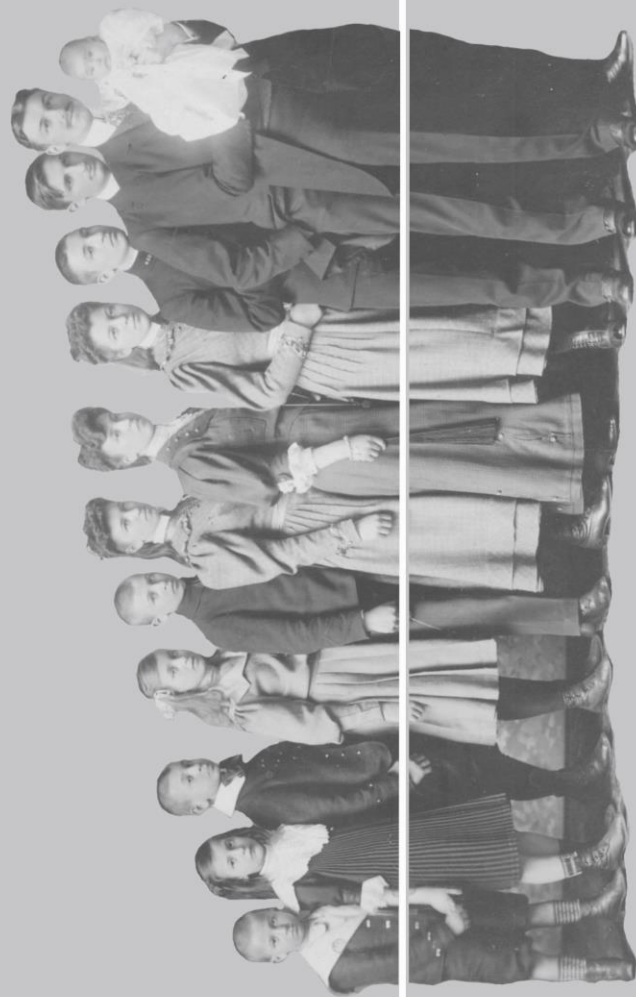

Alexis V. Drăculea

In Retreat. În retragere.

Parallel Texts.
Texte paralele.

Edited by Lidia Vianu and
C. George Sandulescu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
<http://editura.mttlc.ro>

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
<http://editura.mttlc.ro>

Alexis V. Drăculea

In Retreat. Short stories.

În retragere. Schițe și nuvele din războiu.

Parallel Texts.

ISBN: 978-606-8366-93-7

Edited by **Lidia Vianu & C. George Sandulescu.**

Publicăm în ajun de Crăciun 2013 un volum la a cărui traducere Editura și masteranzii MTTLIC lucrează de doi ani.

Alexis V. Drăculea este pseudonimul lui Mihail C. Vlădescu, licențiat în drept, strateg militar, deputat, ziarist și scriitor care s-a născut în anul 1886 și a murit 45 de ani mai târziu. C. George Sandulescu descrie în studiul introductiv locul scriitorului în familia Noica.

În retragere, volum de „schițe și nuvele de războiu”, a

In Retreat by Alexis C. Drăculea is a Christmas gift that Contemporary Literature Press makes its readers. The graduate students of MTTLIC have been working on its English version for two years.

Alexis V. Drăculea is a pen-name for Mihail C. Vlădescu, lawyer, soldier in World War I, Member of Parliament, journalist and writer. He was born in 1886 and died when he was only 45 years old. C. George Sandulescu

fost publicat în anul 1918, la sfârșitul primului război mondial. Ca și celelalte volume ale lui Vlădescu, este un text aproape necunoscut cititorului român, deși el există în unele biblioteci mari din țară. Contemporary Litreature Press restituie literaturii române un scriitor care merită să fie nu numai citit, dar și tradus. Acesta este motivul pentru care povestirile sunt publicate ca texte paralele.

Pe lângă povestirile în sine, volumul mai include o listă a contemporanilor literari ai lui Vlădescu, în dorința de a-l plasa în epocă. Fiind vorba de un autor despre a cărui biografie nu se știe mai nimic, sperăm că acest început va duce la o cercetare sistematică și o recuperare a operei lui.

Mai importantă decât subiectul povestioarelor despre război, iubire și avere este gândirea dramatică din spatele lor și concentrarea lor stilistică. Dacă cititorul se gândește că Mihail Vlădescu s-a născut cu patru ani după James Joyce și cu doi ani înaintea lui T.S. Eliot, va înțelege importanța acestui Modernist încă necunoscut al literaturii române, care scrie cu forța inovației și pasiunea experimentului.

explains in his introductory study the writer's place in the family of the Romanian philosopher Constantin Noica.

This book of "war stories" was published at the end of the war, in 1918. Like Vlădescu's other seven books – prose, theatre plays and military strategy –, it is unknown to the Romanian readers, in spite of the fact that major Romanian libraries carry it. By translating it into English, we are bringing to light a writer who deserves to be read.

Behind the simple plots of war, love and money, these short stories hide a real treasure of thought, of concentrated style, and dramatic approach. Considering that Mihail C. Vlădescu was born four years after James Joyce and two years before T.S. Eliot, it becomes apparent, we think, that Contemporary Literature Press is once again focusing on Modernism.

Lidia Vianu & C. George Sandulescu

Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea

Alexis V. Drăculea

In Retreat. În retragere.

Parallel Texts.
Texte paralele.

Edited by Lidia Vianu and
C. George Sandulescu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

Contemporary
Literature Press

<http://editura.mttlc.ro>

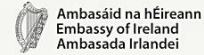
Director:
LIDIA VIANU

Executive Advisor:
GEORGE SANDULESCU

Contemporary Literature Press

Editura pentru Studiul Limbii Engleze prin Literatură

The only online Literature Publishing House of the University of Bucharest

ISBN: 978-606-8366-93-7

© C. George Sandulescu
© The University of Bucharest

Illustrations, and overall Layout by **Lidia Vianu**

Acknowledgments

Alexis V. Drăculea: *În retragere. Schițe și nuvele din războiul*. București. Tipografia profesională Dim. C. Ionescu. 9-Strada Câmpineanu-9. 1918.

The present book preserves the original Romanian spelling of the author.

Typing: Violeta Baroană, Șerban Dudău, George Mihăiță, Alexandra Munteanu, Mihaela Olinescu, Iulia Pîslaru, Roxana Țicămuca, Marcela Zorland.

Proofreading: Silvia Bratu, Andrei Scurtu.

IT Expertise: Simona Sămulescu.

Publicity: Violeta Baroană.

Logo: Manuela Stancu.

Cover Design: Alexandra Ilina.

This book has been translated into English by **Lidia Vianu, Martyn Crucefix**, and MTTLc graduate students **Violeta Baroană, Șerban Dudău, George Mihăiță, Alexandra Munteanu, Mihaela Olinescu, Iulia Pîslaru, Roxana Țicămuca, Marcela Zorland**. Our thanks to all the graduate MTTLc students who came up with solutions when some of the stories were translated in class.

Mihail C. Vlădescu sometimes spelt his first name **Michail**. We find this name on the cover of one of the five books he published at his own expense in the 1920's, after World War I. Michail has a Biblical resonance, and it comes close to the Archangel Michael as well. He also used the pseudonym **Alexis V. Drăculea**. **Alexis** stands for Alexandria, the native town of the whole Noica family; **V** undoubtedly stands for the patronymic Vlădescu. As for **Drăculea**, that is the hardest of them all... I vaguely remember my mother talking about the *Drăculești* estate, held on lease by her father, Constantin Vlădescu, mayor of the town of Alexandria, quite a while before 1900, during the reign of Carol I.

Table of Contents

Lidia Vianu	Oameni din București. Bucharesters...	p. 4
C. George Sandulescu	A New Noica of Long Ago. Un Noica proaspăt revenit din trecut. Mihail C. Vlădescu (1886-1931).	p. 9
		p. 22
Alexis V. Drăculea: In Retreat. În retragere.		
Short stories. Schite și nuvele din războiu.		
Parallel Texts. Texte paralele.		
	In Retreat. În retragere.	p. 23
	From the Trenches. Pe poziție.	p. 50
	Sister Angelica. Sora Angelica.	p. 66
	War and Love. Războiu și iubire.	p. 83
	Bathing. Baia.	p. 99

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

2

The Inheritance. Legatul.	p. 112
Sarah. Sarah.	p. 129
The Sinner. Păcătoasa.	p. 135

Contemporaries of Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea.	p. 158
--	--------

Works by Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea.	p. 162
---	--------

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

3

Grădina Cișmigiu, Terasa Monte Carlo.
București 1936.

Lidia Vianu

Oameni din București. Bucharesters...

Cine este Mihail C. Vlădescu, cel care scrie volume despre război cu acest nume, dar proză scurtă și teatru sub pseudonimul Alexis V. Drăculea? Născut în 1886, a trăit numai 45 de ani. Cu doi ani în urmă, în anul 2011, s-au împlinit 125 de ani de la nașterea lui și 80 de la moarte.

Am inclus o listă cu contemporanii lui la sfârșitul acestui volum. Vlădescu a scris pe când publicau, printre alții, poezii Tudor Arghezi, Ion Minulescu, George Bacovia, Vasile Voiculescu, Ion Barbu, George Topârceanu, Ion Pillat, Lucian Blaga. A fost contemporan cu prozatorii Panait Istrati, Liviu Rebreanu, Mateiu Caragiale, Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu. Dintre critici, au trăit în jurul acelei perioade Eugen Lovinescu, George Călinescu și Tudor Vianu. N-ar fi exclus să fi dat măcar o dată mâna cu anglistul Dragoș Protopopescu, care era numai cu șase ani mai mic decât el.

Who is Mihail C. Vlădescu, author of short stories and plays signed Alexis V. Drăculea? Why does he sign with his real name only his books about World War I? Born in 1886, he died when he was 45. Two years ago, 125 years had passed since his birth and 80 since his death.

At the end of this book we have added a list of his major contemporaries. When Vlădescu wrote his books, important Romanian poets were publishing theirs: Tudor Arghezi, Ion Minulescu, George Bacovia, Vasile Voiculescu, Ion Barbu, George Topârceanu, Ion Pillat, Lucian Blaga. He was also a contemporary of the prose-writers Panait Istrati, Liviu Rebreanu, Mateiu Caragiale, Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu. It was also a time when major Romanian literary critics emerged: Eugen Lovinescu, George Călinescu and Tudor Vianu. The professor of English literature and language

După cum se prea poate ca Leon Levițchi și Dan Duțescu să fi știut de el pe când aveau numai 12 ani... Cu mici excepții, majoritatea scriitorilor născuți cam odată cu el i-au supraviețuit și au trăit o perioadă de timp sub comunism – lucru firesc având în vedere că viața lui Vlădescu a fost atât de scurtă.

Volumul de „schite și nuvele de războiu” *În retragere* nu trădează nimic din biografia ori personalitatea autorului – în afară de presupunerea că autorul a participat activ la primul război mondial, dat fiind că la începutul lui el avea 28 de ani. Are de altfel și alte două cărți – *Problema Comandamentului* și *Generalul Averescu, sămănătorul de ofensive* – în care discută războiul ca un profesionist ce se află. Pe unele coperte, sub numele autorului, apare scris „Fost Deputat”. Cărțile nu-i trădează biografia mai mult decât atât. Închizi cartea și, cum se întâmplă cu Stendhal, Balzac, Thomas Hardy, nu știi cine a scris-o. O aplecare către locurile din Franța și anume turnuri de frază involuntar franțuzite dau de bănuț că avem de-a face cu un locuitor al Micului Paris care visează să se stabilească în Parisul cel mare. Doar că acesta era visul foarte multor români în jurul primului război mondial...

Dragoș Protopopescu may well have met him at some point, since the difference of age between them is of only six years. Other two great professors of English, Leon Levițchi and Dan Duțescu, may have heard about him when they were 12... With few exceptions, most writers born around the time he was born survived him and lived under communism for a while – which is natural, considering that Vlădescu’s life was uncommonly short.

The book of “short stories from the war” entitled *In Retreat* does not betray its author in any way – except the fact that he must have taken active part in World War I, at whose onset he was 28. He wrote two professional books about the war. On some covers, under his name we can read “Former MP”. His books do not reveal his biography. When we finish reading, we know the author as little as we get to know Stendhal, Balzac, or Thomas Hardy. Considering the frequent mention of French places and also very French turns of the phrase, which were probably involuntary, we may well suspect that we deal here with an inhabitant of Bucharest at the time the town was nicknamed “le petit Paris”, someone who dreams of inhabiting real Paris. But this was the dream of most Romanians when the war broke...

Despre ce scrie Alexis V. Drăculea în aceste scurte povestiri? Despre cine? Despre soldați, avocați, femei seduse ori seducătoare, o femeie ușoară care întrece ca figură morală femeile „cinstite”, despre război, iubire și bani.

Nu în subiectul istorioarelor stă valoarea acestei cărți, ci în gândirea ei. Se poate sprijini această afirmație pe experiența celui ce se încumetă să traducă textele lui Vlădescu într-o limbă străină. Abia atunci când trebuie să traducem vorbele aparent atât de simple folosite de prozator ne dăm seama că el arde etape în gândire, în exprimarea ei. Un lucru e cert: nu putem traduce cuvintele așa cum sunt, pentru că textul are, pe lângă o suprafață aparent calmă, banală și necomplicată, un subtext care o contrazice brutal. Simplitatea vorbelor, banalitatea subiectelor ascund de fapt o gândire caustică. Îți trebuie multă răbdare să dezgropi de sub cuvinte ce vrea autorul să spună de fapt.

Când devenim conștienți de importanța subtextului, înțelegem concentrarea verbală și narativă, acea ardere de etape în raționament, o narațiune care pur și simplu “mănâncă” cuvinte. Combinând cele două registre – afirmația directă și insinuarea –, prozatorul ajunge la o siguranță a frazei ieșită din comun. El conștientizează ce are de

What does Alexis V. Drăculea write about in his short stories? He introduces us to soldiers, lawyers, seduced or seductive women, a harlot that is morally above many “honest” women. He writes about war, love and money.

The meaning of this book, however, does not reside in *what* it narrates: the thinking behind all these plots is what really matters. No one sees this better than the translator of the texts into another language. When he proceeds to translate the apparently very simple words used, he suddenly realizes that the Romanian writer literally “burns” stages of his thought when he writes. The translator knows all the equivalents of the very simple words used by Vlădescu, but they are of no help at all: the simple sentences have in Romanian a devilishly complicated subtext. Behind love-stories we actually find bitter satire.

The fact that the texts “swallow” words, burn bridges between thoughts, makes their subtlety very complicated. The sentences are masterful: they combine direct statement with innuendo. This technique of opposition concentrates the text to the point where every little sign on the page is meaningful. It is a concentration that makes for dramatism. His dramatic bent made Vlădescu choose the tools of drama: monologue

spus cu o asemenea economie încât nici un semn grafic nu este de prisos. Concentrarea aceasta duce la dramatism. Probabil înclinația dramatică îl face pe Vlădescu să opteze pentru uneltele teatrului: monologul și dialogul. Textul lui este unul vorbit.

Ce ne spun aceste personaje va descoperi cititorul dacă are răbdare să parcurgă textul de mai multe ori. Trebuie că războinicul din 1918 își codifica nuvelele după o anume strategie, care nu e străină de momentul Modernist—anul 1922. Anul nașterii lui Alexis V. Drăculea se plasează între anul nașterii lui James Joyce (1882) și cel al lui T.S. Eliot (1888). Dacă ar fi avut o viață mai lungă, dacă războiul nu l-ar fi confiscat pentru un număr de ani, cine știe: poate că Alexis C. Drăculea ar fi scris *Oameni din București / Bucharesters...*

7 decembrie 2013
Începutul Crăciunului la București.

and dialogue. All his stories are spoken texts.

Only the reader who is patient enough to read these stories several times in a row will find out what the apparently banal characters have to say. The 1918 warrior must have encoded his texts in the spirit of the peak Modernist year 1922, which was round the corner. Actually, Alexis V. Drăculea was born in good company: four years after James Joyce (1882) and two years before T.S. Eliot (1888). Had he had a longer life, had the war not weighed so heavily upon him, who knows, Alexis V. Drăculea might have ended up writing *Bucharesters...*

7 December 2013
Beginning of Christmas in Bucharest.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
 Schițe și nuvele de războiu. 1918.

8

C. George Sandulescu

Un Noica proaspăt revenit din trecut:

Mihail C. Vlădescu.

(1886-1931)

A New Noica of Long Ago:

Mihail C. Vlădescu.

(1886-1931)

De mai bine de jumătate de veac el se află ascuns pe undeva pe rafturile bibliotecii mele. Mi-aduc aminte că, atunci când l-am citit prima oară, a trebuit să tai chiar eu o parte din paginile pieselor, textele lui cele mai recente.

He's been on my book-shelf for more than half a century. I remember having to cut some of the pages of the new plays upon my very first reading...

Un om dat uitării. Un scriitor român destul de reușit, pe care nimeni nu-l mai ține minte. Afară, doar, de frații și surorile lui. Și de mine.

Una din puținele personalități pe care le readuce la viață în mod straniu ceva care se numește INTERNET.

Merită, oare? Cititorii vor hotărî... Poate va îmbogăți literatura română. Poate nu.

E atât de greu să-i judeci pe ai tăi!

Când vine vorba de familie, nu avem detașarea necesară pentru a percepe obiectiv lucrurile.

A forgotten man. A fairly good Romanian writer never remembered by anybody. Except by his own brothers and sisters. And by myself.

One of the very rare literary personalities revived direct by the Net.

Is he worth it ? It's up to you all to judge... He may enrich Romanian literature. Or he may not.

One can never properly judge one's own !

For relatives usually lack the distancing required in order to relate in an objective manner.

Ce anume a fost? A fost mai multe: **soldat** credincios luptei împotriva Dușmanului Națiunii – lucru greu de găsit azi, când Patria – *La Patrie* – a dispărut aproape cu totul.

Deputat aprins – *un député* – în luptă cu cei puternici și de rang înalt – Nicolae Iorga, de pildă – încrâncenat, pentru o cauză dreaptă – sunt convinși. Ce ‘cauză dreaptă’ anume – vă întrebați. Sincer să fiu, nici eu nu știu... Dar, ofițer fiind – abia întors din război – e foarte greu de crezut că ar fi luptat cu atâta îndârjire pentru o cauză nedemnă.

Trebuie că Marele Război l-a marcat profund. Poate prea profund.

Comentator meticulos al evenimentelor de război, din toate unghiurile: acela personal și intim al jurnalului de război; unghiul ascuțit analitic al

What was he? He was many things: a devoted **Soldier** in the fight against the Nation’s Enemy – something quite impossible to find in our days, where the Homeland – *La Patrie* – has etherised into near-total disappearance.

A passionate Member of Parliament – *un député* – fighting the high and mighty – Nicolae Iorga, for instance – by the skin of his teeth, for the right cause – I’m sure. What exactly was that ‘right cause’, you may ask. I reply, ‘I haven’t the slightest idea’... But for an officer like him – barely back from battle – it is quite, quite inconceivable that he would have stood up so staunchly for the wrong thing.

He must have been far too deeply marked by the Great War.

A meticulous **commentator** of war events from so many angles: the personal and intimate angle of the war-diarist; the highly analytical angle of the

eruditului desăvârșit în ale războiului, în *Problemele Comandamentului*. Nu în ultimul rând, din perspectiva imaginației—mai presus de toate celelalte—acesta fiind unghiul pur literar, în cele douăsprezece nuvele ale sale, scrise cu mare economie de efecte și intitulate *În retragere*.

Care anume au fost profesiile lui? Fiindcă avem atâtea dovezi clare că precis a avut mai mult decât una...

Studiase Dreptul la Universitatea din București înainte de primul război mondial, și prin urmare a devenit 'avocat', pledant și nu numai.

Mărturisesc cu părere de rău că nu cunosc direct de la membrii familiei mele nimic despre

consummate war scholar, in *Problemele Comandamentului*. And last, but not quite, from the purely fictional angle—from the highest viewpoint of all—the purely literary one, in his so very economically written dozen or so of short stories, entitled *În Retragere*.

What professions did he actually exert? For there is so much circumstantial evidence that he must most certainly have had more than one...

Having studied Law at the University of Bucharest before the First World War, he of course became '**un avocat**', that is, in English terms, both a solicitor and a barrister, wrapped all in one.

I must humbly confess that I do not know absolutely anything about his achievements from my

realizările lui. (A murit cu vreo trei ani înainte de a mă naște eu...)

Având, însă, în vedere că îi mersese bine din punct de vedere financiar – avea o vilă elegantă la Brașov, de care îngrija o guvernanta nemțoaică (tot ea a avut grijă și de mine o vară întreagă atunci când am început să-i pot ține minte chipul și replicile, de-a dreptul memorabile), se vorbea despre el cu acel respect pe care i-l asigurau automat banii.

Pe deasupra, mai și scria. La gazete, desigur. Deci a fost și **gazetar**. La ce gazete? Despre ce anume?

N-am nici cea mai vagă idee. Mi-am petrecut adolescența și tinerețea timpurie străduindu-mă să-i ascund inteligența, imaginea, existența, chiar, de iscoditorul regim comunist care a sugrumat toată țara timp de o jumătate de veac în așa măsură că nici un membru al familiei noastre n-a îndrăznit să atingă măcar subiectul, nici măcar în împrejurările cele mai

own family. (He had died three years or so before I was born...)

But considering he had been prospering financially – with an elegant villa at Brașov and even a German governess to take care of it (she took care of me too for a whole summer when I was old enough to remember her face and her memorable statements!), he was spoken of with the kind of respect that money almost automatically generated around him.

And then, he wrote. For the newspapers, of course. So he was also a **journalist**. Which newspapers? And what about ?

I have absolutely no idea. For in my later years of adolescence and early youth I was so frantically busy hiding his intellect, his image, his very existence from the over-inquisitive Communist régime that had for half a century enveloped the whole country that no member of the family ever dared touch the subject, not even in the most private circumstances. We had

intime. Cu câțiva ani înainte de 1950 învățaserăm cu toții de la o zi la alta că nu ne servea la nimic să vorbim despre trecut, ba din contră, acest lucru putea să ne facă foarte mult rău. Mai ales tinerei generații.

Prin urmare, **o tăcere absolută a învăluit personalitatea lui Mihail Vlădescu pe tot timpul secolului de după el.**

Auzeam în jur, în șoaptă, doar lucruri legate de viața lui intimă. Aproape că nimeni nu îndrăznește. Totul era spus în mare taină, atât de fragmentar încât mi-a fost extrem de greu, aproape imposibil, să descifrez eu singur lucrurile, pentru mine măcar.

Oamenii înțeleg și nu au absolut nimic împotriva să-ți ascunzi rudele de ceilalți, în adâncul sufletului tău. Cu condiția ca aceste rude să fi fost răufăcători de vreun fel, sau chiar criminali...

Pentru motivul opus, n-am auzit pe nimeni să încuviințeze așa ceva – absolut pe nimeni. Nicăieri în

all learned ever so quickly in the late 1940's that mentioning the Past was not only perfectly useless, but could also become extremely dangerous. Especially for the younger generation.

So, the blanket of total silence enveloped the personality of Mihail Vlădescu for the rest of the century.

It was only his private life that was softly whispered around me. With awe. But it was all so very low key, and ever so fragmentary that I could, barely and with difficulty, piece two and two together for my own secret understanding.

To hide your own relatives in the remotest corners of your heart the whole and entire world seems to understand and be in full agreement with. When your own relatives happen to be evildoers, and downright criminals...

But for the very opposite reason, I never found any beginning of understanding anywhere –

apus n-am întâlnit acest lucru, cu excepția rarelor gesturi de compasiune oarecum superficială, când oamenii dădeau din umeri și, extrem de rar, adăugau – ‘Slavă Domnului că aici așa ceva nu ni s-a întâmplat nouă... nici mie, nici alor mei.’

Lipsa de empatie – de înțelegere autentică și profundă – *sautait aux yeux!*

Unica formă de compasiune la care a ajuns lumea apuseană e Caritatea – care îi displăcea atât de mult lui Oscar Wilde. Chiar înainte s-o simtă pe pielea lui (intuise doar că îl aștepta și avea s-o simtă în lunile de dinaintea morții).

Cea mai cumplită consecință a comunismului instituționalizat vreme de jumătate de veac peste jumătate de Europă rămâne această **Tăcere** de

absolutely not anywhere. In the whole Western World, except the occasional embarrassed gesture of fairly superficial compassion, and the even more embarrassed shrug of the shoulders, accompanied by the even rarer statement – ‘I’m ever so glad that that never happened to us here... neither to me, nor to my family.’

The lack of empathy – genuine and complete empathy – *sautait aux yeux!*

The only form of compassion The Western World had developed for itself was Charity – the charity that Oscar Wilde was so very much against. Even long before he felt it on his own skin (he merely intuited that it would be there in the pipeline for him too in the months before his death).

The worst effect of Communism institutionalised for a solid half century in half Europe remains the irrecoverable **Silence**: the events, and

nerecuperat: toate incidentele, trăirile și convingerile îngropate odată cu cei cărora le-au aparținut.

Atâtea personalități... Atâtea incidente...
Atâtea emoții... Căzute în ghearele uitării eterne!

Cum sunt cel din urmă supraviețuitor a două familii numeroase, care adunau laolaltă peste două duzini de persoane, numărul de întrebări pe care aș dori să le pun celor ce au pierit deja din familiile mamei și tatălui meu despre viața lor din trecut este nesfârșit de mare. Cu atât mai mult cu cât e vorba de Filozofi, Academicieni, Parlamentari de seamă.

Vorbim aici de o **gaură neagră** — a *Black Hole* — în istoria României, care se întinde peste o jumătate de secol ce parcă nu se mai termina. Cum a fost oare cu puțință să i se îngăduie celui mai crunt Ev Mediu să 'existe' chiar în miezul civilizației secolului XX, drept în inima celui mai 'civilizat' dintre toate cele cinci continente?

feelings and opinions, that all those who lived them have taken to the grave with them.

So many of them people. So many of them events. So many of them emotions.

As the very last survivor of two large families numbering together more than two dozen, the number of questions I would like to ask the dead members of my mother's and my father's respective families about their past lives is more than infinite. More particularly so, when they include outstanding Philosophers, Academicians, and Parliamentarians.

And that is where Romanian history has a **Black Hole** extending over an interminable half century. How could the darkest Middle Ages be allowed to be 'made possible' right in the midst of Twentieth Century civilization, and right in the heart of the 'most civilized' of all the Five Continents ?

Cu toate că a încetat din viață cu mai bine de doisprezece ani **înainte** de instalarea comunismului în România, Mihail Vlădescu, cel care i-a căzut victimă, e un caz emblematic. E aproape cu neputință să-i reconstruim biografia. Numai o cercetare ce ar depăși nivelul unei lucrări doctorale ar putea eventual afla. Efortul de cercetare care s-ar impune ar copleși pe oricine.

Aceasta întrucât acest Noica despre care vorbim a scris într-o vreme când Noica-Filozoful abia dacă avea nouă ani, iar Venerabilul Călugăr Noica – fiul filozofului – n-avea să se nască decât cu vreo cincisprezece ani mai târziu.

Și nu în ultimul rând, să ne gândim la o legătură literară extrem de puternică: Cei Trei Crai de la Răsărit – toți trei *Crai de Curtea Veche* – erau de fapt patru: grupul celor trei prieteni extrem de apropiați din anii 1930 – NOICA + ELIADE + CIORAN – a ajuns să includă, peste ani, un al patrulea, pe Eugen

Though having been dead for more than a dozen years **before** the advent of Communism in Romania, the case of Mihail C. Vlădescu remains that of a victim in point. Constructing his biography is a near impossibility. Or an achievement at the level of a super-Doctoral Dissertation. Judging only by the amount of research involved.

For this particular Noica wrote at a time when Noica-the-Philosopher was a mere nine-years-old, and The-Venerable-Monk Noica – the philosopher's son – was about fifteen years away from being born.

Last but not least, there is the mighty literary connection: Cei Trei Crai de la Răsărit – all of them *Crai de Curtea Veche* – were, in fact, four: as the group of three very close friends in the 1930's – NOICA + ELIADE + CIORAN – was over time completed by a fourth, namely by Eugen IONESCU. Or *Ionesco*, for

IONESCU. Pe scurt, *Ionesco*. Inegalabilul Ionescu.
Membre de l'Académie Française!

Au avut ei oare afinități nevăzute cu Spiritul în
care Vlădescu și-a realizat Scrierile Sale?

short. The Unique Ionescu. *Membre de l'Académie
Française!*

Have there been, I presume to ask, any invisible,
imperceptible, unforeseen links to be established with
the very Spirit in which this Vlădescu conceived and
achieved his Writings?

Text tradus din limba engleză de **Lidia Vianu**.

C. George Sandulescu

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

19

Alexandrina Noica, épouse VLĂDESCU, și familia ei: 12 copii— șase băieți și șase fete—născuți cu toții între 1885 și 1906. Câte unul pe an: iar în 1889 chiar doi în același an: unul în ianuarie, celălalt în decembrie... Fotografie făcută foarte probabil în 1906 — anul ultimului născut.

Alexandrina Noica, épouse VLĂDESCU, and her family: 12 children—six boys and six girls—all born between 1885 and 1906. One every year: in 1889 two, even: one in January, another in December... The photo was most likely taken in 1906 — when the last was born.

Alexandrina and Constantin Vlădescu's twelve children... on their own.

Copiii Familiei Alexandrina și Constantin Vlădescu – cei doisprezece... fără părinții lor !

Cei 12 copii Vlădescu; primul dintre ei este chiar Mihail C. Vlădescu, ținând în brațe pe surioara sa cea mai mică. Fotografia a fost făcută probabil în 1906.

POST SCRIPTUM. **Mihail C. Vlădescu** uneori prefera ortografia Michail, cum se poate confirma pe coperta uneia din cele cinci cărți pe care și le-a publicat singur în deceniul care a urmat Primului Război Mondial. Michail sună atât de biblic, și atât de aproape de Arhanghelul Michail! Scria des și sub pseudonimul **Alexis V. Drăculea**. Unde Alexis reprezenta Alexandria, orașul de baștină al întregii familii Noica; inițiala V reprezintă, fără îndoială, patronimul Vlădescu. Dar Drăculea? E greu... Îmi aduc aminte vag că mama vorbea despre *o moșie Drăculești* pe care tatăl ei Constantin Vlădescu, primar al orașului Alexandria, o ținuse în arendă o bună bucată de vreme înainte de anul 1900, sub domnia regelui Carol I.

POST SCRIPTUM. **Mihail C. Vlădescu** sometimes spelt his first name Michail. We find this name on the cover of one of the five books he published at his own expense in the 1920's, after World War I. Michail has a Biblical resonance, and it comes close to the Archangel Michael as well. He also used the pseudonym **Alexis V. Drăculea**. **Alexis** stands for Alexandria, the native town of the whole Noica family; **V** undoubtedly stands for the patronymic Vlădescu. As for **Drăculea**, that is the hardest of them all... I vaguely remember my mother talking about the *Drăculești* estate, held on lease by her father, Constantin Vlădescu, mayor of the town of Alexandria, quite a while before 1900, during the reign of Carol I.

Bibliography
Nicolae Șt. Noica. *Neamul Noica*. Editura Cadmos. 2009. 193 pp.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

22

Alexis V. Drăculea

In Retreat.

Short stories.

În retragere.

Schite și nuvele din războiu.

<http://editura.mttlc.ro>

București 2013

În retragere

—Iubirea... ce e iubirea? Știți voi, ce e iubirea? Ați simțit-o, ca să vă vorbesc serios? A iubi una și aceeași femeie... A o iubi până la moarte, cu disperare. A o avea în sânge, în creier, aici, în tot locul și în tot momentul. Ziua și noaptea... Să nu poți să faci un pas, fără să n'o vezi... S'o simți lângă tine într'una... Să'i auzi respirația... Să te ametești de căldura și

In Retreat

"Love... what is love? Do you know what love is? Have you ever felt it? Otherwise, how can I tell you? To love one woman alone... Love her desperately, till the day you die. To have her in your blood, in your brain, right here, wherever you go, at all times. Day and night... Not to be able to take one step without picturing her in your

parfumul ei... Să te frământă așa, singur, în neștire, ceasuri întregi. S'o chemi pe nume... Să te uiți năuc la tot ce e în jurul tău, fără să înțelegi ceva, fără să-ți pese de ceva... Ce lucru cumplit și plăcut e dragostea. Nu e jucărie, fraților, ascultați-mă pe mine. Nu iubesc toți astfel o femeie.

Așa vorbea adineaori camaradul nostru Stroja și noi îl ascultam toți uimiți și parcă cuprinși de un sentiment de teamă. De fapt el era șeful nostru, acum. În luptele din zilele trecute, pe văile Buzăului, ne căzuse Căpitanul, și el, ca cel mai vechiu în grad, luase comanda escadronului. Mergeam la pas, călări, tocmai intram în satul Nisipurile din Județul Râmnicu-Sărat.

Cuvintele lui aprinse, mă pătrundeau și-mi dădeau neliniștea pe care o ai de obicei, în așteptarea unui eveniment.

Omul acesta vorbea foarte puțin. Nu știam ce să credem despre el. Adesea-ori am căutat să-l observ și aceea ce m'a isbit, dela prima vedere, e un contrast mișcător în toate acțiunile și în tot felul lui de a fi. Avea momente de o

mind... Feeling her beside you all the time... Hear her breathe... Get drunk on her warmth and perfume... Thinking of her for hours on end when you're alone. Calling out her name... Staring in utter bewilderment about you, understanding nothing, indifferent to it all... What a dreadful and wonderful thing love is! It's no child's play, brothers, mark my words. Few men can love a woman like that."

Our comrade Stroja was saying this while we all listened, astonished and not a little apprehensive of him, as he was now our commander. During the previous battle, down the river Buzău, our Captain had been killed in action, and Stroja, as the senior rank, had taken over the squadron. Now we were riding at a leisurely pace into the village of Nisipurile in the County of Râmnicu Sărat.

His passionate words cut through me, stirring the kind of unease one experiences while waiting for something to happen.

The man was tight-lipped. We didn't know what to make of him. I often tried to observe him, and what struck me from the very beginning was a kind of deeply touching contradiction, inherent in everything he did, in his very

exuberanță și de o veselie așa de dulce și de comunicativă, în cât îl iubeam numai văzându-l. Din contră, în aceeași zi, aveam crize de o tristețe acută, când eram așa de abătut și de zdrobit, în cât toți eram îngrijați de soarta lui.

Și nu aveam nici o explicație. De multe ori am încercat să-l întreb, să-l rog să-mi spue ce are și dacă îi pot fi de folos. Eram acum întâia oară când ne vorbea astfel. Ne bucuram că o să avem cel puțin de astădată, deslegarea acestui mister.

Ce om curios eram șeful nostru, sub-locotenentul Stroja Nicolae. Bun până la slăbiciune, de o delicatețe femeiască, l'am văzut în recunoașteri, în lupte, de un curaj și de o îndărătnicie, care pe noi subalternii lui ne înspăimântă. În timpul focului, eram fiara deslănțuită, noi îi ziceam „pantera” și nu exageram deloc, căci disprețul de moarte și furia cu care se arunca tot înainte, ne făcea pe toți să-l credem nebun.

Odată pericolul trecut, devenea altul, eram absolut de nerecunoscut, nu se mai interesa de nimic, incapabil să dea un ordin, se perdeam în lucrurile cele mai mici, nu luam nici o hotărâre, îi reproșam chiar că nu-l ascultă soldații și că

nature. Sometimes he was so exuberant, so affectionately cheerful and talkative that we all loved him. But during the very same day he could suddenly feel such profound sorrow, he could be so downcast, so crushed, that we all worried for him.

And there was no explanation for it. I tried many times to ask him what was wrong and whether I could help in any way. Now for the first time he was opening up to us on such matters. We were eager to hear him reveal his secret at last.

What a strange man, our commander, sub-lieutenant Stroja Nicolae! Kind-hearted to the point of weakness, tender like a woman, yet exhibiting such courage and determination in battle or on reconnaissance that we, his subordinates, were terrified of him. In open combat, he'd turn into an untamed beast—we called him 'the panther' and it was no exaggeration: the scorn of death and the fury with which he leapt forwards made us think him insane.

Once the danger had passed, he was a totally different person—he would not give a damn about anything, could hardly give any order at all, was unable to handle the least incident, seemed incapable of decisions.

diciplina în unitate a scăzut mult. Rămânea nepăsător ; nu era posibilă nici o îndreptare.

De ce vorbea acum? Ce l'a decis să-și spue ce are pe inimă, n'am putut să pricep numaidecât.

În orice caz, năzuința de a nu-și da tot ce are pe suflet, pe față, am văzut-o imediat, de oarece s-a oprit, tocmai când credeam noi că o să înceapă.

— Rămânem la noapte aci, fraților? Sunteți de părere?... ni se adresează el nouă, schimbând brusc conversația.

— Da, da șefule, — răspundem noi în cor.

Doi gradați pornesc să găsească cantonament pentru ofițeri și trupă.

— Începuseși să ne povestești ceva palpitant, îi zic eu după o tăcere cam lungă.

El oftează. Ezită. Paloarea și uitătura lui au ceva straniu, ce-i șade bine.

— N'o să mă înțelegeți. De geaba vă vorbesc.

Și ridicându-se deodată în șea, parcă-l văd, făcând o efortare, voind să reia firul întrerupt al povestirii.

We all thought he himself was the cause of the men's disobedience, of the dramatic weakening of discipline in the unit. He just didn't give a damn and none of us could do a thing about it.

But why was he opening up to us now? I failed to understand at first the reason why he had now decided to talk about it.

What I did see straight away was a reluctance to reveal himself entirely, for he stopped precisely when we thought he was about begin.

"Shall we spend the night here, brothers? What do you think?.." he addressed us, swiftly changing the subject.

"Aye, aye, boss," we replied in chorus.

Two sergeants set about searching for a place to billet the officers and the men.

"You were telling us something extremely interesting," I said after a longish pause.

He sighed. He wavered. His pallor and the strange expression on his face looked both uncanny and attractive.

"You can't understand. No use talking about it."

All of a sudden, shifting in his saddle, he decided to go on with his story:

—Și mie, nenorocitul ăsta, mi-a venit ordinul să plec... Să merg la luptă, cu escadronul meu. Ah! în ziua aia am fost pe semne nebun... M'am pomenit, într-un vagon cu cai, cu soldați, plecând cu destinație necunoscută. Cum m'am despărțit de ea! Cum am lăsat-o, nu știu... Plângea în gară. Am vrut să săr jos din tren, să alerg, să desertez...

Și-și trecu mâna pe frunte, ca și cum gândul acesta i-ar fi făcut nespus de rău.

Nu e încă întuneric. Drumul e rău, șoseaua desfundată, din cauza ploii și a numeroaselor coloane, care se scurg de 10 zile spre Moldova. Frigul ne-a pătruns la oase și totuși am vrea să-l ascultăm, să ne spue... Nu ne mai simțim mâinile, picioarele, noi însă nu îndemnăm caii, mergem la pas, dinadins.

—Dragă Filip... se oprește el deodată, întorcându-se către unul din noi.

—Da, șefule.

—Te-ai mai uitat, frate, la hartă? Ce direcțiune urmăm noi?

—Ne retragem.

"I was drafted... I had to go to war with my squadron. Oh! I thought I was losing my mind that day... I found myself on a train with horses and soldiers, heading for an unknown destination. The way we parted! I simply don't know how I left her behind... She wept at the station. I wanted to leap from the train, to run, to desert..."

He drew his hand across his forehead as if the thought pained him deeply.

The sun had not yet set. The road was bad. The highway was almost impassable because of the heavy rain and because of the number of military columns that had been marching towards Moldavia for the past ten days. We were chilled to the bone, but we really wanted to hear what he had to say. Our limbs were numb with cold, and yet we refrained from spurring our horses — deliberately, we rode on at a leisurely pace.

"Filip dear..." he suddenly halted, turning to one of us.

"Yes, Sir."

"Have you looked at the map, brother? Where are we heading?"

"We're retreating."

— Ascultă, vorbești serios?

— Da, șefule. E la mîntea omului. D-ta nu vezi că ne-am depărtat de Buzău? Ne retragem toți. Coloanele astea unde crezi că merg?

El aveà iluziile lui. Erà un ignorant, care te deconcertà prin totala lui neștiință de cele mai elementare lucruri.

Adeseori am căutat să-i explic pe hartă, mișcarea noastră. Totdeauna însă refuzà cu încăpățănare. Par'că ar fi fost în el, ceva voit, preconceput.

— Suntem în Râmnicu-Sărat aici. Prin urmare mergem înapoi.

— Bine! — îmi răspunde pe un ton aproape agresiv.

Un gradat vine să ne raporteze că pentru soldați s'au găsit locuințe; pentru ofițeri nu e decât casa preotului, care e liberă. Restul satului e plin de trupe.

Ne îndreptăm într'acolo. În Stroja iar se petreceà ceva, iar nu spune un cuvânt.

— Unde e casa popii? întreb eu.

“Are you serious?”

“Yes, Sir. Plain as day. Don't you see how far we are from Buzău now? We are all in retreat. Where did you think these columns were marching?”

He was deluded. He was ignorant; he bewildered us with his complete lack of knowledge of the most fundamental things.

Often I'd tried to explain our manoeuvres to him, making use of the map. But he always resisted me, obstinately. It was as if there was something wilful in him, a hidden, deliberate decision.

“We're here, in Râmnicu-Sărat. So, we're heading back.”

“Fine!” he'd answer almost aggressively.

A subordinate came forward to report they'd found lodgings for the soldiers. As for the officers, only the priest's house was still unoccupied. The rest of the village was crammed with troops.

We set off in that direction. Once again, we felt there was something the matter with Stroja. He had fallen silent again.

“Where is the priest's house?” I asked.

— Pofțiți ceva mai înainte. În adevăr, la câțiva pași de noi, o curte mare, plină de stoguri de fân și pae, stâneni de lemne. În spre stradă, casa cu un pridvor imens, părea că ne face cu ochiul să intrăm, să ne încălzim bielele noastre mădulare, pe care nu le mai simțeam de mult.

— E ocupată casa! — ne spune cineva.

— Cum se poate?

— Da, da, șeade un domn general, în cvartir.

E un civil care ne vorbește, probabil un om în serviciul preotului.

— Să trăiți, domnule sublocotenent! — s'amestecă niște soldați, nu e adevărat! Așa spun Dumnealor, ca să nu primească pe nimeni.

— Ce general? Cine l'a văzut?

— Nu l'a văzut nimini. Alți soldați din geniu, confirmă în totul șiretenia, de care uzase și față de alți ofițeri, preotul.

— Ne-a dat afară și pe noi dintr'un grajd! se plâng în sfârșit chiar oamenii noștri. Nu vrea să primească părintele pe nimeni. Nici un ostaș. N'avem unde stă la noapte.

"Over there — a little further down."

And so it was: a little way ahead of us there was a big courtyard full of straw and haystacks and piles of wood. Facing the street, the house with its large porch looked inviting. We were eager to warm our poor limbs so long numbed by cold.

"The house is full!" somebody yelled at us.

"How can that be?"

"Yes, yes, there's a General lodging here."

The man talking to us was a civilian, perhaps someone who attended on the priest.

"No way, sir!" some soldiers joined in. "That's not true! That's what they always say: they don't want to let anybody in."

"What General? Has anybody seen him?"

"Nobody has seen him."

Some other soldiers, Engineers I think, confirmed the deviousness with which this priest had abused other officers besides themselves.

"He kicked us out of the stable!" our own men complained. "The priest won't let anybody in. He wants no soldier in his house. There's no place for us to sleep

Frigul care se lăsase eră din ce în ce mai iute. O indignare fără margini simțim în contra acestui individ, care chiar în niște momente ca astea își arată, cu brutalitate, răutatea și egoismul.

În timpul acesta Stroja aveă un aer absolut indiferent.

A asistat la conversația noastră, străin cu desăvârșire de ce se petreceă, cu mâinile la spate, fără să arate cel mai mic interes.

Nimeni nu se clintea din casă. Atunci îmi iau îndrăsneala să intru în curte și să bat chiar la o ușă din față. Apare un bărbat nu tocmai tânăr, cu ochii stufoși și cu o barbă scurtă; după înfățișare am înțeles că e preotul, deși nu eră în haina slujitorilor Domnului.

— Bună ziua.

— Ce poftești?... mă interpelează prea cuviosul destul de nepoliticos.

— Aș vrea să știu numele D-lui General, care se află la D-ta în gazdă.

— D-l General Ionescu.

tonight.”

The cold was growing bitter. We definitely resented this man who, even in such times, made a brutal display of malice and selfishness.

Stroja was absolutely indifferent to what was going on.

Absent-mindedly, he witnessed our conversation, his hands clasped behind his back, not in the least interested.

Nobody budged inside the priest's house. In spite of the warning, I walked into the courtyard and knocked on the front door. A middle-aged man with bushy eyebrows and a short beard answered; his appearance led me to believe he was the priest, even though he wasn't wearing priestly garb.

“Good day, sir. . . ”

“What do you want?..” the holy priest rudely cut me off.

“I'd like to know the name of the General who is staying with you.”

“General Ionescu.”

– Te rog să mă anunți. Vreau să vorbesc cu aghiotantul D-lui General.

– N'are aghiotant.

– Chiamă te rog ordonanța D-lui General.

– N'are ordonanță. Nu primesc pe nimini. Să-mi dați pace D-v!

În timpul acesta, camarazii erau în jurul meu. Stroja și el. Veniseră să asiste la această curioasă scenă. Băieții toți începuseră să-și piardă răbdarea.

– Părinte, nu ești român!

– Nu vreau să primesc militari, domnule. Decât D-v., mai bine vie Germanii!

Deodată Stroja, cu un calm, pe care i-l cunoșteam din alte împrejurări și care prevestea furtuna, intervine, făcând un gest către soldați:

– Să-i tragă cinsprezece trăgători!

Mașinal se apropie trei gradați și fără să avem timpul să spunem ceva, oamenii îl apucă viguros de brațe, ca să-l întoarcă în poziția necesară aplicării acestei corecțiuni.

O scurtă luptă se încinge. Preotul se sbate, urlă, insultă. Stroja e neînduplecat. Mușcându-și nervos buzele, el comandă, surd la rugămințile noastre, ca altă dată la

“Send in my name, please. I'd like to talk to the General's adjutant.”

“He doesn't have one.”

“Please call the General's batman, in that case.”

“He doesn't have one. Nobody can come in here. Go away!”

Meanwhile, my comrades had been gathering round me. Stroja, too. This strange encounter made them all lose patience.

“Father, what kind of a Romanian are you?”

“I have no wish to let soldiers in, sir. I'd rather let in the Germans than have you!”

Stroja suddenly beckoned to the men, then uttered in a quiet voice whose meaning I knew by now, and which promised nothing good:

“Give him fifteen lashes!”

Three sergeants automatically approached and, before any of us could even object, they roughly grabbed his arms, forcing him into position for the punishment.

A short fight ensued. The priest cursed them, kicking and screaming. Stroja remained unmoved. Chewing his lips angrily, deaf to our pleas, he ordered, as he had once

mitralieră:

— Începeți!

Am recunoscut îndată „pantera” pe care o văzusem în lupte. Orice rezistență era de prisos.

Din năuntru se aud vaete și plânsete, care ne fac rău.

Eră familia preotului, compusă din soție și vre-o patru copii.

Nu voiui uita niciodată, mânia amestecată cu cruzime a lui Stroja, în acele clipe. El însuși număra loviturile.

La a 7-a trăgătoare, preotul se înmuiase cu totul, plângea cu hohote și-și cerea ertare. Cu mare greutate l’am convins pe Stroja, să renunțe de a mai continua pedepsa, față cu pocăința lui sinceră.

— Ajunge! — îl aud în sfârșit. Și respir mai liniștit.

Popa o iă la fugă, rușinat și înspăimântat, imediat ce a scăpat din mâinile soldaților. S’a ascuns prin vecini.

Nouă ni se deschid ușile dela odăi. Stăpâna casei, ne privea cu un aer speriat.

Curând după aceea, Stroja s’a culcat. Eram foarte plictisiți. Vedeam bine că omul acesta suferă. Și nu știam ce

done under fire:

“Now!”

I recognized at once ‘the panther’ I had so often seen in battle. Any attempt at fighting back was useless.

There was weeping and wailing coming from inside the house now, and it was sickening.

It was the priest’s family, his wife and four children I think.

I shall never forget Stroja’s ferocious wrath at that moment. He was counting out the blows himself.

By the seventh blow, the priest had yielded entirely, sobbing his heart out and begging for forgiveness. We managed at last to persuade Stroja to stop the punishment in the face of the priest’s sincere repentance.

“Enough now!” I heard him say at last.

I must say I felt relieved.

Ashamed and terrified, the priest fled as soon as the soldiers released him. He hid in some neighbouring house.

The mistress of the house let us in and opened the doors of all the rooms, watching us anxiously.

Soon after, Stroja went to bed. We had all had enough. It was plain to everyone that the man was

atitudine să luăm.

Ne așezăm la masă. Ce foame ne eră! Preoteasa ne aduse vin, ordonanțele noastre pui fript rece, ouă și pâine.

— Ce să fie cu Stroja?, ne întrebăm. Eram toți fără chef, ca și cum ne aflam la căpătâiul unuia din noi grav bolnav.

Tocmai când voiam să ne sculăm dela masă, de odată apare pe ușe „șeful”.

Bucuria noastră nu mai cunoștea margine.

— Cum te simți, șefule?

El se așează acum lângă noi și începù surîzând să rupă dintr-o bucată de pâine.

— Bine.

Ce lucru ciudat! Noi eram învățați cu aceste transformări ale lui. Eră sfârșitul crizei și lucrurile aveau acum să se petreacă normal. Atmosfera de ghiață între noi eră ruptă.

Din ce în ce mai intrigat, am voit să profit de astă dată, să am deslegarea enigmei, care dură de prea mult timp. Stroja

suffering. And we could not make up our minds how we felt about it.

We sat at the table. We were so hungry! The priest's wife brought wine, while our batmen found us cold roast chicken, eggs, and bread.

“What could the matter be with Stroja?” we wondered.

We were all mournful as if we were watching at the bedside of a dying comrade.

Just as we were about to leave the table, the ‘boss’ suddenly came in.

We were delighted.

“How are you feeling, Sir?”

He sat down with us, smiled and took piece of bread.

“I'm fine.”

Strange indeed! We had got used to his mood swings. The crisis was over and things would get back to normal. Our own mood was brightening up.

I was really intrigued, I wanted to make the most out of the moment, to solve the mystery which had lasted for

avea poftă de vorbă. L'am lăsat să înceapă și cum se întâmpla de obicei, devenea foarte comunicativ.

— Vă cer ertare, scumpii mei, ne zice el cu o timiditate, care ne cucerea inimile dela primul cuvânt.

Nu mă port frumos. Numai niște adevărați camarazi, au putut să treacă cu vederea conduita mea zilnică, care numai a unui om bine crescut nu putea fi. Vă sunt dator o explicație. Am vrut de mult să v'o dau. Nu m'am simțit în stare. Credeți-mă, mă gândesc în fiecare clipă la voi, și mi-e absolut penibil, când văd totuși bunătatea și răbdarea, cu care mă înconjuțați.

Sunt însă un nenorocit. Mai mult decât atât: un om pierdut. Ați fost prea indulgenți. Dați-mi voe și mie, să fiu cel puțin sincer.

E cea din urmă oară când mai suntem împreună. Nu mă întrebați ce am să fac. Nu insistați de loc, e inutil. Vă spun că sunt nenorocit. Ca unor buni camarazi, pe care-i consider ca pe frații mei, simt nevoia de a mă destăinui. Oricât mi s'ar strânge inima, când vă vorbesc, fiindcă trebuie să vă desvăluiesc tot ce am mai intim. Să vă spun curat... Eu am o femeie, pe care o iubesc. O „amoreză”, cum zicem noi trivial,

so long. Stroja seemed eager to speak. I let him begin and, as it often happened, he became extremely talkative:

“Forgive me my dear friends,” he addressed us in that shy voice that never failed to touch us.

“My behaviour is hardly appropriate. Only true friends could forgive my actions day after day—actions which hardly befit a well-bred man. I owe you an explanation. It's long overdue. I just couldn't bring myself to give it before. Believe me, there's not a moment when I don't think of you, your kindness and patience: I feel very guilty.

“I am miserable. More than that: I'm a doomed man. You have been too good to me. Now, the least I can do is to be honest with you.

“These are our last moments together. Don't ask me what I am going to do. Don't try to find out—you can't. I tell you, I'm miserable. My good comrades, my brothers, I need to tell you the truth. It's not easy, it hurts to talk about these very private things, but I must. Let me tell you the truth... I'm in love with a woman. I have an 'amoureuse'. Romanians have a vulgar way of describing this, and it's

Românii. Ce păcat! Francezii au un cuvânt așa de frumos: „Maîtresse”.

Să nu vă mirați, când veți auzi, că am comis o faptă urâtă în războiul ăsta pentru ea... E posibil mâine chiar, să aflați...

Stroja se oprește deodată, cu un gest, ca și cum ar fi vorbit prea mult.

— Eu am cunoscut-o de aproape, reia el, sunt mai bine de doi ani. Durasem și eu viața, ca atâția băeți din București, care aveam bani de cheltuit de acasă. Fusesem un alintat al localurilor elegante de noapte, al cluburilor bune. Nu eram la prima mea aventură. Între camarazi treceam drept un tip, care avusesem succese „cotate bine”.

Dar să vă spun tot. Poate că am să fiu prea lung. Să mă iertați.

Pe vremuri mama mea, mi-aduc aminte în urma unor discuțiuni, pe care le-a avut cu tată-meu asupra felului cum administră averea dotală, a avut mai multe procese, despre care n’am absolut nici o idee, în ce au constat ele. Știu că între avocații care vizitau aproape zilnic pe mama mea atunci, era unul foarte modest, un bătrân tare cum se cade, care i-a adus

such a pity. The French have a lovely word for it: ‘Maîtresse’.

“When you hear that I have done an unworthy deed for her sake during this war, do not be amazed... You may, sooner than you think, actually...”

Stroja stopped suddenly, making a gesture as if he’d said too much.

“I have known her,” he then resumed, “for over two years. Before her, my life was just like the life of so many other boys in Bucharest—whose parents back home sent more than enough money to spend. I had frequented fancy casinos, respectable clubs. And this wasn’t my first love affair. I was known to my friends as a man who had always been successful with women.

“But let me tell you the whole story. Forgive me if it takes a while.

“Way back, I remember there were arguments between my parents about the way my father had been managing my mother’s dowry. Lawsuits were filed by my mother. I know nothing about them. All I know is that, among the lawyers who almost daily visited my mother back then, there was a very kind, modest old man who

mai mari servicii decât toate celebritățile pe care le consultase.

Mama mea, cu aerul ei de cocoană mare, vorbea de el cu simpatie, fiind sărac îi luase familia sub protecție, îi trimitea regulat tot felul de cadouri și de ajutoare.

Adeseori mi s'a întâmplat să merg cu dânsa în biroul lui și să asist cu ceasurile la comentarea a diferite acte din dosare, care pe mine nu mă interesau. Acolo mi-a fost dat să văd pentru prima oară, ființa pe care eră să o revăd mai târziu și de care eră să-mi leg viața pentru totdeauna, acum 2 ani. Eră atunci un copil, o fetiță drăgălașe, cu părul negru pe spate, cu ochii mari întrebători și care se juca cu păpușile. Eu îmi făceam voluntariatul și înțepenit în uniforma mea de cavalerist ireproșabil tăiată, mă uitam la ea, cu curiozitatea compătimitoare ce o ai față de nevinovăția și naivitatea celor mici. Au trecut de atunci, 7-8 ani.

S'au terminat și procesele mamei. N'am mai văzut familia avocatului și nici figura lui de bătrân muncitor și simpatic. S'au schimbat multe lucruri în timpul acesta. Eu am devenit tânărul „lansat”, încrezut, „monden”, cheltuitor, cu prieteni mulți, căruia i se deschideau larg, toate porțile aurite,

helped her more than any of the other famous lawyers she had consulted.

“My mother, who saw herself as a grand lady, liked him. As they were poor, she took his entire family under her protection and would send them all kinds of gifts and money on a regular basis.

“Often I'd go with my mother to his office and listen for hours to tedious discussions about documents and files that meant nothing to me. In that place I met for the first time the girl I was to meet again later on, the woman whom I almost married two years ago. She was just a child back then, an adorable little girl with long dark hair down her back, wide wondering eyes, playing with her dolls. I had volunteered by that time. Dressed in my stiff, impeccably cut cavalryman's uniform, I gazed at her with that sympathetic curiosity one feels towards the innocence and naivety of children. That was seven or eight years ago.

“Eventually my mother's lawsuits came to an end. I never saw that likeable, hardworking old man or his family again. In the meantime, many things had changed. I'd become a 'success', a self-confident young man, a man of the world: a spendthrift with plenty of friends, spoilt by

ale petrecerilor de tot felul.

Într-o zi, pe stradă, întâlnesc o domnișoară, o fată de 18 ani, în uniforma unei școli din capitală, cu o servietă neagră de piele... Am recunoscut îndată prin unul din acele curioase fenomene de memorie, copilul de altădată din biuroul avocatului, căruia mama mea mă trimitea să-i duc păpuși, bomboane și câte un bilețel amabil. Eră acum așa de frumoasă, că eu, care nu mă speriam de orice, mi-am zis, de astă dată e serios.

Par'că am fi fost cine știe ce vechi cunoștințe, ne-am apropiat unul de altul și ne-am vorbit ca și cum ne întâlnisem în ajun. Când ne-am despărțit, nu bănuiam nimic... Și nici a doua zi, când ne-am întâlnit tot întâmplător.

Și pe urmă am continuat să ne vedem mai des. M'am întrebat totdeauna, cum vin lucrurile astea? Nu știu! Vin încet, pe nesimțite, în fiecare zi câte puțin, până te simți altul. Atunci vezi că nu mai poți, că de geaba în sufletul tău suflă un vânt nou. E un curent care-ți place și te amețește.

Într-o zi a consimțit să vie la mine. Aveam un mic

parties and a rich life.

"Then one day I saw a young woman in the street. She was about 18 years old, and wore the uniform of a school in Bucharest. She carried a black leather suitcase... It is strange how our memory works: I immediately recognized in her the child in the lawyer's office. My mother frequently asked me to take her dolls and sweets, with some little note that I always handed her. I wasn't easily impressed as a rule, but she had grown so beautiful that I had the feeling this was going to be serious.

"We stopped and talked as if we were old acquaintances, as if we used to meet daily. When we parted, we suspected nothing... The following day we met by chance again.

"We saw more of each other with each passing day. I've always wondered how such things happen. Who knows? They lurk in the dark, creep up on you little by little, and one day you suddenly realize you are no longer the same. At that point you see there's no turning back – your very soul has changed. It is a change you wish for with all your heart, and it is sweeping you off your feet.

"One day she agreed to come to my place. I had a

apartament cochet aranjat, cu intrare separată și în aceeași casă cu mama mea. I-am spus ce plăcere i-ar face s'o revadă... Bine înțeles că n'a fost nimic din toate astea. Am avut chiar grije, ca nimeni să nu pătrundă în apartamentul meu și mai ales mama. Am fost cum se cade. V'am spus-o, eram altul. Nu știți ce e asta, să fii altul. Să n'ai armele tale, cu care lupti de obicei. A mai venit și altădată. Ne întâlneam chiar regulat în biourul meu. Am început să fiu și eu mai îndrăgăst. Mă îndoiam însă grozav de mine. Totuși nu eram convins că poate să fie ceva serios, deși vedeam bine că nu se potrivea cu ce cunoscusem până atunci. Trecutul meu, experiența mea, de care făceam atâta caz, nu îmi erau de nici un folos.

Cu toate astea, merseserăm amândoi foarte departe, dar nu atât ca să compromitem totul.

Întâlnirile noastre aveau loc totdeauna după amiază, în orele când trebuia să fie la cursuri. De multe ori absențele ei au pus-o în mare încurcătură.

În timpul acesta mama, care mă iubea ca pe singurul ei copil, făcea tot felul de planuri pentru viitorul meu. Ea nu visă

little apartment in my mother's house, stylishly decorated, with a separate entrance. I told her how pleased mother would be to meet her again... Of course, there was no such meeting. I took precautions to prevent anybody from entering my apartment, particularly my mother. I was a true gentleman. As I said, I was a changed man. You haven't the slightest idea what it means to be a new person. Not to have the weapons you used to fight with any more. She came to my apartment on several occasions. We met in my office on a regular basis. I grew more daring. I seriously doubted myself, though. I still wasn't sure whether this would prove to be the real thing, even though I clearly saw how it differed from past affairs. My past life, my experience, which I used to boast of so very often, did not help in the least.

"We'd gone very far, but we had not yet crossed that line which compromises everything.

"We met up only in the afternoons, when she was supposed to have classes. She was often in trouble because of her absences from school.

"In the meantime, my mother was making all sorts of plans for my future. I was her only son and she loved

decât partide strălucite. Recepțiunile la noi se țineau lanț dela o vreme. Toți credeau că și căsătoria mea e hotărâtă pe curând. Se făceau pronosticuri. Eu însă mă eschivam și de aici numeroasele scene pe care mi le făcea mama mea și în care eu nu reacționez decât foarte apatic. Legătura mea mă transformase cu totul. Pentru prieteni, pentru cercurile pe care le frecventam, devenisem un străin.

Pe de altă parte, eu nu mai aveam nici o liniște. Nu mai ne ajungeau orele de după amiază. Amândoi eram apucați de un fel de friguri. Situațiunea aceasta devenise intolerabilă.

Într-o zi am fugit amândoi. Par'că văd și acum, acea zi luminoasă de August... Eră pe la orele 12. Plouase de dimineață. Am ieșit în stradă. Îmi bătea inima... N'am așteptat mult și deodată zăresc silueta ei. Când am văzut-o că se apropie, n'am mai știut ce să fac. M-am repezit și i-am luat mâna, să i-o sărut cu recunoștință. Emoția mea eră așa de mare, încât trecătorii în urma noastră râdeau cu poftă, de această scenă puțin banală, în care nu-mi mai dădeam seama de nimic.

Pe urmă ne-am suit într'un automobil, pe care mi l-a pus la dispoziție un prieten.

me. She hoped I'd marry a wealthy woman. She was throwing party after party. Everyone thought I would get married very soon. Speculation was rife. I avoided the parties thrown by mother, and that caused her anger, to which I grew almost insensible. My affair had changed me utterly. I had become a stranger to my friends and to the social circles I once used to frequent.

"On the other hand, my heart was in turmoil. Those afternoon hours always seemed to us too brief. We were both in the grip of a fever. The situation was becoming unbearable.

"One day we eloped. Even now I can picture that sunlit August day... It was about 12 o'clock. It had rained that morning. I went out into the street. My heart was pounding... Soon enough I caught sight of her. When I saw her coming towards me, I could not contain myself any longer. I rushed towards her and kissed her hand gratefully. I was so frantic that the people who passed us laughed heartily at my total oblivion of the rest of the world.

"Then we climbed into the car I'd borrowed from a friend and drove away. At first we had no idea where to

Și am pornit. La început nu știam unde o să mergem.

Am luat drumul Ploești-Vălenii de Munte. De acolo ne-am îndreptat spre Suzana-Cheia. Doamne, e greu de spus, în momentele alea, ce se petrecea în noi.

Eră pentru prima oară când ne simțeam liberi, ne perduserăm mințile.

Ajungem la Suzana, o mănăstire de maici, așezată într-o pozițiune fermecătoare, în mijlocul pădurilor de molifti și de mestecăni.

Am tras la Arhondărie. Un miros de brad și de apă de munte ne îmbată. Eră încântător.

Am început să ne sărutăm în curte. Perduserăm amândoi orice măsură. Maica stărița care eră de față, așteptă să terminăm. Mi-aduc aminte că, în loc să se supere, ne-a sărutat pe amândoi și ne-a binecuvântat.

Eram acum fericiți. Camera noastră aveă vedere peste Valea Cheii. Din balcon îmbrățișam toată această splendidă priveliște. Zile întregi ne încuiam în casă, nu ne mai vedeă nimeni, dispăream pentru maici, care veneau îngrijate din când în când, să ne bată în ușe, să vadă dacă mai trăim.

Una din distracțiile noastre eră vânătoarea de păstrăvi

go. We headed for Ploești-Vălenii de Munte. From there, we drove to Suzana-Cheia. Oh God, how hard it is to find words for what we felt during those hours.

“For the first time in our lives, we were free and we were overwhelmed with joy.

“Then we came to Suzana, a nunnery beautifully set and surrounded by spruce and birch forests.

“We lodged in the Guest Chamber. The smell of the fir-trees and mountain springs intoxicated us. It was magic.

“We kissed while still in the courtyard. We were alone in the world. The abbess, who was present, waited for us to relent. I remember how, instead of getting upset, she kissed us both and gave us her blessing.

“At last we were happy. Our room looked across the Valley of Cheia. From the balcony, our eyes took in the extraordinary landscape in its entirety. We spent all day in, day after day, out of everybody’s sight. The sisters never saw us, they got worried and knocked at our door every now and then to make sure we were still alive.

“One of our pastimes was fishing for trout or just

sau să ne culcăm în iarbă și să ascultăm în tăcere sgomotul isvoarelor dela munte.

Eu o iubeam, o iubeam ca un nebun, din ce în ce mai mult. În fiecare zi eră ceva nou, nici o zi nu se asemănă cu alta. Fugeam de lume. Nu eram mulțumiți decât când eram singuri. Nu știu când au trecut trei luni. Nu știu dacă am trăit pe pământ sau a fost numai un vis.

Isprăvisem banii. Trebui să plecăm de aici. N'aveam însă nici o grije. Uitam orice lângă ea. Nu mă puteam gândi la nimic. Ce-mi păsa mie! Nu mă gândeam decât numai să-i fac plăcere.

Mama mea mă amenințase. Îmi tăia venitul pe care mi-l servea regulat până atunci. Cum am sosit i-am trimis vorbă, că sau ne primește împreună sau refuz de a veni să o văd. Bine înțeles că mama, o femeie autoritară și care nu era învățată să vorbesc cu ea așa, nu s'a supus.

În București mă plictiseau toți.

Fel de fel de intervențiuni să-mi viu în fire. Deși nu făcusem nimănui nici un rău, pasiunea asta a mea, eră considerată de foarte puțini cu simpatie. Pentru cei mai mulți, eram pur și simplu ridicul.

lying in the grass, quietly listening to the murmur of the mountain brooks.

"I loved her. I loved her madly. I loved her more with each passing day. And each day was different – no day was like another. We did not want to see anybody. We could only be happy alone. Three months went by like a mere instant. I still wonder whether it was real or just a dream.

"Then our money was spent. We had to leave that place. I still had no care in the world. Nothing mattered as long as I was with her. I could not think of anything else but her. What did I care? All I thought of was to tend to her every need.

"My mother threatened me. She cut me off financially. As soon as we arrived back in town, I sent word that she must either agree to see us both or I would not see her at all. Of course, mother, being authoritarian and not accustomed to my talking to her that way, did not concede.

"In Bucharest, everybody bored me.

"All sorts of attempts were made to restore me back to my old self. Though I had never done anybody any harm, everybody disapproved of me. To most my actions looked absurd.

Chestia banilor de care aveam nevoie mă strângea însă grozav. N'am stat să mai aleg. N'aveam timp!

Sub imperiul necesităților, știți, că totdeauna am lucrat. Până nu sunt silit, nu ies din ale mele. Atunci m'am hotărât, deși simțeam o repulsiune violentă, să mă pun în contact cu oamenii de afaceri, cu samsarii, care să-mi găsească bani. N'am ezitat. N'am pus condițiuni, n'am discutat. Am acceptat tot, tot ce mi s'a cerut, fiindcă aveam nevoie. În casa unui bancher veros, s'a făcut târgul.

Am semnat pentru niște sume de nimic, poliți de o valoare considerabilă, contrafacând semnătura mamei mele. Am luat banii mulțumit. Peste câteva zile a izbucnit scandalul. Am fost la parchet... Eu însă am rămas impasibil. Când sunt provocat, știți, cum răspund. Nu înțeleg să mi se reziste. Rezistența mă exasperează. Mi-am apărat dreptul meu de a iubi cu tărie și am isbutit. Mama mea a plătit tot, a plătit mai ales scump, fiindcă am înțeles la urmă eu să pun condițiunile.

De atunci nici un incident, nimic, nimic fraților, nimic n'a turburat viața asta a noastră, visul pe care-l trăiam alături amândoi. Ce făceam? Nu știu! Ce ne-am spus luni și luni de a rândul tot timpul ăsta? Nu știu. Știu că eram singuri, noi

"Our lack of money was very much in the way. I had to do something. I had no choice and no time to wait!

"You know how I am. When it is absolutely necessary, I wake up. So I decided, against my better judgment, to turn for money to businessmen, to go-betweens. I didn't hesitate. I didn't insist on terms. I didn't object to anything. I accepted everything I was asked to do because I was in desperate need of money. The deal was sealed at a dishonest banker's house.

"I signed bills of exchange of considerable value in return for a paltry sum, forging my mother's signature. I was happy I had found the money. A few days later, the scandal broke. I went to court... Nothing moved me. You know well enough how I respond when provoked. I can't bear opposition. Resistance drives me mad. Passionately, I defended my right to love and I succeeded. Mother paid it all and she paid dearly as, in the end, I imposed my own conditions.

"Not one single thing, nothing, nothing at all could hinder our beautiful dream. What exactly did we do? I don't know! What did we talk about all those months? I don't know. All I know is that we were alone, just the two

amândoi și numai amândoi, nedespărțiți. Ne uitam unul la altul, ne bucuram că suntem împreună, vecinic amețiți, cu ochii pe jumătate închiși, tremurând de atâta iubire și fericire...

Eră o viață asta, aveți să-mi ziceți? Nu știu. E frumos un bărbat să cadă așa jos..? Nu știu... Sunt de două luni pe front. Și dorul de ea e cumplit... Dorul de a o vedea, de a o avea iarăși. Ah! fraților, nu știți câtă tristețe e în mine! De multe ori vreau moartea. Am căutat-o înaintea inamicului. Filip o știe. Nu m'a vrut niciodată. Am părăsit escadronul în contra ordinelor și m'am dus în rândurile infanteriei. Auzisem și eu că la infanterie se moare mai lesne. Ei bine, nu s'a putut. Cu mine a fost o excepție. În iubire și înaintea morții, n'am fost ca toată lumea. Una m'a vrut prea mult, alta de loc. Ce să fac acum? În fiecare zi mai rău, mai rău. Spuneți și voi ce e de făcut?

Aici își oprește povestea sa sublocotenentul Stroja. Noi nu l-am întrerupt de loc. L-am ascultat cu o compătimire și cu un respect aproape religios. Soarta lui eră cu adevărat de plâns. Am căutat să mai însuflețim conversația, i-am pus diferite întrebări, la care s'a grăbit să ne răspundă foarte

of us, inseparable. We lost ourselves in each other's eyes, happy that we were together, intoxicated, our eyes half-closed, trembling with so much love and happiness...

"You may wonder: what kind of life was that? I don't know. Is it right for a man to stoop so low...? I don't know... Now I have been at the Front for the last two months and I miss her unbearably... I miss seeing her, having her once more. Ah! You can't possibly imagine how wretched I feel, brothers! I have looked for death many times. I have sought it in battle. Filip knows. But death never finds me. I went AWOL from the squadron to join the infantry. They said you were more likely to die in the infantry. But it didn't happen. I was an exception. In death as in love, I am different from the rest. Love chose me, but not death. What can I do now? It gets worse with every day that goes by. You tell me now, what should I do?"

Sub-lieutenant Stroja had finished telling his story. No one had interrupted him. We had listened with sympathy, with almost pious deference. His tale was tragic indeed. We tried to continue the conversation, we asked him questions which he readily answered. One of us

amabil. Unul dintre noi, a voit să știe numele iubitei sale sau a „amorezii”, cum îi zicea el, și i-a răspuns cu o bunăvoință nemărginită, deși noi am considerat lucrul acesta ca o „gafă”.

Ne-am luat apoi bună seara și ne-am culcat fiecare în paturile pe care ni le-a pus gazda la dispoziție. Eram prăpădiți, obosiți și murdari. Nedesbrăcați de mai multe zile, profităm de așternuturile albe ale priotesei și adormim cu o senzație plăcută, pe care o aveam numai acasă în patul nostru. N’am fost norocoși. În spre dimineață s’a dat alarma. Toate trupele trebuiau să evacueze în cea mai mare grabă satul. În timp ce trompetul sună în șosea adunarea, noi somnoroși și sgribuliți de frig, ne făceam o toaletă sumară.

Escadronul e gata. Își așteaptă numai ofițerii. Eșisem toți și ne punem în capul lui.

Lipsește Stroja. Trimitem să-l caute în odaia unde dormise. Nu e. Aveam parcă o presimțire. Punem imediat să se cerceteze în toate părțile. Nu e.

Trebuiă să plecăm. Suntem extrem de îngrijați.

wanted to know the name of his lover – his “amoureuse”, as he called her, and he answered the question with infinite kindness, even though the rest of us considered that question to have been a “blunder”.

Then we bade good night and fell into the beds our host had provided. We were broken, exhausted, filthy. Having lived in the same uniform for days, we took advantage now of the white bedding and peacefully fell asleep, as peacefully as we’d sleep at home in the comfort of our own beds. But luck was not on our side. Before dawn, the alarm rang. All troops had to evacuate the village immediately. While the sound of the trumpet was calling everyone to gather in the street, we managed to wake ourselves with a splash of cold water.

The squadron was ready. They were awaiting the officers. We had all come out and took our places in the first ranks.

Stroja was not with us. Somebody was sent to look for him in the room he’d occupied. He wasn’t there. We began to fear something had happened. We sent the men to look for him everywhere. He had vanished.

We had to be going. We were really concerned about

Lipsește și ordonanța lui. Totuși nu ne închipuim nimic, așteptăm dintr'un moment într'altul, să-și facă apariția.

Pe șoseaua principală e o îmbulzeală de nedescris. Trăsuri de subsistență, tunuri, care de baterie, căruțe cu boi, abia ne facem loc. Reușim să ieșim din sat. Un noroi grozav, clisos, până la genunchi. Toată lumea asta care e în urma noastră, știm bine că nu se putea salva, va rămâne în prada inamicului. La gândul acesta, sufletul ni se umple de melancolie și neliniștea care ne-o dă lipsa lui Stroja, mărește și mai mult tristețea sguuitoare, ce o simțim.

Se luminează de ziuă. Spectacolul ce-l avem înaintea noastră e unic.

În băltoage de noroi, zac vitele dela vehicule încărcate, care cad extenuate de foame și de oboseală. Ele se culcă și ochii lor mari parcă cer îndurare. Cai morți, cu picioarele țepene și cu pânțele umflate, stau presărați în dreapta și în stânga drumului, la fiecare câteva sute de metri, ca niște uriașe și macabre pietre chilometrice. Capre numeroase, oi căzute pretutindeni, cari mai rumegă încă, dar cari nu se mai pot scula. Viței altădată sburdalnici, rătăcesc acum de turme, pentru a se împletici și a cădea în noroiul comun, din care n'au

him. His batman had vanished too. Yet we did not imagine the worst—we were still expecting him to appear at any moment.

The hustle and bustle of the main road was hard to describe. Supply wagons, cannons, cannon carts, carts pulled by oxen—we could barely make headway. We finally struggled out of the village. The mud was knee-high, slimy. We knew well enough that all those left behind would not escape the enemy. That thought, together with our uneasiness over Stroja's disappearance, made for a mournful departure.

Then day broke. As the curtain of night was drawn aside, a horrifying scene revealed itself.

Cattle, exhausted by hunger and the heavy loads they had pulled, were dropping one by one in the mud and muck. As they knelt, their wide eyes seemed to beg for mercy. Every few hundred metres, by the side of the road lay dead horses, their legs stiff, their bellies swollen, like huge, lugubrious milestones. Dead goats and sheep were strewn all over the place, horses were chewing but were unable to get up from the ground. Calves, once lively, having lost track of their herds, were wandering, slipping

să se mai ridice niciodată. Ceva mai la o parte, dăm peste lăzi de pesmeți, cutii de conserve, aruncate lângă o trăsură răsturnată și câțiva rezerviști cu bărbile mari, cu privirea stinsă și mâinile înghețate, caută în culmea disperării să pună regulă, în ce a mai rămas.

Suntem mai liberi. Din coada coloanei ni se anunță că în urma noastră, a sosit ordonanța lui Stroja. Oprim imediat escadronul și chemăm soldatul.

Soldatul ordonanță Stanciu se prezintă călare, salută drept, militărește. El ține în stânga, de un căpăstru calul ofițerului său, vioi, plin încă de neastâmpăr și de spumă.

— Ce e Stanciule? Unde e d-l sub-locotenent Stroja?

— Să trăiți, d-le sublocotenent! D-l sublocotenent Stroja a dezertat.

— Ce vorbești mă?

— A zis, că se duce la amoroza dumnealui...

— Cum?...

— La cocoana dumnealui..., adaogă el crezând că e

and stumbling in the deadly mud which swallowed everything coming its way. On the side of the road we came across boxes filled with dried bread, and tin cans scattered by a wagon which had overturned. A couple of unshaved reservists with sullen eyes and frozen hands were desperately seeking to salvage what they could.

Finally we had clear road ahead. From the end of the convoy, someone sent word that Stroja's batman had caught up with us. We stopped the squadron at once, and asked to see the man.

The batman, Stanciu, reached us on horseback, took upright position, and saluted. With his left hand he held the bridle of his officer's horse, which was panting, its mouth agape and foaming.

"What's the matter, Stanciu? Where is sub-lieutenant Stroja?"

"Sir! Sub-lieutenant Stroja has deserted."

"Say that again?"

"He said he was going to see his amoureuse..."

"Said what?..."

"To see his mistress..." he added, trying to make

nevoe s'o îndrepte.

Suntem consternați. Un moment nu știm, ce să-l întrebăm.

— Tu ce ai spus?..

El dă din umeri.

— Că aș merge și eu la a mea...

Urmează o tăcere. Privim muți, încremeniți, caii și omul, care ne vorbea. Imposibil să-l înțelegem.

— Cum am ajuns acolo, să trăiți domnule sublocotenent, la avant-posturi, lângă o pădure, D-l sublocotenent a descălecat și mi-a dat ordin să aștept. „Ai grije de iapa mea, de Mașa, mi-a zis. După ce a sărutat-o aici, pe frunte între ochi, mi-a poruncit: „Să dai plicul ăsta d-lui sublocotenent Filip”.

Când ne-am despărțit, am dat mâna amândoi, ca frații. Și mi-a spus: „Stanciule, te las sănătos. Să spui la toți băieții din escadron, că am plecat la amorează, nu la inamic... și n'aibă grije, c'o să mă întorc, ca să-mi fac iar datoria”. Asta știu, să trăiți, d-le sublocotenent.

Filip ia plicul în mână, îl desface și citește:

himself understood.

We were baffled. For a moment, we found ourselves speechless.

“And what did you say to him?...”

He shrugged his shoulders:

“That I'd like to see mine, too...”

Then silence. We stared at the man talking to us, then at the two horses, in speechless bewilderment. We could not begin to understand.

“As soon as we got there, sir, to the outpost near the forest, Sub-lieutenant Stroja dismounted and ordered me to wait. ‘Take care of my mare Mașa’, he told me. After he had kissed her here, on the forehead, between the eyes, he ordered me: ‘Give this envelope to sub-lieutenant Filip’.

“Then he and I parted. We shook hands like brothers. He told me: ‘Farewell, Stanciu. Tell all the lads in the squadron that I've run to my amoureuse, not to the enemy... Tell them not to worry about me. Say that I'll be back of course and do my duty’. That's all I know, sir.”

Filip took the envelope, opened it and began to read aloud:

„Către foștii mei camarazi. Nu încerc să mă apăr. Prea e mare rușinea pe care v’o aduc vouă, regimentului nostru și numelui de ofițer. Dacă mi-e permis o ultimă dorință, atunci vă rog din tot sufletul, interveniți la cei în drept, ca, Mașa să fie lăsată soldatului meu, pentru credința ce mi-a arătat-o. I-o dăruiesc lui în plină proprietate, l’am autorizat să v’o spue. Cred că această dorință va fi respectată, oricât de lipsit de onoare e omul, care are curajul să stea cu voi de vorbă, când vă adresează aceste rânduri”. *Stroja.*

O lună și jumătate a trecut de atunci! Într’o zi, Filip Stanciu și cu mine, suntem chemați ca martori, înaintea Curții Marțiale la Bacău.

Sub-locotenentul de rezervă Stroja Nicolae e judecat și condamnat la moarte pentru dezertare la inamic.

Singur Stanciu a protestat, în cât a fost nevoie, să-l dea afară din sală. Noi am primit verdictul cu resemnare.

“To my former comrades. I will not try to defend myself. There are no excuses for the great shame I bring on you, on our regiment, on my status as an officer. If I may be allowed one last wish, I am begging you to see to it that my batman gets Mașa in exchange for the loyalty he has shown me. I am giving her to him, she will be his to hold. I have instructed him to tell you this. I believe my wish will be granted—however ignoble the man who dares speak to you through these lines.” *Stroja.*

A month and a half passed since that day. One morning, Filip, Stanciu and I were called as witnesses before the Court-Martial in Bacău.

Sub-lieutenant reservist Stroja Nicolae was tried and sentenced to death for desertion to the enemy.

Stanciu alone objected so strongly that he had to be ejected from the courtroom. As for the rest of us, we listened to the verdict with resignation.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

49

Școala Sfânta Maria, Pitar Moș
București 1908

Pe poziție

Am călătorit, am călătorit, cum am iubit, am iubit... Și în toate călătoriile mele, am făcut ce am făcut totdeauna: am iubit.

Cea din urmă e cea mai frumoasă... Cea mai frumoasă a fost acum un an! A ținut așa de puțin încât azi îmi face așa de rău când mă gândesc... Și numai eu sunt vinovat că a ținut așa de puțin... da, numai eu.

From the Trenches

I have travelled and loved, travelled and loved... On all my journeys, I have always loved. More or less.

The love affair that's closest in time is always the most beautiful... The most beautiful was a year ago! It really hurts to remember how brief it was... And I'm the only one to blame for its short duration... yes, the guilt is all mine.

În călătoriile mele eram acelaș. Gândul meu eră totdeauna la alta. În străinătate, pe unde, mai ales, mi-am făcut viața, eram așa de cunoscut, încât pretutindeni parcă eram acasă.

Îmi făcusem un fel al meu de a fi, aveam groază de singurătate, cum aș fi murit de frică, să văd veșnic aceeași oameni, sau să mă întâlnesc cu aceleași figuri.

Nu mă lipeam de nimeni, treceam ușor ca un fulg, cu un surâs pe buze și cu nimic în suflet. Așa eram eu. Și totuși, viața asta mă mulțumea și pentru nimic în lume n'aș fi voit s'o schimb.

Viața asta de vagabond vesel, de perpetuu turist și client al Expresurilor, de vizitator asiduu al Plajelor, al Palașurilor, de oaspete nelipsit al atâtor centre cosmopolite... Nimic nu mă putea reține. Nimic nu mă interesa, decât exact atâta cât să am o plăcere. Nu m-ar fi legat nimic, n-ași fi aprofundat nimic, tot ce eră efort' mi-eră penibil, tot ce eră plăcere, îmi deșteptă frenezie și îmi exaltă setea de viață.

Să nu credeți că iubeam natura. Frumusețile Alpilor' mi-eră tot așa de indiferente, ca și arta cea pură a palatelor din vechile cetăți italiene, sau pânzele Renașterei.

Într'un muzău celebru eram un străin; în mijlocul unui

My travelling never changed who I was. All I could think of was the next woman I would meet. I have spent my life abroad: people knew me so well that I practically felt at home everywhere.

Wherever I went, I had my own rules. I was afraid of two things: solitude and the prospect of seeing the same faces or meeting the same people over and over again.

I did not attach myself to anyone; I flew from one woman to the next, light as a feather, with a smile on my face and nothing in my heart. That was me. Yet, I was satisfied with the life I led; I would not have changed it for the world.

Living like a happy vagrant, a permanent tourist, a regular of express trains, beaches, Palace hotels, and so many cosmopolitan cities... Nothing could hold me in one place. Immediate pleasure was my only concern. I had no interests, I never went beyond the surface of things. I hated the mere idea of effort; by contrast, anything related to pleasure exalted me, woke my appetite for life.

Don't imagine that I was a lover of nature! I felt equally indifferent to the beauty of the Alps, the exquisite artistry of the palazzos in old Italian fortresses, or Renaissance paintings.

I never felt at home in a famous museum; beautiful

peisaj frumos un absent. La teatru antractele aveau un sens, jocul genial al unui artist, era un prilej ca să dorm.

Plăcerea la mine nu îmbracă forme variate, ea nu avea decât un ideal, dinaintea căruia se închină: femeia. O căutam pretutindeni și, dacă n-o găseam, o inventam. În jurul ei se învâртеа totul.

Deplasările, cursele mele nebunești, dealungul atâtor orașe, pe care le colindam, nu aveau alt scop. Totdeauna o intrigă amoroasă, o femeie! Cum îmi era aerul de necesar, tot așa nu concepeam viața decât să mă mișc într'acest cerc vițios și frivol.

Vecinic la pândă, atent, cercetător, curios, discret sau indiscret, după împrejurări, jocul acesta varia la infinit, după cum se prezentau profitul, șansele, cazul. Da, ajunsesem, știți cum sunt câinii aceia de vânătoare, admirabil dresați, încât nu le "ratează" niciodată lovitura. O nu-mi lipsea nici "adresa", nici experiența, nici îndrăzneala, nici prestigiul.

Eram blazat când trebuia spiritual, când se cerea amabil numai sau din potrivă sentimental la exces, amuzant, melancolic, plin de vervă sau de morgă, jocul acesta complicat – înțelegeți – comporta o infinitate de nuanțe și eu îl maniam,

landscapes meant nothing to me. At the theatre only the intervals made any sense to me, whereas an actor's brilliant performance merely provided me with an opportunity to sleep.

For me, pleasure did not come in a variety of forms. I worshipped one idol alone: woman. I looked for her everywhere and, if I could not find her, I made her up. It was she who made the world go round.

All my journeys, my frantic dashing through so many cities had no other purpose. Always an affair, a woman! I could not live my life outside this frivolous routine any more than I could have lived without breathing air.

Always lurking, careful, inquisitive, curious, discreet or indiscreet, depending on the circumstances, I played this game in its endless variety, going by profit, luck and opportunity. I had become an expert, like those hunting dogs which are so perfectly trained that they never "miss" their target. I had them all: expertise, experience, boldness, and reputation.

I was blasé when necessary, witty when required. I could be either distant or excessively sentimental, amusing, melancholic, full of spirit or arrogance. This complicated game, you see, had a myriad shades and, like a virtuoso, I had mastered

cu arta consumată a unui virtuoz.

Aveam un ochiu experimentat, știam în orice situațiune cât să risc, nu mă înșelam în micile mele prevederi, nu încercam niciodată imposibilul, fiindcă aveam oroare să fie ridicul.

Toate astea erau pentru mine ca un sport, agreabil, “antrenant” la culme, aveam micile mele satisfacțiuni de amor propriu și încercam sentimentele intime cele mai variate. Câte senzațiuni delicioase, câte momente rare, pe care nu le voi uita, câtă iubire risipită, în această goană a mea, spre o fericire pe care am căutat-o, numai în nestatornicie și în artificiu.

N’am simțit adevărata pasiune: dragostea aceia mare, necondiționată, în care ființele ce se iubesc, se topesc în una și aceeaș credință. Iubirea mea n’a cunoscut devotamentul și sacrificiul, până la ultimele limite.

A trebuit să vie războiul, pentru ca să-mi dau seama, că în sufletul meu circulă ceva nou. Ei bine, clientul Sleepingurilor și Palașurilor nu cunoșteă asta. Setea de a iubi profund, cu ochii închiși, de a adora, de a te prosternă umilit și de a-i jură, la picioarele ei, credință toată viața, în clipa asta, e mai tare decât ori și ce.

E o nevoe „redutabilă”, aproape mistică, care’mi răstoarnă tot trecutul și nu o pot asemăna decât cu ardoarea

it to perfection.

I had a trained eye. I always knew how far I could go. I never went wrong in my modest anticipations; I never attempted the impossible, because I abhorred ridicule.

All this was a kind of gymnastics to me, both agreeable and highly challenging. I had my small vanities and my inner life was far from being monotonous. So many delicious sensations; so many extraordinary moments that remain unforgettable. So much wasted love in my fickle, artificial idea of happiness.

I have never known real passion: that deep, unconditional love when you become one with your beloved. What I called love had nothing to do with either devotion, or limitless sacrifice.

It took the onset of war to make me see that something had at last bloomed in my soul. A regular of sleeping cars and Palace hotels, I had never experienced what I feel now. The need to love deeply and blindly, to adore, to kneel humbly at her feet and vow fidelity for life is suddenly showing itself to me.

It is a strong, almost mystical need that contradicts my whole past, and I can only compare it to the passionate ardour of

pasionată a ateului, care îmbrățișează religia.

Am luat parte la câteva bătălii. Nu fac niciun caz de asta. În tot timpul acesta, am văzut moartea de aproape. M'am învățat s'o privesc cu liniște. Rănile mele m-au întărit, m-au învățat să rabd, fără să strig. Săptămânile petrecute în spital sunt lucruri care nu se șterg, care rămân. Noptile și zilele în șir, aici, pe poziție, bombardati furios în dreapta și în stânga, în urletul infernal al mașinelor de luptă, sfârșesc prin a uză, a sdrobi toate vechile rezorturi ale sufletului. O nouă ființă iese, o creatură mai simțitoare, mai bună, mai generoasă, pe ruinile unui trecut de farse și de plăceri. Războiul ne-a purificat, ne-a înălțat. În aceste 10-11 luni de privațiuni, de suferințe și decepțiuni, nu vi se pare că am devenit mai gravi, mai sfioși și mai buni?

În momentele acestea, îmi revine imaginea, chipul încântător al unei femei. Una din acele multe, căreia fantazia și egoismul meu, i-au făcut de sigur atâta rău. Nu pot să nu simt, oridecâteori mi-aduc aminte, un regret, o dorință fierbinte, de a repara aceea-ce inconștiența mea a comis. Să vă povestesc.

Eram în Engadin la Pontresina (Elveția) în iarna care a precedat intrarea noastră în acțiune. Mi se spusese că acolo vin

an atheist who discovers religion.

I have played my part in a number of battles. I wouldn't boast about it. I have been looking death in the face all this time. I have learned to look at it with serenity. My wounds have made me stronger, have taught me to suffer without complaining. Those weeks in hospital cannot be forgotten; they will stay with me forever. After the nights and days spent here in this outpost, under furious bombardment from all directions, in the infernal noise of war machines, my soul will never be the same. I am a new man: more sensitive, kinder, more generous. I no longer worship ruses and sheer pleasure. The war has purified and ennobled us all. During these ten or eleven months of deprivation, suffering and disappointment, we have become more serious, shy, kinder, all of us—I am sure you see what I mean.

And it is now that this image, the lovely face of a woman comes to mind. One of the many who, without doubt, were harmed by my fantasies, my selfishness. Whenever I recall her, I repent: I wish I could make amends for my past recklessness. But let me tell you the whole story.

I was in Engadin, at Pontresina (in Switzerland), in the winter before our entry into the war. I had been told that English

Englezoaice și Americane. Eră un gen preferat și foarte căutat de mine. Am ajuns exact... pe la începutul lui Decembrie, când începe și sezonul în această splendidă localitate de munte, situată la vreo 1800 metri înălțime, la poalele unui ghețar imens, de câțiva kilometri lungime.

Am descins la Schloss-Hotel. În prima zi nimic. A doua zi observ și constat apariția plăcută a unei familii. La început am crezut că e tatăl, mama și fiica. M-am informat la portar și am aflat că e d-na Walmsley din Edinborough cu fiica sa Evelyne, însoțite de Mr Sharp, fratele d-nei Walmsley, fost căpitan de fregată. Nu regretam că am venit. Imaginația mea s'a aprins îndată și acel demon, care se ivea în mine, oridecâteori vedeam o femeie frumoasă, a apărut. Bineînțeles am făcut cunoștință chiar în ziua aceea cu Mr Sharp, prin care speram să fiu prezentat d-soarei Walmsley și mamei sale.

După supeu, găsesc familia instalată în sala de lectură, răsfoind niște reviste ilustrate, în timp ce eu conversam cu un amic de ocazie.

În momentul când treceam într'alt salon, cineva mă bate

and American women frequented the place. It was exactly the kind of women I liked. I arrived there, let me see, around... the beginning of December. It was also the start of the season in that beautiful mountain resort situated at approximately 1,800 metres altitude, at the foot of an immense glacier which was several kilometres long.

I checked in at the Schloss Hotel. Nothing happened on the first day. The next day a family turned up. I was pleasantly surprised. At first I took them to be father, mother and daughter. I asked the doorman and discovered that the ladies were Mrs Walmsley of Edinburgh and her daughter, Evelyn, and they were accompanied by Mr Sharp, Mrs Walmsley's brother, a former frigate captain. I was glad I had come. My imagination was suddenly roused, and the demon that materialized inside me whenever I saw a beautiful woman began to stir. Of course, I made the acquaintance of Mr Sharp that very same day, in hopes of being introduced in due course to Miss Walmsley and her mother.

After supper, while I was talking to a chance acquaintance, I caught sight of the family sitting in the reading room, leafing through some illustrated journals.

The moment I was leaving the room, someone tapped me

pe spate, mă întorc și recunosc pe Mr Sharp. Mă înclin dinaintea lui, cu o politețe exagerată. Mr Sharp mă apucă de braț și mă aduce cu un aer de triumf, înaintea d-nei și d-șoarei Walmsley.

Nu știu cine a spus că cea mai frumoasă femeie e o Englezoaică, ca și cea mai urâtă. Caracterele acestei rase, parcă dinadins se potrivesc unor asemenea contraste.

În toată înfățișarea d-șoarei Walmsley se vede o liniște nobilă, o distincțiune aristocratică, un aer de detașare și de absența oricărei preocupări meschine. Eră o frumusețe ideală, pe care o întâlnești, numai pe pânzele maeștrilor și cum rareori natura, poate concepe ceva mai asemănător ca puritate și perfecțiune. Ochii ei albaștri deschiși, priveau în infinit și aveau o expresiune îngerească, dinaintea căreia omul se simte vrăjit și învins. Cu o carnație albă și fină, de o gingășie suverană, Evelyn eră așa de frumoasă și de seducătoare, încât niciodată n'am avut intuiția mai clară, că femeia e de esență divină.

Am stat trei sferturi de oră de vorbă, mai mult uitându-mă la ea, în timp ce afectam o curtenie corectă și respectuoasă care am simțit că-i impresiona plăcut.

A doua zi de dimineață o întâlnesc pe Evelyn în hallul hotelului. Eră în costum de sport, cu „swetter” alb de lână, cu

on the shoulder; I turned round and saw Mr Sharp. I bowed before him with exaggerated courtesy. Mr Sharp took my arm and triumphantly led me to Mrs and Miss Walmsley.

I don't know who said the most beautiful women, as well as the ugliest ones are English. The characteristics of that nation seem to encourage such contrasts deliberately.

Miss Walmsley's appearance suggested noble peace, aristocratic dignity, detachment and absence of all mean preoccupation. She possessed such ideal beauty as encountered only in the paintings of the great masters, a rare beauty, perfect and pure. Her pale blue eyes seemed to be contemplating the infinite; they had an angelic expression that bewitched and made you feel helpless. With her white, delicate skin, her irresistible gentleness, Evelyn was so beautiful and seductive that I had the sudden intuition that women were really divine in nature.

I spent three quarters of an hour talking to them, mostly gazing at her, actually. I behaved with decent, respectful courtesy which, I sensed, was making a good impression.

Next morning I met Evelyn in the hotel lobby. She was dressed for sports, wearing a white woollen jumper, a black cap

tocă neagră pe cap și cu botfori groși cu ținte la tălpi.

Mă chiamă și mă întreabă, ce program am pe ziua de azi.

— Nici unul, îi răspund.

Atunci își permite să mă roage în cazul când îmi face plăcere, s’o însoțesc, fiindcă vrea să facă Sky. Mă pun la dispoziția ei, flegmatic. Afară eră un soare strălucitor. Ne-am suit ușori pe un munte alături și am început să ne scoborâm. Zăpada eră mare și alunecoasă, și fie că Skyurile noastre aveau un defect, fie că nu eram destul de antrenați, am căzut adeseaori. Nu odată am luat-o în brațe. Am ridicat-o de jos. Aceasta nu însemnă nimic, absolut nimic și nu m’am grăbit să trag nici o consecință. Din potrivă, am observat același ton corect, rezervat, chiar rece, deși ne cuprinsese o veselie și un râs, cu accidente noastre cari se repetau. Am rămas așa de mulțumiți și de încântați de această partidă, încât ne-am promis să revenim și a doua zi.

După masă am fost iarăși împreună. De astădată ne-a însoțit și d-na Walmsley. Am făcut o mică excursiune prin împrejurimi. Ne împrietenisem. În câteva zile câștigasem încrederea acestei oneste familii, încât în intențiunile mele, simțeam că se produsese, fără să vreau, o schimbare.

N’a durat mult acest lucru bun și am început atacul meu

and heavy boots with metal studs in the soles.

She called me over and asked what plans I had for the day.

“No plans,” I replied.

She took the liberty then of asking, if it pleased me, to accompany her: she intended to go skiing. I declared myself at her disposal in an indifferent manner. The sun was shining. We easily climbed up together and then went down the ski slope. The snow was deep and slippery and, either because there was something wrong with our skis or because we both lacked practice, we often fell. I clasped her in my arms more than once. I helped her to her feet. That meant nothing at all, so I did not jump to conclusions. On the contrary, I maintained the same correct, reserved, even cold attitude, though we could not help laughing wildly as a result of our frequent accidents. We liked this outing so much that we promised ourselves to return the following day.

That afternoon we met again. This time we were accompanied by Mrs Walmsley. We took a short trip nearby. We had become fast friends. Within a few days, I had earned the trust of this honest family, and I felt that my intentions had somewhat changed.

These good intentions were however short-lived: my

perfid. Ceeace erà surprinzător e că Evelyn cedà jocului meu, probabil fiindcă nu-l înțelegea, sau poate că îmi păstră dela început o simpatie, pe care, în sinceritatea ei, nu avea de ce să o ascundă.

Evelyn, în definitiv, erà o fată tânără, fără nici o experiență. Și armele mele erau periculoase. În special dela lecturile pe cari i le recomandam, așteptam foarte mult. Aveam în valisa mea o colecție de cărți anume selecționate, pe cari m'am grăbit să i le pun la dispoziție. Evelyn citea și, mai ales, înțelegea admirabil...

Flirtul nostru începuse în secret. Încet, încet însă, pentru anturajul nostru, nu mai erà nici un mister. „Onclă” Sharp erà ideal în această privință. D-na Walmsley, nevoită să stea în casă, nu se ocupă de noi, ne acordă o încredere nelimitată.

Într-o zi am mers mai departe ca de obicei. Fără să ne pară rău la nici unul, ne-am sărutat amândoi, aproape instinctiv, poate fiindcă eram prea aproape unul de altul. Evelyn am înțeles atunci că mă iubește.

N'aveam de ce să mai fiu „ambalat”. Plăcerea acum pentru mine, erà să mi o atașez cât mai mult, să o știu cât mai în puterea mea, să sfărâm ultima rezistență, să o văd că mi se

insidious attack had already begun. What surprised me was that Evelyn surrendered to my game, either because she failed to understand it, or because her genuine affection had chosen me from the start, and, honest as she was, she saw no reason to hide it.

After all, Evelyn was young and inexperienced. My weapons, on the other hand, were dangerous. I had particularly high expectations from the books I recommended to her. In my suitcase I carried a careful selection of books that I would hasten to offer. Evelyn was reading at my suggestion, and, what is more, she understood...

Our flirtation had begun in secret. However, those around us soon knew what was going on. “Onclă” Sharp was perfect in this respect. Mrs Walmsley, forced to remain at home, did not watch us: she trusted us without reserve.

One day I went further than usual. Without regret on either side, we kissed, almost instinctively, perhaps because we were too close to each other. That was when I understood that Evelyn was in love with me.

I had little reason to keep pushing. My satisfaction now came from securing her attachment, from knowing that I had her more and more in my power, crushing the last shreds of

abandonează cu totul.

Și am reușit. Amândouă iubeam sportul. Cursele de bobsleigh le-am făcut împreună, alături, lipiți, strânși unul de altul. Porneam de pe munte strigând prelung „Boob!”, cu o viteză vertiginoasă, în spre văile liniștite ale Celerinii. Cu pupilele dilatate, fixe, roșii la față, sburam pe sub crăcile înghețate de brad ca niște fantome. Sângele ei rece, n’o părasea o clipă, în situațiile cele mai impresionante, când ne jucam viața pentru câte un tur de forță. La skyjoring era neîntrecută. Atașați amândoi de câte un cal pe skyurile noastre, ea avea cea prestanță și stăpânire de sine, ce mi-o comunica și mie, oridecâteori coboram în galop pantele repezi ale drumurilor acoperite cu ghiață.

Odată întorși la hotel, Evelyn pierdea cea admirabilă semeție, pe care i-o dă practica desăvârșită a sporturilor în plin aer. Ea devenea ființa mică, care iubea întâia oară, pe dinaintea căreia-i treceau toate ispitele. Ea stă aiurită, visătoare, copleșită, în fața mirajului necunoscutului.

Am abuzat. Am făcut tot ce mi-a stat prin putință ca să exasperez, să turbez, să agită această conștiință nevinovată.

N’am evitat nimic, n’am neglijat nimic din ceeace știam că poate s’o exalteze și s’o aducă mai repede în brațele mele.

resistance and watching her surrender to me completely.

And I succeeded. Both of us loved sports. We went bobsleigh-racing together and clung closely to each other. We would set off from the mountain top, yelling “Bob!”, descending at incredible speed towards the quiet valley of Celerina. Our pupils dilated and fixed, with flushed faces, we would dart like ghosts beneath the frozen branches of the fir trees. Never did she lose her self-control, not even under the most breath-taking circumstances, when we risked life and limb for the sake of a speeding *tour de force*. She had no rival at skijoring. Both of us were secured behind horses on our skis. She possessed a dignity and self-confidence that she communicated to me as we galloped down the steep slopes of the icy roads.

Once back at the hotel, Evelyn would lose that admirable daring roused by her being so good at sports in the open air. She turned into a little girl in love for the first time and facing all kinds of temptations. She was light-headed, dreamy, overwhelmed by the mirage of the unknown.

I treated her badly. I did everything in my power to exasperate, madden and agitate her innocent mind.

I avoided nothing. I resorted to everything that I knew would excite her and throw her into my arms more quickly. I

Nu odată am luat-o pe furiș și am dus-o seara în bar. Aci i-am oferit băuturile cele mai tari. Am amețit-o, pentru ca s'o sărut în voe prin coridoare, sau să o țin strâns la pieptul meu în vre-un fotoliu.

Într'o zi i-am propus să facem o excursiune mai lungă. Ea a acceptat cu acea bucurie îngerească, care nu bănuiește nimic. Par'că văd scena ce s'a petrecut la Alp-Grüm. E nedemnă, e rușinoasă, nu v'o mai descriu.

Eram într'o cabană, cu încă alți doi vizitatori, găsiți acolo întâmplător. Ne-am fotografiat după ce am băut, bine înțeles, destul.

A! Inocența, e teribil să lupți cu inocența; ea desarmează și pe cei mai răi. Nu odată m'am oprit, când credeam că totul mi-eră permis.

Până aci eră un flirt, un flirt serios, nepermis... Puteam însă să mă opresc. Destul. N'aveam să-mi reproșez nici ceva grav, nici ce să regret în urmă. Mă amuzasem, cum făcusem de atâtea ori și cu alte fete. În sfârșit bine, rău, mă amuzasem.

Nu m'am lăsat. Demonul despre care vă vorbeam adineaori, mă împingea să profit.

secretly took her to the bar in the evenings, more than once. There I offered her the strongest drinks. I intoxicated her so as to be able to kiss her at ease in the hallways, to fold her more tightly in my arms in some armchair.

One day I suggested we might take a longer trip. She accepted with the same angelic, unsuspecting delight. I recall what took place at Alp-Grüm as if it had happened yesterday. It was undignified, shameful even. I cannot bring myself to talk about it.

We were in a chalet, with two other visitors who happened to be there. We had our photos taken after we had been drinking heavily.

Oh! Innocence! It's terrible to battle against innocence; it disarms evil itself. I hesitated more than once, even though it was obvious that everything would be allowed.

Until that moment it had been a mere flirtation – a serious, forbidden flirtation... but one that I might stop. Enough. I had nothing serious to blame myself for, nothing to regret later on. I'd had fun, as I had done so many times with other girls. I had had a good time, more or less.

I did not stop there, though. The demon I mentioned a moment ago urged me to take my advantage.

Se făcuse o schimbare în hotel și eu am fost rugat de directorul casei să accept o cameră la acelaș etaj cu familia Walmsley. Ușile noastre dădeau acum în acelaș coridor și eram aproape vecini.

Acest fapt a constituit începutul. Vizitele în camera Evelyni, sub diferite pretexte, se reînoiau aproape în fiecare zi. Insistențele mele creșteau neconținut. Fanteziile, gusturile mele, erau din ce în ce mai exigente și mai bizare. Într-o zi vorbeam de ordinul englez al Jartierii — eram singuri ca de obicei — și mi-am permis să-i ridic jartiera și să-i sărut piciorul destul de sus. O lovitură îndrăzneată, abilă, de care m'am felicitat și în care excelam.

Altădată am surprins-o desbrăcată. Am voit să viu lângă dânsa; ea însă m'a rugat s'o aștept... Pentru prima oară am văzut-o contrariată. Am eșit imediat din odaie, fără să spun un cuvânt.

Acest incident a fost decisiv. Am profitat de el, ca să-mi anunț plecarea. Situația mea militară cerea să mă întorc în țară. Ne găseam pe la începutul lui Februarie.

Evelyn era desolată. Tocmai promisem o telegramă dela familia mea, m'am grăbit să i-o arăt și să-i explic urgența plecării.

Changes had been made at the hotel and I was asked by the manager to accept a room on the same floor as the Walmsleys. Our doors were now in the same hallway and we were almost neighbours.

This was the beginning. My visits to Evelyn's room, on a variety of pretexts, were repeated almost every day. I was asking more and more of her. My fantasies, my tastes were more and more demanding and strange. One day I was talking about the Order of the Garter — we were alone, as usual — and I took the liberty of lifting her garter and kissing her leg rather high up. A bold, clever move for which I congratulated myself and which proved my expertise.

One time I caught her in a state of undress. I wanted to approach her, but she asked me to wait... It was then that I saw her upset for the first time. I immediately went out of the room, without a word.

This incident was decisive. I used it to announce I was leaving. My military situation made it necessary for me to go back to my country. It was the beginning of February.

Evelyn was desolate. I had just received a telegram from my family, and I hastened to show it to her as proof of the urgency of my departure.

Evelyne erà neconsolată. Fusesem până atunci pentru ea un confident, un prieten nedespărțit. În viața ei eu însemnam ceva nou, îi devenisem indispensabil.

Această turnură neașteptată o impresionase așa de profund, încât a părăsit brusc masa, fără să ne spue un cuvânt. Eram îngrijați. A doua zi "Oncle" Sharp îmi comunică știrea că Evelyne se simte rău. Am cerut permisiunea s'o văd imediat. Din fericire erà ceva trecător. Am consimțit și eu, să mai amân, două zile, plecarea.

În ajun am ieșit împreună pe un soare strălucitor, ca în prima noastră partidă de sky. Evelyne suferea, cum am înțeles că mă iubea, hotărârea mea erà definitivă și i-am comunicat că numai pot să fac nici o modificare. Seara am achitat nota la hotel. Mi-am luat rămas bun dela "Oncle" Sharp, am sărutat mâna d-nei Walmsley.

Trenul plecă prea de dimineață la ora 8, așa că ne vedeam acum pentru ultima oară.

Evelyne aveà o conțință admirabilă. Am vrut să o conduc până în camera ei, m'a rugat însă s'o las un moment singură, de oarece va veni la mine, să-și ia adio mai târziu.

Pentru un moment nu am înțeles ce însemnează asta și m'am retras foarte încurcat în odaia mea. Îmi făcusem bagajele.

Evelyn was disconsolate. I had been her confidant, an inseparable friend. I had brought something new into her life and had become indispensable to her.

The unexpected turn of events affected her so much that she suddenly left the table without a word. We were concerned. Next day "Oncle" Sharp let me know that Evelyn was unwell. I asked for permission to see her at once. Fortunately, it was nothing serious. I agreed to postpone my departure for another two days.

On the last day we again went out together; the sun was shining, just as it had been shining on our first ski outing. Evelyn was suffering and I could see she loved me, but my decision was final and I told her nothing could not be changed. That evening I paid my hotel bill. I bade farewell to "Oncle" Sharp and kissed Mrs Walmsley's hand.

The train was to leave very early, at eight in the morning, so this was to be the last time we spent together.

Evelyn remained perfectly self-possessed. I wanted to escort her back to her room, but she asked me to leave her for a moment: she would come later on to bid me goodbye.

At first I did not understand what she was trying to say and I retired to my room somewhat confused. I had already packed

Am cercetat să văd dacă am pus tot înăuntru și le-am încuiat. Eră destul de târziu. M'am dat jos să văd dacă nu o întâlnesc în hall. Lumea se retrăsese în apartamente fiecare. La o masă unii mai jucau bridge. În bar doi domni bătrâni în smoking beau whisky.

M'am suit furios la etaj, sufeream. Îmi reproșam greșala pe care am comis-o. Nu înțelegeam, nu știam ce să cred. Am adormit pe un scaun. Pe la orele 1 m'am deșteptat. Mă desbrac. Sting electricitatea. De odată ușa se deschide.

Eră Evelyne în cămașa de noapte. Am văzut-o când a intrat. Afară eră o noapte luminoasă, o lună, și zăpada sclipea ca o sală de bal iluminată a giorno. Munții toți, albi; le vedeam vârfurile.

O iau în brațe, ea cade în extaz... Evelyne e în așternutul meu. Corpul ei cald, gol, e al meu. În beția ei, fecioara asta e sublimă!... Visul eră mai frumos de cât îl concepusem. Această întâmplare mi s'a părut așa de extraordinară, în cât am simțit ca o datorie să păstrez această comoară neatinsă.

Am renunțat a doua zi de a pleca de dimineață. Evelyne a eșit spre ziuă, fără să-și fi revenit încă din nebunia ce o cuprinsese.

my luggage. I checked again that I had packed everything, and locked my suitcases. It was rather late. I went downstairs to see if I might meet her in the lobby. Everybody had retired to their rooms. A few guests were still playing bridge at a table. At the bar two elderly gentlemen wearing dinner jackets drank whisky.

I went back upstairs angrily. I felt hurt. I had made a bad mistake. I did not understand; I did not know what to believe. I fell asleep in a chair. At about one o'clock, I woke up. I undressed. I turned off the lights. Then suddenly the door opened.

It was Evelyn, in her nightgown. I saw her enter. The night was lit by the full moon, and the snow spread beneath shone like a lit up ballroom. The mountains rose white in the distance; I could see their peaks.

I embraced her and she fell rapturously into my arms... Evelyn was in my bed. Her warm, naked body was mine. Abandoning herself to passion, the girl was divine!... The dream was even more beautiful than I had planned it. The moment was so extraordinary that I felt it my duty to keep the treasure still untouched.

I abandoned my decision to leave in the morning. Evelyn crept from my room towards daybreak, without having fully recovered from her frenzy.

La orele 8, aflând că mi-am amânat plecarea, "Oncle" Sharp a venit să mă viziteze. În timpul când îl conduceam, am văzut că ușa dela Camera Evelyni se deschide și că îmi face semn să viu la dânsa.

M'am înapoiat peste câteva minute. Am găsit-o în mijlocul odăiei, splendidă, albă ca o statuie, cu brațele întinse spre mine. Eră așa cum îi spusese eu că e mai frumoasă, cum am văzut-o azinoapte, cum știu ea că are să-mi facă plăcere mai mare. În privirea ei eră nu știu ce dumnezeesc, nu știu ce dorință fierbinte de sacrificiu și de iubire.

Fructul eră copt. L'am mâncat...

Și totuși am plecat seara, cu primul tren, ca cel mai vulgar seducător.

Ceeace e mai odios e că i-am promis că am să mai rămân încă câteva zile.

Astăzi s'a schimbat ceva în mine. Trecutul acesta, mi se pare așa de ciudat, încât nu-mi vine să cred că e al meu.

Am nostalgia unei iubiri adevărate... Sărmana Evelyn!

Nu știam ce e iubirea, ce e adevărata fericire atunci... Eram un pervers și un cinic; aici, în tranșee, sunt un om!

At eight o'clock, learning that I had postponed my departure, "Oncle" Sharp came to visit me. As I was seeing him out, I noticed the door of Evelyn's room open and she beckoned me to come in.

I went in a few minutes later. I found her standing in the middle of the room, magnificent, white as a statue, her arms outstretched towards me. She stood there, exactly as I had told her last night that I liked her most: she obviously wanted to please me. Her gaze was absolutely divine, full of her passionate need to love and sacrifice herself.

The fruit was ripe. I picked it...

And yet I left that evening on the first train, like the most vulgar seducer.

The most horrible thing of all was that I'd promised I would stay with her a few more days.

These days something inside me has changed. That past life is so strange: I cannot believe it was mine.

I feel the nostalgia of true love... Poor Evelyn!

Back then, I did not know what love meant, what true happiness was... I was a cynic, a pervert. But here, in the trenches, I have become a real man!

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

65

Sora Angelica

Sunt invitat la Boureni. Mă duc călare. Îmi fac iluzii, știu!...

Drumul dela Stolniceni la Boureni e splendid. Șoseaua e ideală. Ea se încolăcește ca un șarpe uriaș alb, printre păduri nesfârșite de stejari și de aluni. În față dai numai decât de valea încântătoare a Moldovei, în fund se deschide panorama Carpaților. Se vede chiar Ceahlăul.

Legătura mea cu d-na Sofia Varussi, devine din ce în ce mai serioasă. Trebuie să-i pun capăt. Orice efort, însă, în această privință, e inutil. Știu.

– Bonjour Titi, aud o voce în capul scării, cum intru pe poartă.

Descaltec. Sărut mâna Sofiei. Tăetura costumului meu de călătorie, pe care l-am pus azi întâia oară, decând am scos uniforma, o găsește admirabilă. Îi mulțumesc și-i fac

Sister Angelica

I was invited to go to the Boureni estate. I rode there on horseback. I knew I shouldn't hold my breath, and yet...

The trip from Stolniceni to Boureni was magnificent. The road was flawless. It wound like a giant white snake through endless forests of oak and hazelnut. Straight ahead lay the lovely valley of the Moldova River. The Carpathians could be seen in the background. You could even descry Mount Ceahlău.

My affair with Mrs Sofia Varussi was becoming ever more serious. I thought I must end it. But any effort in that direction was futile. I was well aware of that.

"Bonjour Titi," called a voice from the top of the stairs as soon as I had entered the courtyard.

I dismounted, kissed Sofia's hand. The cut of my travel suit—which I had put on for the first time since I had abandoned my uniform—struck her as admirable. I thanked

compliment că e așa de cunoscătoare.

— Ah! Ești nesuferit! Ești așa de nesuferit, cum nu poate să-și facă cineva idee. Totdeauna trebuie să te chem?... Hai sus.

Urcăm câteva trepte. Terasa are mai mulți stâlpi groși de lemn acoperiți de ederă. Ne ascundem după unul din ei și ne îmbrățișem.

— Sofio, te iubesc.

— Ah! Ce farsor ești.

— Eram ocupat, de-aia n'am putut veni. Te rog să mă crezi.

— Nu te mai apără, e de geaba. De aici înainte, nu mai e permis să invoci nici o scuză. Am hotărât să vii să te instalezi definitiv la noi.

— Bine, răspund eu, lăsând capul în pământ.

— Sau nu te aranjează?

— Din contră, sunt fericit, draga mea. Sunt foarte fericit.

— Vorbești serios?

— Numai să nu te incomodez.

— Te rog nu te ocupa de asta. Am avut eu grije. Ți-am

her and complimented her on being such a connoisseur.

"Oh! You are obnoxious! You are unspeakably obnoxious! And why do you always wait for an invitation to come here? Come upstairs."

We climbed the few steps. The upper terrace had several thick wooden pillars cloaked in ivy. We hid ourselves behind one of them and embraced.

"I love you, Sofia!"

"Come on."

"I have been tied up—that's why I've not—I've not been able to come before now. Please, believe me."

"Stop making excuses. It's pointless. From now on, you are no longer allowed to invent excuses. I've decided you must come and live here permanently."

"Very well," I answered, hanging my head in resignation.

"You don't seem to like the idea."

"On the contrary, I am happy, my dear. I am very happy."

"Are you."

"I just don't want to disturb you."

"Don't worry about that. I have taken care of everything."

preparat odaia. Dragă Titi, de ce faci capul ăsta? Nici nu te gândi. Ai să fii așa de mulțumit. Ai să vezi. Tu nu știi ce vrei. Nu știu eu cu cine am deaface? Ne-am înțeles, sper. Mai ai de făcut vre o obiecție?

– Nici una.

– Pot să contez prin urmare.

– De sigur.

– Anunț și pe Angelica. S’a hotărât. Bravo! Eu mai am câte ceva. Iartă-mă că trebuie să te las singur. Mă întorc îndată. Tu știi că eu nu stau de geaba. Am atât de lucru. Nu poți să-ți faci idee cât muncesc. Când vei sta aici ai să-ți dai seama. De altfel eu nu fac nici un caz de asta. Și vezi că nici nu exagerez.

Sofia își trece vremea cu mine. În fond nu mă iubește. Lucrul acesta l’am înțeles mai demult, însă acum aveam certitudinea. Amândoi eram de aceeași vârstă 27, 28 de ani.

Copilărisem împreună. Ea era o fire voluntară și ambițioasă de mică. Eram învățat încă de atunci s’o ascult, pentru-ca azi să devie amanta mea. Moșia tatălui meu se învecina cu a ei și acum în toiul războiului, ne regăseam iar amândoi, singuri și la câțiva kilometri depărtare. Cu ocazia evacuării, soțul ei rămăsese la București, surprins acolo de

I have already prepared a room. Dear Titi, why such a long face? Don’t even think about it. You will like it here. You’ll see. You don’t know your own mind. But I know you well. We are agreed, I hope. Do you have any other objections?”

“None.”

“So I can count on you?”

“Of course.”

“I will let Angelica know. It’s settled then. Good! I still have so much to do. Forgive me – I’ll be back in a minute. You know I hate to be idle. I’m buried in work up to my eyes. You cannot even begin to imagine how much I work. When you have lived here awhile you’ll understand. Not that I complain. I’m not making a big deal of it, really.”

Sofia used me as a pastime. She did not really love me. I had already figured that out; it had become a certainty lately. We were both about the same age – 27, 28 years old.

We had grown up together. She had been determined and ambitious since she had been a little girl. I had got used to obeying her back then: she was now my mistress. My father’s estate was adjacent to hers and, in the midst of the war, we found each other again; all by ourselves and just a few miles apart. When the the evacuation took place, her husband

evenimente. Pentru ea lucrul acesta n'avea mare importanță, de oarece găsisese mijlocul să se aranjeze. Măritată de câți-va ani, destul de atașată soțului ei, probabil fiindcă eră foarte bogat, eră o femeie cinstită, despre care nu s'a vorbit niciodată absolut nimic. Aici, însă, singură, la moșia pe care o administra totdeauna în persoană, cu o pricepere rară, practică, fără să se încurce cu conștiința sa prea mult, s'a gândit că are nevoie de un tip discret și m-a ales pe mine.

Într-o zi primesc la regiment ordinul de a pleca depe front și a mă prezenta imediat la moșia tatălui meu, Stolniceni, pe Siret, unde sunt mobilizat pe loc pentru lucrările agricole. Sosit aici am aflat că Sofia intervenise pentru mine, m'am dus numai decât la ea, să-i mulțumesc, fără să bănuiesc un moment scopul ce urmărise. Legătura noastră a început curând, fără preliminarii multe, am cedat amândoi unei necesități irezistibile și reciproce.

Prietena mea, d-na Varussi, avea o educație aleasă, calități de spirit cu adevărat rare la o femeie, eră însă o natură rece și egoistă, pe care ori cât de naiv ai fi fost, o observai numai decât.

Făcea călărie la perfecție, trăgea admirabil la țință, avea

stayed behind in Bucharest and was trapped there. It did not affect her greatly: she turned things to her advantage. She'd been married for several years and was quite fond of her husband, probably because he was so very rich. She was an honest woman who had never given rise to gossip. She was now living alone on the estate and she managed it admirably. However, she felt she needed a discreet man about the house: without qualms, chose me.

While still at the regiment, I received orders to leave the Front and report to Stolniceni immediately; it was my father's estate, on the Siret River. I was mobilized there in order to oversee agricultural work. Once I'd arrived, I discovered that Sofia had interceded on my behalf, so I paid her a visit to thank her without having the least suspicion about her real motives. Our affair blossomed soon afterwards: without much ado, we both gave in to a necessity that seemed as much mutual as irresistible.

My friend, Mrs Varussi, had an excellent education, her spirit was truly rare in a woman. She was, however, a cold and selfish nature: you couldn't help noticing that, no matter how naive you were.

She was a consummate horse-rider, an admirable

o înfațișare mândră, o blondă superbă, foarte simpatică, cu o gură mică răutăcioasă, cu o privire clară și pătrunzătoare, cu mișcări vioaie, în toată persoana ei respiră o trebuință de activitate deosebită.

Așteptam cu mâinile pe genunchi, acolo unde mă plantase ea. Și regretam că am acceptat propunerea ei, de a locui sub același acoperiș, fără a mă fi opus mai serios.

Cu toate astea o bucurie îmi inunda sufletul, o bucurie secretă, care mă învăluia și îmi dădea o satisfacție nemărturisită.

Eram distrat tot timpul, eram contrariat, însă gândul meu avea o direcție precisă.

Sofia avea o prietenă, o mică refugiată, soția delicioasă a unui camarad de regiment pe front. Am văzut-o pentru prima oară acum câte-va zile și îmi era imposibil s'o uit. Sofia avusese fericita idee s'o invite să stea cu dânsa la țară. Se înțelegeau de minune, deși se potriveau așa de puțin.

Eră Angelica Văleanu. O brunetă de 20 de ani, cu o talie „suplă”, delicată, drăgălașe și fragedă, ca o fetiță de pension.

markswoman; a handsome blonde, tall and upright: a most attractive person, with a little mouth betokening malice. She had clear piercing eyes, a brisk way of moving; she simply craved activity.

I was still waiting, my hands on my knees, exactly as she had left me. I already regretted that I had accepted her proposal to live in her house without putting up a stiffer resistance.

Even so, joy was flooding my soul, a secret joy which enveloped me and stirred a clandestine pleasure.

Most of the time I was absent-minded and perplexed, but now my mind had a precise focus.

Sofia had a friend, a little refugee, the adorable wife of a regimental comrade of mine from the battlefield. I had seen her for the first time just a few days before, and I just found it impossible to forget her. Sofia had had the good idea to invite her to spend time in the countryside. They were getting along wonderfully, although they could not have been more different.

She was Angelica Văleanu, a twenty-year-old brunette with slender waist, delicate, lovely and fresh, like a boarding-

Ochii ei mari, aveau ceva ștengăresc, ceva de copil răsfățat, o scânteere și o dulceață, care te turbură. Și în toată ființa ei un parfum, un mister, un aer de melancolie amoroasă și pasionată, care te fascina profund. Eră o creatură de dragoste, o faptură numai pentru iubire, una din acele perle ale naturii, menită să aprindă în sufletele noastre flacăra eternă și ideală.

Sofia nu eră geloasă de loc. Mi-a dat chiar toate detaliile. Și deși mă pusese în curent cu multe, voiam să o cunosc eu însu-mi mai de aproape. Situațiunea în care se găsea îmi inspira o compătimire sinceră. Toți eram niște desrădăcinați! Pe toți ne aruncase aici furtuna războiului, ne smulsese din locurile noastre, de lângă cei scumpi. Mai ales cât de greu trebuie să-i fie ei!

La toate astea mă gândeam, când deodată aud lângă mine, glasul strident al Sofii.

– Titi! Titi ce gaga ești. Caută pe Angelica, *mon cher*. Ești extraordinar. Cum poți să stai așa? Să nu faci nimic?

– Îndată.

– Vezi că trebuie să fie în camera mea de culcare. Stai. Ascultă. Trebuie să te ocupi de ea serios. Biata fată! E așa de nenorocită și mi-e așa de dragă! Nu vreau să se plictisească la

school girl. In her big eyes there was a whimsical glitter that recalled a spoilt child, a sparkling sweetness that touched you deeply. She had an aura of mystery, a perfume of her own, an amorous, passionate, melancholy air which was fascinating. She was all passion, as if made for love; she was a rare gem of nature that kindled the eternal and ideal flame in anyone's soul.

Sofia was not jealous at all. She even gave me all the details. Though she had told me a lot, I still wanted to find out more about the girl. Her situation aroused my sincere compassion. We were all uprooted! We had all been thrown there by the war, had been torn from our places and separated from those we loved. And how hard it must have been for her of all people!

This was what I was thinking when I suddenly heard Sofia's shrill voice next to to me.

"Titi! Titi you're so silly. Go look for Angelica, *mon cher*. I can't believe this! How can you sit like this – so wholly idle?"

"Right away."

"She must be in my bedroom. Wait. Listen. You must take good care of her. The poor girl! She is so miserable and I am so fond of her! I don't want her to get bored here. I am

mine. Eu sunt ocupată. Titi, n'ai absolut nimic de lucru, decât să te ocupi de Angelica. Te rog... îmi promiți că ai să faci asta? Dacă mă iubești...

—Cu cea mai mare plăcere. Evident că-mi convenea. Eră un serviciu pe care l'aș fi căutat chiar. Voiu desfășura un zel puțin comun. Dacă pentru asta m'a chemat Sofia, apoi atunci am tot dreptul să mă felicit. Mă grăbesc să plec, să-mi iau rolul ce mi se oferea, în primire. Sofia mă oprește pe un ton serios, aproape grav.

—A încă ceva foarte important! Titi, te rog să nu faci fetii curte. Te previn ca să știi. Am mare încredere în tactul tău... Fii cât se poate de galant cu ea. Să nu-ți închipui însă, că poți să speri ceva. O, despre asta îți garantez. De ce faci iar capul ăsta? Te poți antrena foarte bine. Și poți face o gafă. Nu e mai bine să te previn? Titi, contez pe tine că ai să fii rezonabil și cuminte. Fata e frumoasă. E o splendoare. Nu mă îndoiesc că e foarte greu cuiva să reziste când o vede în fiecare zi, cum o să fie deacum încolo cazul tău. Dar gândește-te, că eu am chemat-o și sunt enorm de ocupată... Ca să nu se plictisească, m'am gândit la tine. Are să-ți treacă și timpul. Tot nu te ocupi cu nimic. Suntem înțeleși Titi, perfect înțeleși... Altfel renunț la serviciul pe care ți-l cer. Astea sunt condițiunile mele. Să știi.

busy. Titi, all you have to do is take care of Angelica. Please... will you promise to do this? If you love me..."

"With the greatest pleasure."

It suited me. She was actually doing me a favour. I was going to do my best. If this was what Sofia had called me for, then I had good reason to congratulate myself. I did not postpone one moment longer the task she had offered me. Sofia added in a serious, almost solemn voice:

"One more thing! Titi, please — don't flirt with the girl. I'm warning you. I trust your tactfulness... Be as gallant as you can. Just do not imagine that you can hope for more. Trust me. There you go pulling a long face again! Just don't get carried away. You could make a *faux pas*. I warn you. Titi, I'm counting on you to be sensible and well behaved. The girl is beautiful. She's gorgeous, I know. I've no doubt it's very hard for a man to resist her when he sees her every day as you will from now on. But bear in mind — I have asked her here and I'm terribly busy... I don't want her to get bored, so I thought of you. You can make yourself useful. You do nothing anyway. Are we understood, Titi? Perfectly understood? Otherwise I won't need you. These are my conditions. So you know..."

— Sofio, eu nu pot să te iubesc decât pe tine.

— Achită-te conștiincios de însărcinarea ce ți-am dat-o și numai îmi face declarațiuni, dragul meu, când n'am timp să te ascult. Trebuie să mă duc să-mi văd de gospodărie. E ceva nemai pomenit lucrul care 'l-am.

Aiurit de aceste recomandățiuni părăsesc însfîrșit terasa. Traversez antreul și intru în odaia de culcare a Sofiei pe care o găsesc goală. Calc în vârful picioarelor și deschid ușa încet la salon.

În mijlocul oglinzilor, între mobilele luxoase, văd mișcând o păpușe frumoasă, în costum de călugăriță. Credeam că e un copil care se joacă, căreia-i place să se gătească... Eră Angelica. M'a auzit. Își întoarce capul. Vreau să-mi cer scuze. Îmi întinde mâna cu un surâs și i-o sărut.

— Bonjour.

— V'am deranjat, d-nă?

— De loc, d-le. Ai făcut foarte bine. Ești foarte surprins că mă găsești aici? Nu e așa? Ador însă costumele de călugăriță, de infirmieră. O femeie pe vremurile astea teribile, nici nu trebuie să poarte altul. Te rog să-mi zici sora Angelica, de azi

"You are the only one for me, Sofia."

"Just do what I have asked of you, my dear, and forget love, I have no time for that. I must attend to business. There are so many things I must do."

Rather confused by her words, I left the terrace. I crossed the entrance hall and entered Sofia's bedroom, which was empty. I slipped towards the drawing room door and slowly opened it.

In the middle of the room, between mirrors, surrounded by luxurious furniture, I saw a beautiful doll in motion, wearing a nun's outfit. I thought it was a child playing, one who liked to dress up... It was Angelica. She heard me. She turned her head. I wanted to apologize. Smiling, she reached her hand out to me and I kissed it.

"Bonjour."

"Am I disturbing?"

"Not at all. I'm glad you are here. You are surprised, aren't you? I adore the nuns' outfit, the nurses' outfit. In these terrible times, a woman ought to wear nothing else. Please, call me Sister Angelica from now on."

înainte.

Sora Angelica! Câtă poezie a pus rostind aceste cuvinte. Fără să vreau o compar cu Sofia și simt tot contrastul dintre aceste două ființe. În definitiv, nici Sofia nu e rău, îmi zic tot eu...

Între noi s'a stabilit repede o apropiere. Eram buni camarazi după o jumătate de oră. Cât haz a făcut ea, de rolul ce mi l-a dat Sofia!

— Ești un paj. E amuzant! Ne mai trebuie un castel..., mi-a spus visătoare.

Am vizitat împreună camera pe care mi-o rezervase mie și am început să aranjăm amândoi biblourile. Tot timpul conversația noastră a fost animată, plăcută, plină de fantezie... N'ai fi zis că sora Angelica are o durere mare.

La dejun, Sofia ne-a plictisit oribil. N'a făcut decât să povestească metoda ei de lucru, programul ei extra-ordinar pe care-l aplică, îmbunătățirile pe cari le-a adus fermei, etc. etc. Am suportat cu resemnare. Din potrivă, sora Angelica, avea aerul că urmărește cu interes toate aceste baliverne, că le înțelege și are o admirație sinceră. Dealtfel ea consideră pe Sofia ca pe o ființă superioară, ca un fenomen și avea pentru

Sister Angelica! How much poetry she put into those two words. I caught myself comparing her to Sofia: they were so very different. And yet, after all, Sofia herself was not that bad either, I said to myself...

We bonded almost instantly. In half an hour we were good friends. She was very amused by the fact that Sofia had asked me to take good care of her.

"You are my page. This is fun! We just need a castle..." and she smiled, dreamily.

We went together to the room that was going to be mine, and we started changing the places of the knick-knacks. We kept talking all the time. Our conversation was so lively, so agreeable, and so witty... You would not have thought that Sister Angelica was grieving.

At lunch, Sofia bored us to death. All she did was describe how she went about her work, her extraordinary plans, the improvements she had brought to the farm, etc. etc. I suffered it all in silence. Unlike me, Sister Angelica gave the impression that she was following all this rubbish with interest, that she understood and felt sincere admiration. To her Sofia was a superior creature, a phenomenon, and for that

ea din această cauză, un fel de cult.

Sofia în schimb eră plină de atențiuni pentru ea, o iubea ca pe o soră, o îngrijea cu un devotament care te mișca. Ce ciudate sunt femeile astea!

Totuși simțeam că o să deviu eu favoritul d-nei Văleanu. Și cât de ridicolă e Sofia, o să vadă atunci.

După masă ne-am retras fiecare în apartamentele noastre. La ora ceaiului am reapărut. Sora Angelica continua să fie veselă. Eram încântați unul de altul. Ce surpriză am avut, când mi-a cântat o chansonettă! Avea o voce mică de „diseusă chic!”. Părea că se amețește, că vrea să soarbă, să caute o uitare, în aceste clipe, care pentru mine aveau ceva nobil, un farmec nespus. Așa ne-a trecut ziua.

Și nici un cuvânt, nimic n’a spus de durerea ei. Eram foarte surprins și intrigat din aceasta cauză.

Adoua zi de dimineață, mi-a batut în ușe, nu eram sculat, cu o desinvoltură de fetiță zglobie. Credeam că s’a întâmplat ceva. Mi-am făcut toaleta în grabă și m’am prezentat ei, cu un aer îngrijat. Ce haz a făcut de alarma mea!

reason she worshipped her.

In return, Sofia was very affectionate. She loved her like a sister and looked after her with deep devotion. How strange women are!

Yet I had the feeling that, between Sofia and me, Mrs Văleanu would choose me in the long run. She would at last understand how ridiculous Sofia was.

After lunch we retired to our own rooms. We came out at tea-time. Sister Angelica continued to be in a good mood. We were happy in each other’s company. To my great surprise, she sang a „chansonette” to me! She had the faint voice of a „diseuse chic”. She was trying to get drunk, it seemed, to sink into oblivion, and those moments were delightful to me, unspeakably noble and charming. This is how we spent the whole day.

She never said a word about her great grief. I was surprised and intrigued by her silence.

The next morning, even before I had had the chance to get out of bed, she came knocking at my door with the lively ease of a little girl. I feared something had happened. I got myself ready in a hurry and met her with a concerned air. She took great delight in my false alarm!

Timpul a fost rău. Am jucat toată ziua *ecarté besigue* și *room*. Nu ne-am mișcat dela masa verde. Se antrenă și puneă atâta pasiune la joc, încât o tachinam și o acuzam, că e vițioasă și-i plac excesele.

Partidele le începea cu înfrigurare și sfârșau prin a o obosi și a-i da migrenă.

Această inegalitate, această stare de agitație, de detracare și epuizare nervoasă, mă surprindeau. Ochii ei mari nu perdeau însă nimic din acea expresie de duioșie și de iubire infinită. Ardeam de dorința de a fi confidentul ei, de a ști ce se petrece sub această fascinantă și impasibilă maică.

Nici o aluzie, nici un cuvânt, nimic care mi-ar putea desvălui misterul. Începeam să mă îndoesc de tot ce-mi spusese Sofia. Și să cred că în fond e o cochetă.

Starea ei de febrilitate însă, observam cum crește, până când coardele întinse prea mult, au plesnit într'o zi. A izbucnit într'o criză de lacrimi așa de violentă, din senin, în cât ne-am speriat toți. Eră în timpul mesei. Sofia mi-a făcut niște ochi, ca și cum eu aș fi fost vinovat. Eram așa de dezolat de această întâmplare, încât nu-mai puteam spune nici un cuvânt. Am condus-o amândoi în camera de culcare și le-am lăsat singure. Ceva mai târziu am întâlnit-o pe Sofia și am întrebat-o ce are

The weather was gloomy. We played *ecarté, besigue* and *room*. We never left the green-baize table. She got so carried away and put so much passion into the game that I mocked her, teased her for being a vicious creature who liked excess.

She began these games with such excitement that in the end she was all worn out and had a migraine.

Her instability, agitation, and weakness, her state of nervous exhaustion surprised me. Yet her big eyes never lost their tenderness and infinite love. I couldn't wait to be her confidant, to find out what was going on under the fascinating and impassive appearance of the nun.

No hint, no word, nothing explained the mystery. I was beginning to doubt everything Sofia had told me. I was wondering if she was a coquette after all.

As the days passed by, her feverishness increased, until one day the tension was too much and she snapped. She burst into tears so suddenly, so violently that we were frightened. It happened during lunch. Sofia gave me a look as if it had all been my fault. I was so saddened by the whole incident that I could hardly say a word. We escorted her to her bedroom and I left the two of them alone in there. A little later I met Sofia and asked what was really wrong with the girl.

în definitiv.

Ea mi-a răspuns, pe un ton de reproș:

— E o inimă, d-le, e un suflet fata asta. Ah! Ți se pare curios. Nu e toată lumea ca tine, Titi. Să-i fie egal toate pe pamânt. Asta s’o știi. Poate găsești că e comic, că cineva plânge, că suferă... Se poate. Din partea ta, insensibil cum ești, nu mă miră nimic. O cât suferă mititica, e îngrozitor! Nu poți să mă înțelegi, ori câtă bunavoință aș avea eu, să-ți spun. Tu nu știi drama teribilă care se joacă în inima ei — fiindcă lucrul ăsta, ție îți lipsește complect, Titi. Tu ești un egoist, o fire rece și închisă, căruia nu i se poate deschide inima însângerață a unei femei. Mititica e așa de timidă, e așa de dragălașe și de bună. Sau poate oi fi vrut să-ți povestească dragostea ei... Cum vorbești de amorurile d-tale. Te-ai înșelat. Ți-ai făcut iluzii. Ai vrut să fii indiscret. Bărbatul ei e tot... E un lucru prea sfânt, pentru-ca să pronunțe înaintea ta, numele lui. Să-l expue curiozității și invidiei tale. Căci eu îți cunosc fondul, Titi. Ceeace e mai îngrozitor, e că nu are nici-o știre despre el, absolut nici una, de atâtea săptămâni. A murit poate! Crezi? Ai vre-o idee în această privință? Ar trebui să cercetăm noi. Nu știu de ce, dar eu am o presimțire că s’a prăpădit. Ce spun eu — am certitudinea. Între noi fie zis, e foarte posibil. O să mai

She replied in a reproachful voice:

“That girl is all heart. You find that strange. Not everybody is like you, Titi: to you, whatever happens is fine. Not to her. Perhaps you find it amusing when someone is crying or suffering... You may, indeed. Coming from you, insensitive as you are, it would not surprise me. Oh, it’s awful how much the poor girl suffers! You cannot understand it, it’s beyond words. You do not know the terrible drama in her heart—because what you are missing is a heart, Titi. You are selfish, cold and reserved: no woman will ever open up her pained soul to you. Poor thing, she is so shy, so sweet, so kind. You must have expected her to share the story of her love... the same way you’ll talk about your own affairs. You were wrong. You deceived yourself. You must have been indiscreet. Her husband means everything to her. His name is holy to her, she can’t possibly utter it when your curiosity and envy watch her. I know you, Titi. And, worst of all, she has not had news of him for weeks. He may have died! Has he? Do you know anything? We should be able to find out. I don’t know—I have a gut feeling he’s been killed. Gut feeling? No, I’m sure of it. Come to think of it, it’s very likely. We’ll talk later... I must

vorbim... Te las acum. Ai grije de ea, te rog. Du-te s'o vezi. Faceți o plimbare. Să vă pună caii. *Au revoir.*

Înainte de a ne despărți, ne-am îmbrățișat ca în totdeauna pe ascuns, după un dulap. Sora Angelica eră aceeași ca și înainte de incidentul care avusese loc și despre care nu mi-a pomenit nici un cuvânt. Aveam impresia că mă caută chiar, cu mai multă insistență, că-i devenisem aproape necesar. Simțeam că în compania mea, ea găsește un balsam, savurează nu știu ce senzații...

Într-o Duminică, m-a rugat s'o însoțesc până la biserica satului. De obicei mergea singură. Lucrul acesta mi s'a părut neașteptat și m-am hotărât s'o urmăresc deaproape.

În ziua aceea avea ceva straniu în figură. Susținută numai de un efort intern care o consuma, ea mergea grăbită, sub povara unei sugestiuni.

Eram foarte îngrijat. Pe drum m'a întrebat dacă cred în Dumnezeu, dacă poate trăi cineva fără religie. M'am prefăcut că mă retrag. În realitate, m'am furișat și am intrat într-o strană, ca s'o observ.

Biserica sărăcăcioasă de țară, eră înăuntru plină de femei, de copii, în cămăși albe cu barișuri negre. M'am așezat să nu mă vadă.

leave you now. Look out for her, please. Go see her! Take her out for a walk. I'll have the horses ready. *Au revoir.*"

Before parting, we embraced hiding behind a wardrobe. Sister Angelica behaved as if nothing had ever happened – she never mentioned the incident. I even had the impression that she wanted me around more than before, that I was necessary to her now. I sensed that in my company she found some comfort, enjoyed certain sensations...

One Sunday she asked me to escort her to the village church. She had used to go there alone. I found her request surprising, so I decide to watch her closely.

There was something very strange in her appearance that day. Some inner tension consumed her: she hurried on as if driven by the weight of an idea that could not be postponed.

She was really worried. On the way there, she asked me if I believed in God and if one could live without faith. I pretended to step away from her, but in reality I hid in a pew in order to observe her better.

The shabby country church was filled with women and children, all wearing white shirts and black kerchiefs. I sat down lest she should notice me.

Eră palidă. Trăsăturile ei pure și fine aveau ceva ceresc. Ochii ei luminau cu o ardoare mistică.

Când a început să citească Evanghelia, a îngenunchiat cu toată lumea. Am văzut buzele ei mișcând convulsiv, într-o încordare supremă. Am văzut-o căzând inertă pe piatra vânăta a bisericii. A leșinat. Câte-va femei s'au strâns în jurul ei. Încerc să-i dau ajutor. În aerul proaspăt al dimineții își revine și îmi mulțumește cu o jenă vizibilă și cu recunoștință.

Sofia însă a aflat ce s'a petrecut și bine înțelege că m'a făcut pe mine răspunzător. Sora Angelica, în urma acestui accident, a trebuit să stea mai multe zile în pat, după recomandăția unui medic de plasă, fără să aibă însă ceva grav, ci numai nevoie de repaos.

În timpul acesta pe frontul Moldovei se jucă partida cea mare. Luptele dela Mărășești și de la Oituz erau în toi. Tunurile se auzeau până la noi, în cuibul acesta, unde ecoul lor, sfârșau agonia inimii unei femei. Niciodată n'a fost mai enervant și mai blestemat ca astăzi mugetul lor sălbatic care

She was pale. Her delicate, pure features looked heavenly. Her eyes were shining with mystical ardour.

When she began to read from the New Testament, she knelt with everybody else. I watched her lips moving convulsively as if from great inner strain. I suddenly saw her drop inertly onto the dark stone floor of the church. She had fainted. Several women gathered around her. I tried to help her. In the morning freshness, she recovered and thanked me, visibly embarrassed and grateful.

Sofia found out what had happened and, of course, blamed me. After this incident, Sister Angelica was confined to bed for some days by the local doctor: nothing serious – she just needed to rest.

During this time on the Moldovian Front the decisive confrontation was being played out. The battles of Mărășești and Oituz were underway. We could hear the artillery from our secluded place, and its echo struck agony into a woman's heart. The wild thundering died far away, in the radiant

murea în depărtări, într-un radios asfințit de soare. Comunicatele au ceva din tristețea și din solemnitatea gravă a unor „faire-pare”. Sofia merge regulat la primăria din sat, să ne aducă vești. Astăzi un soldat a adus bagajele unui ofițer, dat ca dispărut.

Erau ale lui Văleanu.

Eram consternați. Nu ne gândim decât cum să ascundem această știre dureroasă soției sale.

Seara m’am furișat mai târziu ca de obicei în odaia Sofiei. Deastădată nu ne mai strângem în brațe, ci comentăm tragicul eveniment al zilei.

Deodată auzim un sgomot ciudat și ne înfiorăm. Amândoi ne îndreptăm ca mânați de acelaș gând, spre odaia Angelichii.

Patul e desfăcut. O lumânare arde pe pupitrul de noapte. Nu e nimeni.

Pătrundem în camera de alături și de acolo în salon, pe care-l găsim complet iluminat.

Între oglinzi un corp de femeie, alb ca zăpada, ca marmura fină, zace întins pe parchet neînsuflețit. Deasupra sânușilor aveă un brâu subțire de petale roșii. Eră sângele care curgea dintr’o rună mică. În mâna dreaptă ținea încă un

sunset, but it had never seemed more exasperating, like a curse. News reports had the sad, grave solemnity of a “faire-part”. Sofia went regularly to the village hall in search of news. That day a soldier brought up an officer’s luggage, a man who was missing.

It was Văleanu’s suitcase.

We were appalled. All we wanted was to hide such painful news from his wife.

That evening I made my way to Sofia’s bedroom later than usual. This time, we did not embrace, but talked about the tragic event of the day.

Suddenly we were aware of a strange noise that frightened us both. We ran to Angelica’s bedroom, pushed by the same thought.

The bed was unmade. A candle still burned on the nightstand. Nobody was there.

We went to the next room and from there into the drawing room, which we found brightly lit.

Between mirrors, the body of a woman, white as snow, like the finest marble, lay breathless on the floor. Over her breasts, there was a thin girdle of red petals. Blood from a small wound. In her right hand she was still holding a tiny

revolver mic, cu lame de sidef...

Sora Angelica s'a sinucis!

Am scos un strigăt de groază. Ne-am precipitat spre ea. Eră încă caldă. În surâsul ei, eră aceiași voluptate, aceiași melancolie, aceiași turburătoare enigmă pe care o cunoscusem.

Vrem să reconstituim scena. Să știm ce a fost. Să ne explicăm...

A murit iubind, uitându-se în oglindă, ca o femeie frumoasă, ca o amantă nefericită, care a vrut să rămâe credincioasă unui vis și unui om.

Nimic nu prevedea acest fatal desnodământ.

Suntem amândoi sguđuiți, rușinați; stăm în fața ei ca niște complici. Sofia mă acuză pe mine... Eu însă plâng... Plâng misterul acestei morți și acestei vieți.

revolver with pearl handles...

Sister Angelica had taken her own life!

We gasped in terror and rushed towards her. Her body was still warm. There was the same voluptuousness in her smile, the same melancholy, thrilling enigma as before.

We wanted to understand, to find out what had happened, to find an explanation...

She died loving, died gazing at herself in the mirror, a beautiful woman, an unfortunate lover whose desire was to remain faithful to a dream, to a man.

Nobody could have foretold this fatal outcome .

We were, both of us, shocked and ashamed. We sat there in front of her like a pair of accomplices. Sofia blamed me... But I was crying... I was grieving over the mystery of this life, this death.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

82

M.S. Regele decorează pe front soldații cari s'au distins
în luptele dela Mărăști 2 August 1917.

Război și iubire

I

—Nu ești mulțumit de situația ta?
—Firește că nu.
—Iată ceva nou pentru mine. Îți mulțumesc dragă

Leon.

—Sunt un „ambuscat”, „Învârtit” cum se spune.

—Ei și?

—Oricum e rușinos...

War and Love

I

“Aren’t you happy with your present situation?”

“Of course not.”

“Well, that’s news to me. Thank you – dear Leon.”

“I’m an ‘embusqué’ – a ‘carpet knight’, this is what I am.”

“Well?”

“It’s embarrassing...”

- Fiindcă stai cu nevasta ta?
- Lizetto...
- La tine acasă... ești un „ambuscat”?
- Neapărat.
- De ce vorbești așa? Și tu îți faci datoria.
- Știu.
- Da da, ți-o faci foarte bine.
- Asta o știm numai noi...

– Leon, te rog, nu-mi place să glumești cu lucrurile serioase. Vezi eu d’aia nu pot pe tine, să te conving... Tu n-ai serviciu aici? Nu ți faci datoria lucrând de dimineață până seara?...

- Toți „ambuscații” își fac datoria.
- În orice caz, eu nu admit să mergi pe front.
- Bine.
- N’am să te las.
- Nici nu încerc.

– Nu ești cuminte de loc.. Când te văd așa de nemulțumit, îmi vine să plâng. Nu pricep ce caz de conștiință găsești tu aici? Nu suntem noi bine? N’avem noi tot? Poate să fie ceva mai bine, decât când suntem amândoi, când ne iubim? Spune, spune Leon. Cum poți numai să te gândești la un lucru

“Because you have chosen to stay with your wife?”

“Lizette...”

“An ‘embusqué’ in your own house... is that it?”

“Precisely.”

“Why would you say that? You *are* doing your duty.”

“I know that.”

“You’re doing it well.”

“We know that...”

“Leon, please, I don’t like it when you joke about serious matters. Don’t you see—that’s why I can’t make you see straight... Isn’t your job here? Aren’t you doing your duty—working all day?..”

“All the ‘embusqués’ are doing the same.”

“Whatever. I won’t have you going to the Front.”

“All right.”

“I just won’t.”

“I’m not trying to go.”

“You’re certainly not being sensible... It drives me crazy to see you like this. What has conscience have to do with it? Aren’t we fine? Don’t we have everything we could wish for? Could anything be better than this? The two of us together? Making love? Really, Leon. How can you even consider

așa de îngrozitor? A merge pe front însemnează a muri, a mă pierde pe mine, a nu mă iubi. Mi-e așa de necaz, încât nu știu cât sufer, când văd că nu pricepi lucrurile astea simple. Leon, e o nebunie, nu e așa? Ca să-mi faci mie frică... Nu e serios? Nu te-ai gândit să aprobi acest mod de a vedea? Ești convins că ai să rămâi! Răspunde.

— Nu depinde de voința mea. S'ar putea să fiu trimis din ordin. Nu pot să nu execut un ordin.

— Să nu-l execuți.

— Ești o mică proastă.

— Ah! Asta e tot ce ai să-mi spui?

— Tot..

— E monstruos!

— Liniștește-te.

— E oribil! E nemai pomenit! E ultimul tău cuvânt?

— Lizetto ai puțină judecată. Îți faci sânge rău degeaba.

— Și tu prea ai sânge rece mult.

— Ești extraordinară... De ce te superi acum? De ce plângi și nu ești cuminte? Tu nu trăiești în realitate. Tu trăiești visul tău, care e al nostru. Restul nu te interesează. Dar eu care 'mi dau seama — care trebuie să-mi dau — am datoria asta,

something so horrifying? To go to the Front is to die, to lose me, to stop loving me. I'm really upset. You have no idea how much it hurts. It's all so simple, and you just don't get it. Leon, all this isn't true, is it? You wanted to scare me... It's not serious. You can't really believe all this. Surely we agree? You do want to stay! Answer me."

"It's not up to me. I may be ordered to go. I can't refuse to carry out an order."

"Yes you can."

"Don't be silly."

"Is that all you can tell me?"

"Sure..."

"It's appalling!"

"Calm down."

"It's revolting! Unheard of! Is that your final decision?"

"Lizette, be reasonable. You get all worked up over nothing."

"You're so cold-blooded."

"Come on... Why are you upset now? Why are you crying? This is so unreasonable. Come back to reality. You live in your dream—our dream, actually. Nothing else matters to you. It is my duty to know things... I must have some idea of

întâi și întâi față de tine... Să știu ce fac în orișice moment... N'am să provoc nimic ca să plec. Am să fac tot posibilul ca să mă abțin. Deși ți-am spus că mi-e foarte greu. Dar pentru tine am să continuu să mă „ambuschez”, cât o fi posibil; cât n'o fi, atunci, draga mea, trebuie să ne resemnăm, să ne înclinăm și să acceptăm inevitabilul.

Acestea și le spuneau între ei soții Mircea, dimineața în pat, în momentul când își puneau ciorapii. Înainte de a se da jos, Lizette nu eră încă hotărâtă să abandoneze partida, atât de rău începuse. Eșecul ei, departe de a o descuraja, dimpotrivă o îndemna să revie la șarje, în speranța de a obține un succes, o concesiune, o declarație care i-ar fi convenit. Ea îl ia de gât și-l aduce între perne, în dorința de a face ultima efortare.

—Mai stai că mai ai timp. Ascultă, Leon. Promite-mi ceva.

—Cu placere.

—Să mă iei cu tine la Regiment.

—Nu se poate. Ordinele sunt stricte. Soție de ofițer, după unitate, în zona de operațiuni, e exclus cu totul. S'au dat ordine severe în această privință, trimise chiar de noi.

what I am to do next... I owe it to you. I will never do anything on purpose in order to be sent to the battlefield. I'll refrain from doing that, I promise. It won't be easy for me, that I can tell you. But, for your sake, I'll go on as an 'embusqué' for as long as I can. When it's no longer possible, my dear, we'll have to resign ourselves to the idea and accept it, accept the inevitable."

Mr and Mrs Mircea were having this conversation in bed one morning. They were putting on their socks before getting up. Lizette was not sure whether she should give up now: it didn't feel as if she had won. Her failure, far from discouraging her, made her want to try again: she had to get what she wanted, to make him yield to her and say something more to her liking. She clasped her arms around his neck and pulled him down to the pillows in view of a final assault.

"Wait a minute—what's the hurry? Listen, Leon, promise me something."

"Sure."

"You'll take me to Headquarters with you."

"No way. We have strict orders. No officer's wife can follow the unit or enter the operations area: it's prohibited. Orders are orders, and, besides, I'm one of those who made

— Ba da. Ordinele astea ai să le poți călca. Sunt ordine și ordine. Vezi asta, să refuzi de a merge pe front, cum ceream adineaori, îmi dau și eu seama, că e greu... Dar să mă iei cu tine, să stau mai departe ntr'un sat, e ceva care în definitiv, se poate foarte bine. Nu e nici un inconvenient... Am dreptate? Ce zici? Judec bine. Mă cramponez și eu de tine, doar mi-o reuși ce-va... N'am dreptul?

— Doamne! Lizetto, ce ai azi? Nu; ești nostimă! Ce ți-a cășunat?.. La serviciu au încă nevoie de mine. Nu e nici vorbă să mă trimeată. Cel puțin, eu n'am auzit pe nimini și în tot cazul, pe nici unul din șefii mei. Singurii în măsură să știe. Ce vorbesc ceilalți, înțelegi, că n'are nici o importanță.

— Am o presimțire...

— Mofturi. Ai mai avut de atâtea ori și nu s'a realizat.

— De astădată e serios.

— Profet mincinos, care nu lași să-mi văd de treburi, mă întârziezi tot'dauna... te somez acum să-mi dai drumul.

El fuge din brațele ei. Ea oftează lung și înainte de a ieși îi spune:

them."

"Come on! You can easily disregard that kind of orders. There are orders and orders. Refusing to go to the Front, as I suggested a moment ago, is difficult, I know... But taking me along? I could live at a distance, in a village somewhere. Why can't you do that? I see no impediment... Well? What do you think? It's feasible. I'm clinging to you, and you know it, hoping against hope—you know what I mean."

"Lizette, my dear, what has got into you today? You are being absurd! What's the matter?.. For the time being, they need me at work here. There's no question of being deployed. Nobody wants to send me away; not my superiors, in any case. They're the only ones in a position to know. What other people say means nothing at all."

"I have a premonition..."

"Nonsense. You've had that before and it came to nothing in the end."

"It may, this time."

"You're not a good prophet. I must go about my business now, stop keeping me back... let go."

He slipped out of her arms. She let out a long sigh and added before he had had time to leave the room:

– Ah, Războiul! Cu ce frică trăim noi femeile. Voi sunteți mai fericiți, vă dați viața, fără s’o cunoașteți.

La biurul organizării, secția adjutanturii dela Marele Cartier, azi au avut loc schimbări importante, nu se știe din ce motive. Între cei mutați e și locotenentul Leon Mircea.

Peste 3 zile el a plecat la un regiment de vânători, unde fusese repartizat, după ce și-a luat rămas bun de la soția lui. Despărțirea a fost dureroasă. Și oricât părea de necrezut, ea a avut loc.

II

Eră pe la sfârșitul lui Septembrie, după câteva luni. Pe străzile principale ale Iașului, o lume imensă furnică în toate părțile, ahtiată după știri. Decând Capitala țării s’a strămutat aici, în refugiu, spectacolul acesta se repetă zilnic. Mai ales se comentează azi de toți cu îngrijorare evenimentele din Rusia. Se fac tot feluri de pronosticuri, se vorbește de evacuare, de rezistență, etc. E un haos care deconcertează spiritele cele mai ponderate și turbură conștiințele cele mai calme.

Pe strada Lăpușneanu, câteva elegante își fac

“Ah, the War! The fear we women live in. You men are so much happier, giving your life up before ever getting to know what it is.”

At the staffing division in the executive branch of the General Headquarters, important changes had taken place with immediate effect. Nobody knew why. Lieutenant Leon Mircea was among those who were relocated.

Three days later, after saying goodbye to his wife, he left for the Ranger regiment to which he had been assigned. The separation was painful. And, however unlikely it had seemed earlier, it came to pass.

II

A few months later, in late September, in Iași, people filled the main streets, eager to hear the news. The capital of the country had been moved there, and this was a daily routine by now. What was going on in Russia was an ominous topic of particular interest. All sorts of prophecies were being made, people talked about evacuation, resistance, and so on. Disarray reigned: even the most balanced minds and the most peaceful persons were disconcerted.

A few elegant ladies were promenading as usual down

promenada obișnuită. Impasibile, frumoase, ele au în colțul gurii, eternul surâs și în privirea lor imperturbabilă, liniștea ființelor fericite. În înfrigurarea și disperarea ce o citești pe fața fiecăruia, ele trec senine, sprintene, printre atâția curioși, cari întorc capul și-ți dau iluzia că, în mijlocul acestei catastrofe, ele nu sunt privite ca o sfidare, ci ca un reconfort.

Într'un „tailleur” superb, una din ele e oprită de un tânăr, care îi sărută respectos mâna. Erà Lizetta...

— Ce face Leon? Ce știți despre el?

— Nimic.

— A fost rănit într'un spital la Bacău.

Cu un aer natural ea dă din umeri.

— Dar nu vă pot spune nimic, domnul meu. M'am întors eri dela Odessa. Îmi pare foarte rău... Mă iertați...

Camaradul de clasă al lui Mircea, încurcat se retrage, pricepând gafa pe care a comis-o.

La câțiva pași, dintr'un grup se desprinde un ofițer de cavalerie, bine stilat, care înaintează svelt, degajat, cu un surâs cuceritor spre dânsa.

Lăpușneanu street. Aloof, beautiful, they smiled discreetly and in their cool, dispassionate gaze one could guess the peace of a happy life. Among tense, desperate faces, they passed with serene nimbleness. Curious eyes watched them, ignoring their defiance, finding comfort in their presence, which alleviated catastrophe.

Wearing a superb “tailleur”, one of those women was approached by a young man, who respectfully kissed her hand. It was Lizetta...

“How is Leon?” inquired the young man. “Do you have any news of him?”

“None.”

“He was wounded and was being treated in a hospital in Bacău.”

With an unimpressed air, she shrugged her shoulders:

“I don't know anything about that. I just came back from Odessa yesterday. I am sorry... Excuse me...”

Mircea's former schoolmate stepped back in embarrassment, realizing he had just made a blunder.

A slim, stylish cavalry officer came out of a group of people, swept forward with a charming smile on his face, and joined her.

Pe piept are o decorație rusească. Atașat pe lângă o misiune străină, căpitanul de rezervă, Zăleanu, e pentru prima oară când nu e în automobil pe stradă.

– Bonjour Dodo.

– Bonjour Lize..., spune el încet, imperceptibil, discret.

Ei traversează și se pierd în mulțimea anonimă. Neobservați acum, căpitanul începe o conversație intimă, cu un accent a cărui puritate lasă mult de dorit.

– Te-ai repauzat îngerașule? Obositor drum! Nu e așa? Extraordinar să voiajezi în așa mizerabile condițiuni. Chiar și pentru noi, militarii, care orice s’ar zice, suntem învățați să învingem greutatea, e oribil! Am fost îngrijat de tine în primul rând îngerașule. Ai dormit bine? Cel puțin somnul e binefăcător întotdeauna.

– Da, da... Îți mulțumesc Dodo. Aici o să ne vedem mai rar...

– De ce?

– În tot cazul nu ca la Odesa. Știi că am văzut aici o scrisoare care ne dă pe față: am stat la același hotel și aveam camerele noastre vis-à-vis...

– Ce importanță are, îngerașule? Mentalitate de mahalagii!

He had a Russian medal on his chest. A reservist, captain Zăleanu was attaché of a foreign mission. It was the first time for him that he was out in the streets without his car.

“Bonjour, Dodo.”

“Bonjour, Lize...” he whispered, quietly, discreetly.

They crossed the street and lost themselves in the crowd. Hidden among the other passers by, the captain engaged in an intimate conversation. His accent betrayed him in many ways.

“Have you rested enough, my angel? What a tiring trip it has been! It’s disagreeable to have to travel without the least comfort. It’s unbearable even for us, military men, who are supposed to face difficulties all the time. But I was primarily concerned for you, my angel. Did you sleep well? Sleep is always a blessing.”

“I have... thank you, Dodo. We must see less of each other while we’re here...”

“But why?”

“Less than we did in Odessa, anyway. You remember that letter which exposed us: we stayed at the same hotel and your room faced mine...”

“So what, my angel? Suburban rumours!”

– Trebuie să fim prudenți. Și cu tact.
– Evident.
– Chiar acum am întâlnit un prieten al lui bărbatu-meu,
a fost rănit grav, știi?
– Bietul băiat. Ce lucru supărător!
– Da, da... Și eu când mă gândesc la tot ce am făcut...
– Îngerășule, mâine vom avea automobilul generalului
toată ziua la dispoziție. O plimbare la Prut, sau aiurea, în altă
direcție... Ce zici Lize de acest proiect? Îl găsești inteligent?
– Minunat! Ah! să scap de Iași... Să ies din el. Mă
enervează teribil aici. Mi-amintește atâtea lucruri...
– Fără îndoială că e mai bine pe marginea mării. Știu și
eu. La Odessa de exemplu...
– Dodo, știi că Leon a fost decorat cu
„Mihai-Viteazul”?
– Ce importanță are!
– Nu știu cine a vrut să-mi facă plăcerea asta: mi-a
trimes „Monitorul Oficial” în plic!
– Ce mitocănie! El însă e un brav tip.
– Eu trebuie să mă despart., după ce am făcut și ce fac...
Ce crezi? Situația mea e îngrozitoare. Când am aflat că e rănit
la Bacău, am plecat cu tine la Odessa!

“We must be cautious. And tactful.”
“But of course.”
“A moment ago I ran into a friend of my husband’s. He
was badly hurt, did you know that?”
“Bother! Poor chap.”
“Well... While I was... you know.”
“Tomorrow we have the general’s car at our disposal,
my angel. We can drive to the banks of the Prut, we can drive
anywhere you wish... Well, Lize? How would you like that?”
“Wonderful! Away from Iași... Leave it behind. I get
terribly annoyed here. It reminds me of so many things...”
“It’s not like the seaside, I know. It’s not Odessa...”

“Dodo, did you know Leon’s been decorated with the
Order ‘Michael the Brave’?”
“So what?”
“Someone meant me to know: I have received the latest
‘Official Gazette’ in an envelope!”
“Dreadful manners! He’s a brave fellow, though.”
“I must get a divorce... considering this... us... What do
you think? I’m in a ghastly situation. I learnt he was wounded
and in hospital in Bacău, yet I left with you for Odessa!”

—Nici o alarmă. Nici un gest pripit. A fi calm însemnează a avea cu tine cel mai bun consilier.

—Dodo, aş vrea diseară să nu mă laşi singură.

—Niciodată, îngerăşule...

—La ce oră vii?

—De vreme.

Ei au ajuns la Copou. Stau pe bancă acum.

—Îngerăşule mic, Lize... Te găsesc preocupată. Spune repede, ce ai?

—Sunt puţin tristă.

—Te rog, ai încredere în mine. Amorul meu e absolut. Sunt un om de onoare, de ce vrei să mai repet? Găsesc că e inutil... Nici o grijă despre viitorul tău! Vom aştepta evenimentele...

—Da, dar un om care te-a iubit, când te chiamă că e rănit, să-l abandonezi?

—E, ce vrei, așa e viața, îngerăşule. Nu trebuie să credem că putem trăi fără greșeli sau slăbiciuni. Însemnează a fi lipsit de tot de filosofie.

—Când mă gândesc la tot ce ne-am spus, uite nu mai departe decât pe această bancă...

"Don't exaggerate. Take it easy. You need to be calm, trust me."

"Dodo, I don't want to be alone tonight."

"I will never leave you alone, my angel..."

"When will you come?"

"Early."

They had arrived at the Copou Park. They were now sitting on a bench.

"Lize, My little angel... You are brooding. Out with it—what's wrong?"

"I'm a little sad."

"Please, trust me. You are everything to me. I'm a man of honour. How many times shall I say that? You know it... Don't worry about your future! Let's first see what happens..."

"When the man who once loved me was wounded and called me to him—I abandoned him, you know."

"That's life, my angel. We all have our weaknesses, we all make mistakes. Philosophy teaches us precisely that."

"I remember the things we told each other—on this very bench..."

– Atunci, îmi dai voie să mă scol.

– Dodo!

– Fără îndoială. E 15-a oară când îmi vorbești de el. Fără îndoială e un brav tip, un om care’și face datoria! Am o admirație pentru dânsul, dar în definitiv, e destul. Am auzit pentru azi atâta, în cât sper că nu poți să mă socotești ca un om fără răbdare.

– Ai dreptate... Ce face Baby?

– Ce animal îngrozitor! E o canalie mică. A avut loc o luptă omerică azi dimineață. Știi veșnica ceartă: câinele cu pisica! Nu poate să suporte el aceste ființe, e ireductibil în ura contra lor. Ei bine, dragă Lize, a ieșit toată mahalaua Păcurari – nu exagerez – și am asistat toți la goana teribilă, care s’a dat în stradă, în plină stradă... E și rău crescut individul. Ține să se facă cunoscut. La Odessa figura asta, nu mi-a făcut-o încă prostul. Sunt așa de mulțumit de el, încât hotărât am să-i schimb numele. Am să-i zic în loc de Baby, Bolșevik. Nu găsești că e mai de actualitate?

Amândoi râd. Baby e un număr care-i amuză. Amândoi fac un haz enorm. Chestia gazdei unde locuște Dodo, numai puțin, trece la rând. Dodo e în vervă. Și prietena lui îl găsește agreabil, spiritual, antrenant.

“I won’t sit here, then.”

“Dodo!”

“No way! It must be the fifteenth time you mention him. He is a brave fellow and does his duty and all that. He deserves admiration, but enough is enough. I don’t want to seem rude, but I’ve had enough for today.”

“True... How is Baby doing?”

“A beast! A little scoundrel. There was a Homeric fight this morning. You know the eternal feud between cat and dog! He can’t stand the creatures. He is resolute in his hatred of them. Well, my dear Lize, the entire Păcurari neighbourhood was out watching. I am not exaggerating. We all witnessed the most incredible chase: it took place in the middle of the street... He’s a bad lot, that one, always wanting to be the star. He never pulled that one on me in Odessa. I’m so proud of him that I’m going to change his name. I’ll call him Bolshevik, instead of Baby. Don’t you think that’s more up to date?”

They burst into laughter. Baby was a topic that never failed to amuse them. They roared with laughter. Dodo’s landlord was the next topic and almost as much fun. Dodo was in high spirits. His girlfriend found him very agreeable, witty,

— Ce oameni aici în Moldova? E incomprehensibil, cum știu toți să se facă ridicoli. Ce manii!... Ce lucruri!... Ce meschinării!... Războiul a avut și un bine. Ne cunoaștem cel puțin țara, oamenii... Îngerașule, știi la ce reduc tot ce am văzut eu aici? La lipsa de confort și de bun simț. Asta e peste tot aici.

Lizeta ascultă gânditoare. Ea surâde din când în când. Privirea ei distrată, are acum ceva neliniștit. Ea îi caută, roșie, cu emoție, mâna...

— Ce e?

— Nu e nimic. Un prieten al lui Leon...

— Ce copil ești, Lize!

— Dodo, nu putem să ne întoarcem la Odessa? Aici nu sunt fericită.

III

Într-o zi s'a întors soldatul. Căpitanul Mircea Leon, își făcuse datoria către țară. Demobilizat, el a refuzat să meargă în teritoriul ocupat până la semnarea păcii, preferînd cu o strângere de inimă, să se întoarcă la Iași. Înainte de a sosi

entertaining.

"The people here, in Moldavia! It's incredible—they make such fools of themselves. What obsessions!... All these—things!... The pettiness!... There's a good side to this war after all. At least we're getting to know our own country and our people... My angel, do you know what sums up everything we see around here? Lack of comfort and of manners. Everywhere."

Lizetta listened, thoughtfully. She smiled every now and then, absent-mindedly. Suddenly she was restless. She blushed and sought his hand...

"What is it?"

"Nothing... A friend of Leon's..."

"You're such a child, Lize!"

"Dodo, can't we go back to Odessa? I'm not happy here."

III

One day, the soldier returned. The captain Leon Mircea had served his country. When he was discharged, he refused to enter the occupied territories before a peace treaty had been signed. Reluctantly he decided to go back to Iași. On the train,

tovarășul lui de griji și de necazuri, ordonanța sa personală, îi spune fiind încă în tren:

– Să trăiți, d-le căpitan, conia trebuie să fie în gară.

– Nu e Nicolae. N'are ce să caute.

– Vă așteaptă! Mă gândesc eu așa în mine, ce o să fie, când v'o vedeă acum? Mi-aduc aminte astă-primăvară ce fû pe dumneaei când ați plecat.

– Acum ne despărțim, Niculae.

– Am înțeles să trăiți d-le Căpitan.

Soldatul a privit în ochii ofițerului și a tăcut.

Se credea vindecăt. În bivouac, în mijlocul camarazilor și a trupei, rana cea mare pricinuită de nenorocirea lui caznică, părea că s'a închis, ca și cea pe care o primise mai înainte în piciorul drept, în lupte.

Obsesiunea puternică și continuă a acelorași idei, îi dau un fel de neastâmpăr și el, care învățase în atâtea ceasuri grele, să se stăpânească și să stea liniștit în fața morții, se simțea aici cu totul slab. Problema eră aceiaș: să rezisti și să învingi și ofițerul care luptase vitejește înaintea inamicului, nu se simțea în posesiunea mijloacelor, pentru a strigă ca altădată de asupra șanțurilor pustiite de mitralieră: Victorie!

before arriving, his orderly, who had been his companion through thick and thin, told to him:

"Sir, your missus will be waiting for you at the station."

"No, Nicholas. She won't."

"She'll be there, trust me! I'm trying to picture her when she sees you again. I remember her when you left last spring, how unhappy she was."

"We're getting a divorce soon, Nicholas."

"Yes, Captain."

The private looked into his officer's eyes and fell silent.

Leon thought he had come to terms with that. In bivouac, among his comrades and the rest of the battalion, the deep wound caused by his conjugal misfortune seemed to have healed, just like the wound in his right leg, inflicted on him in battle.

He was haunted by the old thoughts again. He felt restless. In the difficult times he had been through, he had learned to keep himself in hand, to stare death in the face. In this, however, he was utterly helpless. There wasn't much difference between the two: in both you had to hold on and triumph. Unfortunately, the officer who had fought bravely, attacking the enemy face to face, felt now that he could no

Avea tot timpul conștiința mutilatului din război. Se simțea dezarmat și angajat într'o luptă nouă — pentru el — după atâtea luni de viață de câmp și de pericole. Își da seama că deciziunea nu venea curând și că nu putea întreprinde nimic.

Eră într'o după amiază, la câteva zile, după sosirea lui. Pe strada Ștefan cel Mare, în fața unei vitrine, staționau trei persoane. În acest trio strălucit, el a recunoscut pe Lizetta și pe Dodo Zăleanu, a cărui descripție o avea mai de mult.

Erau încă departe. Pentru prima oară a simțit groaza de a merge înainte și nevoia de a bate cât mai repede îndărăt. În clipa când voia să dispară din naintea lor și-a adus aminte de camaradul neleal, care a stat la spatele frontului și i-a furat femeia. Din naintea lui n'avea dreptul să fugă.

Ostașul a trecut modest, calm... Ca și cum ar fi fost o plimbare banală. Grupul l'a privit cu curiozitate.

—Are „Legiunea de Onoare” îngherașule... Ce tip

longer shout as he had once shouted on top of a trench devastated by machine guns: Victory!

War had mutilated him and this he could not forget. At this point, though, he was engaged in another kind of battle, which was completely new to him, and he felt disarmed. This was different from the many months spent on the battlefield, beset by danger from all sides. He realized a decision was hard to reach and there was nothing he could do about it.

One afternoon, a few days after he had arrived in town, down Stephen The Great Street, three people were loitering before a shop window. Among the three bright figures, he recognized Lizetta with Dodo Zăleanu; the latter had been described to him at some point.

They were at some distance. For the first time ever, he felt horror at the idea of going forward, and a need to retreat as quickly as he could. Then he told himself the disloyal fellow had stayed behind the Front and had stolen his woman. It would be wrong to run away from him.

The soldier walked past them with quiet shyness... as if he was simply taking a walk. The group stared at him with some curiosity.

“He has the ‘The Legion of Honour’, my angel... “Isn't

„chic”! a exclamat plin de admirație Dodo.

Se îndreaptă spre casă. În urma lui pe o stradă mică aude o voce:

– Bonjour, Leon.

El se întoarce; nu poate să răspundă nimic... Eră Lizetta.

– Ce faci? De ce nu vii să mă vezi?

– N’am știut unde ștezi.

– Cum te-ai schimbat de mult... în bine, Leon!

– Lizetto, dă-mi voe te rog... să mă retrag.

Seara a primit un bilet: „Dragă Leon, sunt nenorocită. Vreau să te văd. Am să-ți spun multe. Sunt exagerațiuni toate... Numai pe tine te iubesc. Ard de dorința de a veni deseară la tine.” *Lizetta*

– E vre-un răspuns, d-le Căpitan?

– Nici unul.

El se întoarce agitat. Și scrie pe marginea plicului: „Vino”.

– Dă asta Niculae. Glasul lui, părea că comandă un ordin de luptă. Ordonanța se uită și el, cu ochii lui mari și supuși, pricepând, că e o capitulare.

that *chic*!” Dodo ejaculated, full of admiration.

He headed home. Down the narrow street, he heard someone calling behind him:

“Bonjour, Leon.”

He turned round. He could not say a word... It was Lizetta.

“How are you? Why haven’t you called on me?”

“I didn’t know where you were staying.”

“How much you’ve changed... for the better, Leon!”

“Lizette, please let me... go.”

Later that evening he received a note: “My dear Leon, I am miserable. I need to see you. I have so much to tell you. It’s all just lies... You’re the only man I have ever loved. I am burning with the desire to come to you tonight.” *Lizetta*

“Will there be a reply, Captain?”

“No.”

He turned round. He was very troubled. In the margin of the envelope, he added: “Come.”

“Send this back, Nicholas.”

His words sounded like an order of combat. The orderly looked at him with big, submissive eyes. He understood: this was his Captain’s surrender.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

98

Baia

O afacere importantă îl reținuse pe Benedict Antoniadă două zile la Craiova, în contra prevederii lui și mai ales în contra cuvântului dat Violettei Petriki, prietena sa, la plecare.

În zadar stăruise ea să o ia cu dânsul, deoarece îi va fi imposibil să se întoarcă chiar în seara aceea, Benedict rămăsese neînduplecat motivând oboseala unei călătorii inutile pentru dânsa.

Bathing

Important business had kept Benedict Antoniadă in Craiova for two more days. It was unexpected and he realized he would not be able to keep the promise he'd made to his girlfriend, Violetta Petriki, when he had left.

In vain had she asked to accompany him, saying he could not possibly return to her on the same day he left. Benedict had been adamant, arguing there was no need for her to travel all that way, and that she would be dreadfully tired by the trip.

Descinsese la hotel Minerva, și seara a și anunțat telegrafic cazul de forță majoră, care-l sileă să-și amâne plecarea cu încă două nopți. Bine-înțeles a fost un motiv de alarmă la Milcoveni—reședința lor—și fel de fel de presupuneri, au agitat imaginația aprinsă a amantei rămasă singură. Se vedeă înșelată cu certitudine. Cu cine știe ce d-nă din lumea bună a cetății Banilor, sau mai prozaic cu vre-o chelnăriță frumoasă de hotel.

În sfârșit evenimentul acesta eră așa de considerabil pentru Violetta, încât își vedeă fericirea distrusă și o hotărâre eroică curagioasă, o răzbunare clocotea acum în sufletul ei.

Trenul soseă în gara Slatina, cea mai apropiată stație de cale ferată de Milcoveni, numai la câțiva kilometri. Eră pe la orele 9 dimineața, într'o zi frumoasă de vară. Nerăbdătoare, cu o privire neliniștită, în care se citea un amestec de reproș și de decepție adâncă, Violetta căută vagonul-restaurant din care așteptă, să-l vadă coborând. În adevăr, din el sare Benedict, tânăr, simpatic, cu aliură elegantă pe peronul arhiplin de lume.

O vede numai decât și o sărută pe amândoi obraji cu o emoție vizibilă. Departe de a o convinge, acest lucru a întărit-

He had taken a room at the Minerva hotel. The very evening of his arrival he had sent a telegram explaining that urgent matters would force him to stay there for two more nights. Of course, at home in Milcoveni—their residence, his mistress panicked: she was alone in the house, and her suspicious nature ran wild. She told herself he must be cheating on her. He had certainly found some wealthy woman in Craiova, or just a pretty hotel waitress.

Violetta was crushed by the incident. She felt it was the end of her happiness. She was in the process of making the heroic decision to take revenge.

Benedict finally caught the train back to Slatina, the station nearest to Milcoveni, only a few kilometers away from the place. It was about nine o'clock in the morning on a beautiful summer day. Violetta was anxious, nervously looking for the dining car, waiting to catch sight of him. There was reproach and bitter disappointment in her eyes. Benedict jumped out of the train; he was young, attractive, elegant looking. The platform was full of people.

He found her at once and kissed her cheeks very affectionately. She was not taken in by his gesture; it merely

o în bănuelile ei.

În trăsură, au vorbit foarte puțin. Acasă iarăși, nimic care să-i dea de bănuț. Violetta părea chiar că suportase bine această scurtă despărțire, așa că el n'a pus nici o insistență deosebită, pentru ca să justifice o absență prelungită, de care nu era vinovat.

Dejunul a fost calm, chiar prea calm, pentru ca Benedict să nu priceapă imediat că în sufletul iubitei sale, se petrecea ceva grav. Către sfârșitul mesei el a voit o scurtă explicație, pentru ca ea, drept răspuns, să isbucnească într-o criză de lacrimi.

El o iubea de nouă luni, de când trăiau împreună. Nici un nor nu turburase dragostea lor. Niciodată o discuție cât de ușoară nu venise să-i despartă. Benedict însă cunoștea gelozia fără margini a prietenei sale, împotriva căreia era foarte greu să se apere, cu toate menajamentele și precauțiunile lui, — deși prin purtarea lui corectă față de ea, nu putea să-i dea nici-o ocazie. Totuși la intervale destul de dese, el primea drept avertisment, această amenințare invariabilă:

— În ziua când mă vei înșela tu, chiar în aceeași zi, te voi înșela și eu. Cu oricine.

fuelled her suspicions.

They talked very little in the carriage. When they reached home, everything appeared to be all right. It seemed to him that Violetta had handled their brief separation quite well; he did not even attempt to explain why he had been absent longer than expected, that it had not really been his fault.

The meal was uneventful; perhaps too much so. It began to dawn on Benedict that something was troubling Violetta deeply. As the meal ended, he inquired what was wrong and she suddenly burst into tears.

He had been in love with her for nine months, and they had been living together all this time. Nothing had threatened their happiness so far. Not one single argument had come between them. Nevertheless, Benedict was aware of his girlfriend's fierce jealousy. He found it very hard to counter. Cautiously, he tried to be beyond suspicion: he avoided everything that might irritate her. In spite of all that, he was warned on a regular basis:

"The day you cheat on me — on the very same day you cheat on me — be sure that I'll cheat on you too. With the first

De astă dată ea eră convinsă, că lucrul se petrecuse. Două nopți lipsă... Erau o probă, pentru spiritul ei exaltat.

El așteptă cu resemnare inevitabilul.

În odaia lor de culcare, amândoi într'un avânt iresistibil și după îmbrățișări calduroase, se părea că lucrurile se mai aranjaseră și că inimile își dobândiseră liniștea lor.

Benedict eră optimist. Violetta eră ireductibilă în hotărârea ce luase. Neapărat el n'avea să știe nimic. Planul ei eră simplu, îl concepușe în noaptea trecută și avea să-l execute în cursul acestei zile.

Alături de ei, într'o comună învecinată se află familia Virgil Trancu, unul din fiii marelui arendaș din acele părți, Ionică Trancu, compusă din soție tânără și 3 copii. D-na Ecaterina Trancu, eră născută tot Petriki și eră vară bună cu Violetta. Un menaj foarte unit, sobru, care petrecea mai tot anul la țară. Visul Ecaterinei eră ca Violetta să iă în căsătorie pe Benedict Antoniade și pentru asta făcea toate eforturile și-și întrebuința toate resursele spiritului ei de femeie cinstită.

Se vizitau foarte des, mai ales de când se instalase Benedict cu prietena lui la Milcoveni, pe vară. Familia Petriki

man I see!"

This time she was certain he had cheated on her. Two whole nights away from her... to her that was evidence enough.

He was waiting helplessly for the inevitable to happen.

In the bedroom, they abandoned themselves to passionate embraces and irresistible longing. It felt as if things were all right again and they had nothing to fear.

Benedict grew hopeful. But Violetta had already made her decision. He was not supposed to know. She had a simple plan. She had made it the previous night and she was going to carry it out that very day.

Virgil Trancu and his family lived in a neighbouring village, not far away. His father was Ionică Trancu, a rich landowner, well known in those parts. Virgil had a young wife and three children. Ecaterina – his wife, and Violetta were both of the Petriki family; they were first cousins. Virgil's marriage was wonderfully steady. The Trancus spent much of the year in the country. Ecaterina hoped Violetta would marry Benedict Antoniade, and did everything in her power to make it happen, using all the resources available to an honest woman.

The two couples would often meet, especially after Benedict and his girlfriend had moved to Milcoveni for the

din București, fusese pe vremuri comercianți mari, care scăpătaseră. Fetele primiseră o educație îngrijită și se înrudeau cu toată burghezia bună din Capitală. Singură Violetta greșise. Inamorată de un ofițer din escorta regală, acum doi ani, ea s'a lăsat sedusă și în urmă abandonată. Sincer compătimită de vara ei, aceasta nu avea alt ideal decât să o ridice de unde căzuse și să-i dea o situație regulată. Eră un lucru la care de altfel se gândea foarte puțin Violetta, deși i-ar fi fost plăcut să ajungă la acest rezultat, însă fără eforturi.

Incapabilă să facă un calcul și mai ales să urmărească un scop în viață, ea eră sclava impresiunilor ei și acum în urmă a sentimentelor violente ce avea pentru Benedict. Ca de obicei soții Trancu, erau așteptați la Milcoveni, astăzi fiind Duminecă, la ceai, care se servea după toate regulile unei case bune.

Una din distracțiile cele mai plăcute, în cursul zilelor lungi și arzătoare de vară, eră pentru Benedict și Violetta, baia în Olt. Curtea și casele proprietății vin pe un deal înalt de pământ roșu, la câteva sute de metri, chiar în fața apei. Un

summer. The members of the Petriki family had once been rich merchants in Bucharest, but now they had lost almost everything. Yet the girls in the family had been given a proper education and were related with the wealthiest families in Bucharest. Violetta was the only one in the family to pursue a different path. Falling in love with an officer of the royal escort a couple of years before, she had been seduced by him and eventually abandoned. Her cousin was very sorry for her: she had no other wish than to rescue her from her social misfortune and see her safely married. Violetta hardly ever thought about that. She would have been happy to get there, though, if it could happen without much effort on her part.

Unable to make plans ahead of time or set a goal for herself, she was ruled by her own impressionable nature and, lately, by the passionate feelings she had developed for Benedict. It was Sunday and Mr and Mrs Trancu were expected at Milcoveni for tea, which was served here by all the rules of high society.

For both Benedict and Violetta, one of the most delightful amusements during the long, hot summer days was bathing in the river Olt. The yard and buildings of their property stood on a high hill of red soil, no higher than a few hundred metres,

drum bun ai de parcurs din cauza ocolului pe care trebuie să-l faci, până să te cobori la țarm. Aici păduri nesfârșite de răchiți, de sălcii dese, scorburoase, bănci imense de nisip, fac o impresie de frământare teribilă și de distrucție a solului, din cauza revărsărilor puternice și continue ale râului.

Violetta era o înotătoare de forță. Prietenul ei cădea în admirația pentru tot ce făcea ea și nu odată invitase pe soții Trancu, ca să iă parte la o scăldare în comun, pentru a-i uimi și pe ei, cu exercițiile sale de natație...

De altfel costumul de baie era de rigoare și acest fel de invitație nu avea nimic extraordinar. Totuși Violetta evitase cu încăpățănare acest lucru, din motive probabil în legătură tot cu gelozia ei și pe care n'a voit să și le explice.

La orele 6 exact, docarul lui Virgil intră în curte. Perechea e întâmpinată la scară. Toată lumea pare mulțumită. Se servește ceaiul. Violetta provoacă abil o discuție pe chestia băii și rezultatul a fost că s'a decis în unanimitate, această mult așteptată partidă.

facing the river. There was no direct path, and one had to make a long detour to reach the river bank. Here, endless forests of osiers, of hollow willow trees growing very close to one another, and huge sandbars gave the impression of constant change and erosion, caused by the massive and frequent flooding of the river.

Violetta was a very good swimmer. Her boyfriend, who admired her in all respects, had already invited the Trancus more than once to go bathing, so that she might astonish them with her prowess in swimming...

Of course, a bathing suit was a requirement for such an occasion, and such an invitation was nothing out of the ordinary. And yet Violetta had so far stubbornly avoided to go bathing with them, possibly because of her jealousy again, which she could hardly justify to herself, but which was there all right.

At six o'clock sharp, Virgil's dogcart entered their yard. The couple were met at the entrance. Everyone seemed to be in a good mood and tea was soon served. Violetta herself skilfully brought the conversation round to bathing, and the result was that they unanimously agreed to go swimming at last.

They were all delighted, particularly Benedict, who would

Erau toți încântați și mai ales Benedict, care în sfârșit triumfă, în dorința de a pune în evidență talentul iubitei lui.

„Maillot-urile” sunt gata. În special al Violettei e superb. E un costum care, anul trecut, în timpul sezonului, la o plajă celebră, făcuse furori. El îmbracă corpul perfect și-i scotea în relief minunatele forme.

În acest ținut sălbatic al Oltului, grația și eleganța acestor două nimfe, contrastau ciudat cu viroagele și cu albia scormonită, de furia distrugătoare a unei naturi neîmblânzite.

Ecaterina, departe de a fi mai prejos, era foarte bine, deși se observă o ușoară tendință de îngrășare. Violetta era însă impecabilă. Și Benedict o privea cu iubire, turburat de dorințe și de gândul de a o ști a lui. Puțin mai palidă ca de obicei, ea avea acum un tic nervos. Cu mâna la frunte se înclină ușor, parcă să cadă.

— Ce ai? Nu te simți bine? Vai, Violetto!...

— Nimic. E ceva trecător.

— Mai bine renunțăm...

now be able to convince the other couple of his girlfriend's prowess in the water.

The four of them put on their “maillots”. Violetta's suit was exquisite. It was a bathing suit which had caused quite a stir on a famous beach in high season the year before. It had an impeccable cut and emphasized her beautiful figure.

In these wild parts on the bank of the Olt, the grace and elegance of the two nymphs contrasted sharply with the ravine and the riverbed, whose numberless hollows were clear evidence of the destructive fury of wild nature.

Ecaterina looked quite as attractive as Violetta, even though she had a slight tendency to put on weight. Violetta, in contrast, was flawless. Benedict gazed at her lovingly, aroused by desire and the thought that she belonged to him. She was paler than usual and she had something like a nervous tic. With her hand to her forehead, she leant forward briefly as if about to fall.

“What's wrong?” Ecaterina asked. “Are you all right? Take care!...”

“It's nothing. I'm fine.”

“Perhaps we had better postpone...”

“No, no, please. The idea of it! Don't mention anything to

—Nu, nu, te rog. Ce idee! Nu-i pomeni nimic lui Benedict... Te rog. Nici un cuvânt despre asta.

Grupul e complet. Se face haz de costumul lui Virgil. Cu proporțiile lui atletice, ras complet, îți face impresia unui luptător temut de circ.

Oltul e liniștit în această parte. Ceva mai încolo însă, curenți puternici agită suprafața, așa în cât se vede numaidecât că locul e periculos.

Violetta se îndreaptă într'acolo. Crescut pe marginea Oltului, Virgil în copilăria lui, cu ștregarii din sat, făcuse adesea-ori escapade pe aici. Eră un cunoscător al tuturilor colțurilor și găurilor...Și arta natației, încă din anii cei mai fragezi, nu mai aveà pentru el, nici un secret.

La un moment dat Violetta, dispare brusc din ochii lor. Benedict calm, privește cu un surâs, neliniștea celorlalți.

—Ce copii sunteți! V'am spus că aveți să vedeți lucruri extra-ordinare. O să apară acum la suprafață! Aveți răbdare, Virgil. Dragă Ecaterino, e inutil, dacă-ți spun. Eu le văd astea în fiecare zi! Da nu se simțea rău deloc, ma chère! Ași, a glumit! Mai stați puțin, c'o să reapară. Nu vă alarmați...

Trec câteva minute și nici un semn de viață. Virgil crede că e momentul să intervieve, îndreptându-se cu hotărâre unde

Benedict... Please! Not a word."

The group was ready. Virgil's bathing suit was the cause of some amusement. With his athletic body shaved all over, he gave the impression of a fearsome circus fighter.

The Olt was quiet in that particular place. A little further out, though, strong water currents were visible on the surface. It was obvious that swimming there would be dangerous.

Violetta was swimming in that direction. Having spent his childhood years on the banks of the Olt, Virgil had been here more than once together with friends from the village. He knew all the nooks and crannies... He had mastered swimming since he had been no more than a child.

Suddenly, Violetta vanished out of sight. Calmly, a smile on his face, Benedict watched the other couple's anxiety.

"Don't be silly! I told you you'd see something extraordinary. She'll come up in a minute! Just wait, Virgil! This will be worth watching, Ecaterina, believe me. I see this every day! No, no, she wasn't ill, ma chère! Oh, that was just a joke! Wait a moment; she'll come up. No reason to panic..."

Several more moments elapsed and still there was no sign of her. Virgil felt it was time to do something and struck out decisively for the side where the current was strongest.

curenții păreau mai puternici.

Pentru Ecaterina sunt clipe de groază. Insuși Benedict pare a-și fi pierdut siguranța.

În sfârșit nu e nimic. În luciul apei ies cele două ființe scumpe și în felul cum evoluau, nu mai putea fi vorba de nici un pericol.

- Ți-am spus eu?
- Trec spre malul celălalt.
- Se poate. Obiceiul Violettei. Asta intră în program.

Cei doi parteneri mai timizi, își văd acum liniștiți de baie. Ecaterina era o „fricoasă” și Benedict un începător. Lecțiile prietenei sale îi fuseseră de folos și adeseori când se simțea în dispozițiune, făcea și el tururi interesante și curajoase.

Pe celălalt mal se petrecea ceva neobișnuit. Violetta era împreună cu Virgil. Ea afecta o oboseală și o slăbiciune... Avea aerul că imploră de la el ajutor și îngrijiri, de care de fapt nu simțea nevoie. Era, bineînțeles, un truc, toată comedia de adineaori a naufragiului, în vultorea Oltului, pentru a-l atrage la ea. Intinsă pe nisipul cald și între răchitele stufoase cu „maillot-ul” desfăcut, cu o nonchalantă nebagare de

Ecaterina was worried to death. Even Benedict was somewhat discomfited.

Then at last, all was well. Two heads emerged from the water and it was clear from the way they were swimming that they were out of danger.

“What did I tell you?”

“They are heading for the other bank.”

“Maybe. Violetta usually does that. It’s part of the performance.”

The two more timid partners now turned to their own bathing. Ecaterina feared water, while Benedict was a mere beginner. His girlfriend had been teaching him a number of things, though, and when he felt like it, he would also boldly swim out on his own.

On the opposite bank something strange was happening. Violetta was with Virgil. She pretended to be fatigued and weak... She wanted him to think she was begging for his help and attention, which she did not really need. It was a trick, of course. The whole previous charade—the drowning in the whirlpool of the Olt—had simply been meant to entice him. Her “maillot” happened to be unbuttoned, and she lay indifferently, beautiful and seductive, on the warm sand, under

seamă, frumoasă și seducătoare, în aerul acesta al zilei care se sfârșea, ea eră ispita însăși pe pământ.

— Virgil. N'ai înțeles Virgil, că toată asta am făcut-o ca să vii după mine? Știam că știi să înoți la perfecție. Eram sigură că ai să încerci să mă scapi... Dacă ai să mă vezi că mor. Virgil sunt o nenorocită. Sunt foarte nenorocită... Te rog să mă ierți dacă vorbesc cu tine așa... De necrezut! Te sperie? Sunt o nebună... Ah, ce nenorocită sunt, Virgil!...

Omul întâi surprins, pe urmă furat de această muzică nouă, n'a fost greu de învins de loc. Și a cedat.

Erau retrași sub sălciile pletoase, pe nisipul fin și uscat, sub razele melancolice ale amurgului; și Violetta s'a răzbunat.

În timpul acesta Benedict, apucat de o teamă instinctivă, pe care o au toți amanții, când nu au lângă ei pe cea pe care o iubesc, a avut viziunea scenei care s'a întâmplat. El a revăzut totul într-o clipă decând s'a reîntors de azi dimineață. El a înțeles „trucul”... Și avea în minte prezentă veșinica ei amenințare. El a înțeles că în momentul ăsta, Violetta se răzbună.

A voit dovada, cum vor s'o aibă toți nefericiții. Și

the leafy willows, in the light of the declining day. She was the embodiment of temptation.

“Don't you see, Virgil? I just wanted you to follow me. I knew you were a perfect swimmer. I knew you'd want to save me... if I was in mortal danger. Virgil, I am miserable. I am very miserable... Please forgive me for talking to you like this... It's incredible! Am I scaring you? I am going out of my mind... Oh, I am so miserable, Virgil!...”

At first taken aback, then fascinated by it all, the man was not hard to persuade. He did what he was expected to do.

They were hidden beneath the shaggy willows on the fine, dry sand, under the melancholy rays of the setting sun. This is how Violetta took her revenge.

Meanwhile, Benedict had been seized by that instinctive fear all lovers feel when the loved person is absent. He had a vision of what was going on. His mind rehearsed the things that had happened since he had come back home in the morning. He finally understood Violetta's “trick”... Her reiterated threat haunted him. He had no doubt about it: that very moment, Violetta was taking her revenge.

He was miserable. He also needed the proof. Avoiding the dangerous currents of the river, he managed to reach the other

evitând curenții puternici ai apei, el a isbutit a pune piciorul pe țărmul celalt, fără greutate, simțind o putere de neînving.

N'a avut nevoie să caute mult. În calea lui a dat de corpul delictului... A găsit „maillot-urile” amândouă. Un moment a voit să le ia cu sine și să renunțe de a cerceta mai departe, fiind de prisos. Dar o mișcare în apropiere i-a atras atenția și a văzut, în umbra sălcilor dispărând corpurile lor goale, care căutau, rușinate și de frică, să se ascundă.

El n'a strigat nimic, n'a amenințat. N'a spus un cuvânt. În durerea pe care o simțea în clipele acelea, a făcut un singur gest: al renunțării. A înțeles că total e sfârșit. Și s'a retras. Avea însă o impresie bizară, pe care o ai după o înmormântare, după ceasuri întregi de ședere în picioare și de emoțiune... Se simțea obosit.

S'a grăbit să treacă râul. Prudent și precaut ca întotdeauna, el a încercat ca și la venire, să-și facă drum pe unde apele îi opuneau mai puțină rezistență.

Deastădată însă n'a avut noroc. A greșit. Forțele îi erau reduse. Și a căzut pentru ca să nu se știe de urma lui nimic.

Ecaterina așteptă la mal, îmbrăcată și se enervă de această întârziere, care nu mai avea nici un rost. Noroc că Virgil apare cel dintâi și se liniștește. Violetta profită ca să se

bank effortlessly. He felt almost invincible.

He did not have to look far. He almost immediately came across the material evidence... He found the two “maillots”. For a brief moment, he wanted to take them and stop at that, since it was obviously more than enough proof. But he heard a rustle close by and he saw their naked bodies vanishing behind the willows, hiding in shame and fear.

He did not shout. He did not threaten. He did not utter a word. His pain was intense. There was only one thing he could do: give her up. He understood it was all over. He left with the strange sensation he was coming from a funeral where he had been standing on his feet for hours, grieving... He felt exhausted.

Without any further delay, he went back to the river. Careful and cautious as he always was, he tried to find a good place to swim across.

His second crossing was not lucky, though. He made a bad choice. His strength left him. He went under without trace.

Ecaterina was waiting on the river bank, all dressed by now. She was waiting impatiently and could not understand what was going on. Fortunately, she caught sight of Virgil at last, and that calmed her down. Violetta also sneaked back and

strecoare și-și ia repede toaleta ei de peste zi.

Dar Benedict nu e nicăeri. Preocupați de fapta lor, așteptând să izbucnească scandalul dintr'un moment într'altul, ei nu bănuiau o nenorocire.

Abia adouazi niște copii, care duceau vitele la pășune, au găsit cadavrul lui, adus la mal de ape.

Trecuse o lună de zile de atunci. In casele albe bătrânești dela Milcoveni, nu mai erà nici iubire și nici viață... Pluteau numai umbrele tăcute ale trecutului după perdelele trase.

Intr'un apartament modest, într'o casă luminoasă, într'o stradă liniștită a Capitalei, Virgil își instalase destul de drăguț, noua lui prietenă. La fiecare două-trei zile, el venea dela moșie, sub pretext de afaceri, ca s'o vadă.

Erà Violetta care acum iubea pe Virgil, cum iubise altădată pe Benedict.

swiftly put on her clothes.

But there was no trace of Benedict. Troubled by what they had done and waiting for a scandal to break out any time now, it simply did not cross their minds that a tragedy had occurred.

It was not until the following day that some children driving cows to pasture discovered the body which the current had brought to the river bank.

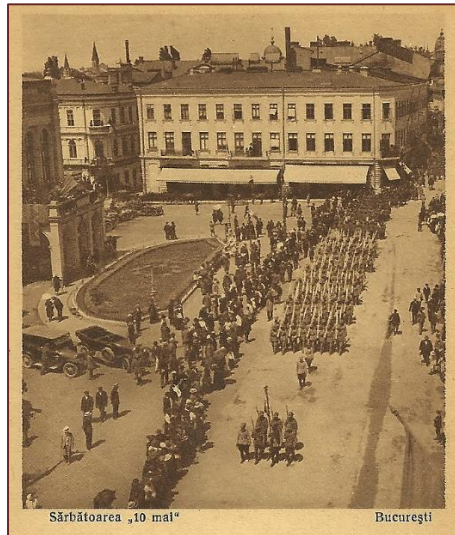
A month had passed since that day. There was neither love nor life in the old white house in Milcoveni... Only the silent shadows of the past lurked behind its drawn curtains.

In a modest apartment in a bright house, on a quiet street of the Capital, Virgil had lodged his new friend quite comfortably. Every two or three days he left his estate in order to come to see her. He invoked the pretext of business.

This friend was Violetta, now in love with Virgil as she had once been in love with Benedict.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

111

Sărbătoarea „10 mai”

București

Legatul

Mă instalasem într-un mic apartament în Boulevard Dubouchage. Colțul acesta liniștit și central din Nissa îmi era foarte simpatic. Viața sgomotoasă de hotel, îmi devenise nesuferită. Și pe urmă eu cu proiectele mele de viitor, mă găseam mai bine în această situațiune retrasă.

Venisem la Nissa întâmplător. Când am plecat din București, nu visam să ajung aici. Intențiunea mea era să ajung direct la Paris, unde mă aștepta o afacere importantă. Eram așa de grăbit, încât abia sosit la Viena, îmi schimb itinerariul. Ce m'a silit să fac acest lucru, să las drumul cel drept și să mă opresc la Nissa, nu pot bine nici azi să-mi explic.

The Inheritance

I had taken lodgings in a small apartment on Dubouchage Boulevard. I liked that quiet, silent, central part of Nice a lot. The noisy hotel rooms had become insufferable. Considering my plans for the future, such a retired place was more to my taste.

I had come to Nice by accident. When I had left Bucharest, I had had no intention at all to go to Nice. I was going to head straight for Paris, where important business awaited me. I was in such a hurry that when I arrived in Vienna I changed my itinerary. To this day I have not been able to understand what exactly prompted me to take a detour and stop in Nice.

Eu aveam un proiect foarte serios și chiar foarte inteligent, pentru un tânăr care își are în vedere numai viitorul lui. Moștenind peste 250.000 lei de la un unchiu al meu, cea dintâi problemă care mi-am pus-o, e: ce voiu face cu acești bani? Spiritul meu de ordine și de economie mi-a arătat numai decât adevăratul drum. Am transformat imediat creanțele din cari se compunea legatul, în numerar, în bani lichizi, în hârtii noi de câte o mie. Odată terminată această operațiune, am stat mult să mă gândesc: ce voiu face efectiv cu acești bani? Cea mai bună soluție e să merg la Paris, să examinez acolo șansele, să pipăi pulsul, să-mi plasez capitalul meu în cunoștință de cauză. Natural ideia care-mi surâdea mai mult, era să cumpăr valori străine. Valorile străine, orice s'ar zice, sunt cele mai bune, cele mai sigure și cele mai căutate.

Raționamentul meu era excelent, era solid, așa că eram încântat eu însumi de el. Am luat deci trei cecuri în valoare totală de 250.000 lei. Eram cu ele intacte când am descins în gară la Nissa.

Eram prea serios, pentru ca să mă gândesc la aventuri. Eram prea cumpătat de felul meu, pentru ca să-mi fie teamă că am să-mi cheltuesc aici moștenirea. De altfel eu niciodată

I had solid plans concerning my future: I was young and my future was the only thing that mattered to me. Having inherited over 250,000 lei from an uncle of mine, my first thought was: what should I do with the money? I wanted order in my life, and I was also good at saving: these two inclinations pointed me in the right direction. First of all I turned all the bills of exchange included in my inheritance to cash, ready money, new bills of one thousand each. Once this transaction had been completed, I took a long time before I made up my mind what that money could buy. The best solution was to go to Paris, to see for myself, feel the pulse of things, in order to invest my capital wisely. Naturally, the most attractive idea was to purchase foreign securities. Foreign securities were always the best, the safest and the most in demand.

I was delighted with my decision, which seemed to me to be excellent and very promising. I took three cheques—a total amount of 250,000 lei. This is what I had on me when I got off the train in Nice.

Love affairs were the last thing on my mind. I was too thrifty by nature I had no fear in the world that I might squander my inheritance there. As a matter of fact, I never

n'am văzut cu ochi buni pe prietenii risipitori. Aveam pentru ei dispreț și-i evitam în mod sistematic și prudent, pentru ca să nu mă „tapeze”. Rareori, când am împrumutat vreun camarad, cu câte cinci franci sau cu câte un pol, am avut grija să-i execut, pentru ca să nu rămân în pierdere.

— Câți imbecili s'au ruinat aici! Toți au trecut pe acest peron... — a fost prima reflecție pe care am făcut-o când m'am dat jos din tren.

După 15 zile de ședere în Nissa, mă decid să-mi iau acest apartament. L'am ales după gustul meu... Se compune din două camere și o sală de bae. Bine situat aveà vedere la stradă. În stânga o grădină de palmieri și de cactuși.

Eram liniștit. Neturburat de nimeni, gustam aici în tăcere, cu degetul pe buze, tot parfumul unei clime delicioase și admiram cu o emoțiune naivă, splendoarea acestei miraculoase naturi. Azi mai ales am stat ceasuri întregi dinaintea ferestrei mele. Am respirat mirosul îmbătător al lămâilor și orhideelor care venea de jos din grădină până la mine la etaj.

Mă găseam așa de bine. Și îmi construiam așa de frumoase planuri. Când deodată aud soneria la scară și îmi zic

approved of my prodigal friends. I felt contempt for them and avoided them systematically, cautiously, lest they should try to take advantage of me. On those rare occasions when I lent five or twenty lei to a friend, I was always careful to get it back. I had always hated losing money like that.

“Many fools have lost their fortune here! And they all got off the train and crossed this platform...” — this was my first thought on reaching Nice.

After I had spent fifteen days in Nice, I decided to take an apartment. I chose it to my liking... It consisted of two rooms and a bathroom. It was central and its windows looked onto the street. To the left there was a garden with palm trees and cactuses.

I felt at peace. I was perfectly alone, no intrusion whatever. I could enjoy at ease the comfort of an exquisite climate, I could admire the beauty of nature in Nice, which, I must admit, had taken me by surprise. On that particular day, I had spent hours looking out of the window. I had been taking in the divine smell of the lemon trees and orchids which grew in the garden below.

It was heavenly. I was making all sorts of plans. All of a sudden I heard the doorbell ring and, somewhat confused, I

cu un aer distrat:

— De sigur că nu e pentru mine. Cineva caută pe unul din locatari. Pe mine n'are cine mă importună în acest refugiu.

Totuși din conversația cu femeea de serviciu, prin fereastra deschisă, am înțeles că s'a pronunțat numele meu. Intrigat și contrariat, aștept să văd cine se anunță.

Bona apare cu o carte de vizită și înainte de a mi-o arăta îmi spune:

— O compatriotă.

„D-na Gabriella Lutzescu.”

Citesc și recitesc aceste trei cuvinte. Nu cunosc. Bona surprinsă că mă grăbesc așa de puțin, îmi spune râzând, că persoana care așteaptă afară, e așa de nostimă și de elegantă, încât bărbații în România trebuie să fie foarte fericiți că au astfel de femei. O rog atunci s'o introducă înăuntru. Și eu mă aranjez.

Oh, ce surpriză! Ce ridicol sunt, să nu-mi închipuiesc, cine putea fi.

— Ionel!

— Gabriello! Aici... E posibil? Ești de mult? Bonjour!... Ești singură?

thought to myself:

“It can't be for me. Someone must be looking for one of my neighbours. No one could possibly know I am here.”

However, through the open window, I heard my name mentioned in a conversation between a stranger and the cleaning lady. I was puzzled. I was wondering who could be looking for me there of all places.

The maid appeared with a visiting card and, before handing it to me, she said:

“A compatriot.”

I read and reread the three words printed on it: “Miss Gabriella Lutzescu.” I didn't know the name. Surprised by my slow reaction, the maid laughed and added that the person waiting outside was attractive and elegant: Romanian men must be very lucky to have women like her. I asked the maid to show my visitor inside. I ran my hand through my hair.

Then—what a surprise! How stupid of me not to have guessed.

“Ionel!”

“Gabriella! You? Here? How come? Have you been here long? Bonjour!.. Are you alone?”

Sunt mișcat până la lacrimi. Îi sărut mâinile amândouă cu recunoștință și cu plăcerea care o ai când întâlnești în țări străine pe unul din ai tăi.

Gabriella eră cea mai bună prietină a surorilor mele. Colegă de pension la Călugărițe, ea petrecuse fiecare Duminică, la noi în familie mai mulți ani. Fiica unui colonel de artilerie din Târgoviște, s'a măritat cum a ieșit din școală, cu un mare proprietar din Ialomița. Și de atunci i-am pierdut urma. Știam de la surorile mele că eră foarte nenorocită în această căsătorie. Fiind săracă, ea a luat un om inferior ei ca cultură și educație și mult mai în vârstă. Știu că au trăit câteva luni; au divorțat sau bărbatul ei a murit la o vânătoare, n'as putea spune exact...

Eu însă o simpatizam și mai ales ca june încă de când venea pe la noi în casă, îi făcusem un început de curte. Acum gândul la căsnicia ei nefericită, îmi inspiră un sentiment de înduioșare și o dorință de a mă pune cu totul la dispoziția ei.

— Te-am deranjat... Sunt sigură. Ai rămas același. Serios, tacticos, cu anume obiceiuri, cu tabeturi... Vai, ce bine îmi aduc aminte! Cum au trecut toate! Ești tot așa cu planuri, cu

I was moved to tears. I kissed both her hands; I was grateful and pleased to meet someone familiar so far away from home.

Gabriella had been my sisters' best friend. They had studied together at the Convent School. She had spent every Sunday with our family for many years. Her father was an artillery colonel from Târgoviște. The moment she had finished highschool she had married a rich land-owner from Ialomița. I'd lost track of her. I knew from my sisters that she had been miserable in that marriage. Being poor, she had married a man below her in education and manners, a man who was also much older than herself. I knew they had lived together for several months. After that, either they were divorced, or her husband died in a hunting accident, I didn't know for sure...

When she used to visit us, I was very young. I liked her. I had even tried to court her. At the thought of her unhappy marriage, I now felt protective and eager to help.

"I am sorry to disturb you... You have not changed a bit. The same serious young man, orderly, regular as a clock... I remember all that so well! How time passes! Are you still

proiecte, cu combinații de viitor? Spune drept Ionel. Sunt convinsă că nu te-ai schimbat. Nu te-ai fi turburat de loc din liniște în care văz că te simți așa de bine în acest apartament simpatic. Te-am găsit însă pe „lista străinilor” de aici. N’aveam de loc siguranță că ești d-ta Ionel. Forțată de împrejurări, am venit să-ți cer un serviciu și un ajutor.

— Poți să contezi pe mine, Gabriello, îi răspund eu grav.

— Mi s’a întâmplat ceva așa de extra-ordinar, în cât s’ar putea să povestesc cui-va, fără să mă creadă. Nu, să vezi — trebuie să aibă cine-va ghinionul meu, pentru ca să pățească așa ceva. Ah, nu — spun drept, mă mir cum poate să mai fie cine-va așa de tare...

Cum mai am atâta curaj și nu-mi perd capul de tot. Știi că eu eram în proces de divorț, cu soțul meu, când a avut un accident la o vânătoare și a murit. M’am retras la Târgoviște la biata mama.

Dumnezeule, ce groapă e Târgoviștea! Mă plictisesc oribil! Am stat în situația asta mai mult timp. Într’o zi am crezut că a venit și salvarea mea. O vară a tatii, căreia noi îi ziceam: „tanti Anna la folle”, din cauza curiozității și excentricităților ei, s’a oferit să mă ia iarna asta la Nissa, unde de altfel venea regulat în fiecare an. Înțelegi, ce surpriză și ce

making plans for the future? I know you are! I’m sure you have not changed. I hope I haven’t disturbed you — you seem to be so happy and at ease in this cosy place. I found you on the ‘list of foreigners’. I couldn’t know for sure you were the Ionel I once knew. I have come because I need a favour, I need your help.”

“You can rely on me, Gabriella” I assured her solemnly.

“What has befallen me here is absolutely unbelievable and totally uncommon. I have been terribly unlucky. After everything I have been through — I hardly have the strength...

“I can’t keep up appearances any more... I was divorcing my husband when he had a hunting accident and died — you may know all that. I had to move back to Târgoviște, with my poor mother.

“But goodness, what a dump Târgoviște is! I was bored to death! I managed to survive there for a while. Then one day, I thought my rescue had come. A cousin of my father’s, whom we called ‘tanti Anna la folle’ because she was bizarre and an eccentric, offered to take me to Nice this winter: she comes here every year. I was surprised, I was delighted, I accepted at

bucurie pe mine, cum am acceptat această propunere, care mi s'a părut din primul moment ca un vis.

Am plecat. Și iată-ne amândouă puse, într'o pensiune modestă, în rue Croix de Marbre.

Din prima zi am văzut cu cine am de a face. „Tanti Anna la folle” își merita numele ce i l'am dat noi când eram copiii. Am suportat, înțelegi, că n'aveam ce face. De o lună de zile suntem aici și ce am suferit, o! nu-ți mai descriu. Poate că ai să dai din cap și n'ai să mă crezi.

Era o maniacă religioasă. Eu poate că-ți aduci aminte numai înclinațiuni de astea, n'am avut. Închipuește-ți îi cășunase să mă convertească și pe mine. Și mă tortură cu tot felul de rugăciuni și de lecturi. Acum vre o 2 ani, trecuse la catolicism și ținea să facă din mine o adeptă nouă. Am rezistat. Am rugat-o. Am protestat. Imposibil...

Nu e tot. Mă încuiă cu cheia în casă, în cele din urmă. Mă bruscă. Găseă că prea sunt cochetă, că prea mi se face curte și că nu pot să deviu în viitor de cât cocotă. În sfârșit, Ionel, ce am auzit și ce am suferit, nimeni nu poate să-și facă idee. Eri s'a întâmplat însă ce am prevăzut mai puțin.

Cum poate să aibă cineva atâta ghinion! A plecat...

once, it was a dream come true.

“We left. We went to a modest boarding house on Rue Croix de Marbre.

“I came back to my senses on the very first day. ‘Tante Anna la folle’ really deserved the nickname we had devised for her when we were children. But I had to behave, you see, I had no choice. We have been here for a month. I've been through hell, believe me. I am not making it up, you know.

“She was a religious fanatic. You may remember a few things about me: I've never been very religious. She had made up her mind to convert me. She tortured me with prayers and books. Two years ago she had converted to Catholicism and had now she decided that I should do the same. I refused. I begged her. I pleaded with her. No way...

“And that's not everything. She would lock me up inside my room. She bullied me. She said I was a flirt, everyone was courting me—that I was going to be a whore. The things I've heard from her! I've suffered more than you could ever begin to imagine! But, then, yesterday, something happened that I had never expected.

“You won't believe how unlucky I have been! She left...

Unde? Nu știu. A plătit pensiunea.

Și-a luat bagajele și pe ale mele. Probabil că s'a întors în țară. E îngrozitor!... Altcineva în locul meu, ar fi înnebunit în situația asta... E absurd. E stupid, nu e așa? Să rămâi cum mă găsesc eu acum. N'am nimic, Ionel. Nu mă jenez să-ți spun. Trebuie să cerșesc. Să faci ceva, ca să mă pot întoarce acasă. Te rog ajută-mă. Ia-mi un bilet de tren. Să pot plecă, cel mai târziu poimăine. Ce neșansă să am. Vai e absurd. E ridicul să mă lase cineva așa. Tu nu găsești?

Asupra mea întâmplarea aceasta a făcut o impresie profundă. Gabriella însă nu era abătută. Natura ei veselă și expansivă triumfă chiar într'o împrejurare așa de grea.

—Știi cum sunt eu acum, Ionel? Doamne cum îmi mai vine!... Exact cazul, când pe la spate i se fură cuiva hainele și rufe în baie, așa mă găsesc eu acum. Se poate o acțiune mai caraghioasă și mai răutăcioasă ca asta? Am rămas aceeași... Nu?

Avea dreptate. Gabriella era aceeași, cum o cunoscusem eu. Lucrul acesta mi-a făcut o enormă plăcere. I-am risipit îndată ori-ce temere. Am asigurat-o de devotamentul și de concursul meu. Am convins-o chiar să mai amâne câteva zile

Where to? I don't know. She just checked out.

"She took her things and she took mine as well. She must have gone back home. It's awful!.. Anyone in my position would have gone mad. It's absurd. It's crazy, don't you think? To end up as I am now. I am completely destitute, Ionel. I am not embarrassed to say it. I must beg. Do something. I want to go back home. Please, help me. Buy me a train ticket. I must be out of here the day after tomorrow at the latest. Such bad luck! This is utterly insane! That she should have left me behind like this! Don't you think so?"

Her story impressed me. Gabriella, on the other hand, was not upset at all. Her cheerful and exuberant disposition had triumphed even in such an appalling situation.

"Do you know how I feel right now, Ionel? Like someone who has his clothes stolen while bathing. My situation exactly. What can be more ridiculous, what can be meaner? I have not changed a bit... have I?"

Gabriella was right. She was the same girl I had once known. I was so pleased that she hadn't changed. I immediately chased away all her fears. I assured her of my loyalty and my desire to help. I even managed to convince her

plecarea.

De altfel, ca argument îi aduceam și că mătușa ei, poate să dea semne de viață. Supărarea ei e momentană. Poate oricând să revie.

Am stat mult de vorbă. Ce bine te simți cu Gabriella! În tovărășia ei, descoperi în tine comori noi, nebănuite, care așteaptă numai momentul prielnic, pentru a izbucni cu intensitate.

Toată noaptea n'am dormit... M'am gândit numai la Gabriella. Îmi reaminteai Duminicile și vacanțele pe care le petreceai la noi într'una, cu atâtea detalii plăcute. O văd dansând Cache-walke. Și noi împrejurul ei transportați, entuziasmați, o aplaudam de pe o scenă mică improvizată. Eră un număr de senzație în reuniunile noastre de familie. O iubeam toți; tocmai fiindcă eră așa de îndrăcită. Mai ales cânta cupletele la modă, romanțele și ariile favorite... proaspătă, abia sosită în costumul ei de elevă la Călugărițe. Nici nu-și aruncă mantaua și începea. Eră adorabilă. Mă vedeam, când i-am făcut declarație pentru prima oară, cum a pufnit și m'a făcut de râs, în cât rămăsesem cu o mică ranchiună, pentru această neașteptată ofensă...

to postpone her departure for a few days.

Besides, I said, her aunt might yet return. Her anger might be short-lived. Gabriella could hear from her at anytime.

We talked a lot. How wonderful it felt to be with Gabriella! She made me feel alive and ready to burst.

I could not sleep all night... I could think of nothing but Gabriella. I remembered the Sundays and holidays she would always spend with us, so many delightful moments. I remembered her dancing the cake-walk on a small, improvised stage. We gathered round her, elated and excited, we applauded her. This little number enlivened all our family reunions. We all loved her – precisely because she was so full of life. She would sing couplets in vogue, romances and beautiful arias; she was so fresh in her Convent School uniform. She came in, and the next moment she was already singing, before having had time to take off her coat. She was adorable. I remembered the first time I had told her I loved her. She burst into laughter and made me look like a fool. I was embarrassed and resented her for this... Not much, but

A doua zi, m'am dus la pensiune, în Croix de Marbre. Și pe urmă, erăm braț la braț pe alea singuratecă, spre Cimiez. Ce ne-am spus? Oh! dacă ai putea să-ți aduci aminte! În iubire nu știi nici odată când începe. Știi numai când te afunzi adânc.

Ne-am logodit peste câte-va zile. Am făcut logodna simplu de tot. Eram de față numai noi adică amândoi singuri, în micul meu apartament din Dubouchage. Nunta era convenit s'o facem mai târziu în țară.

Chiar de a doua zi, vântul nebuniei a început să bată cu atâta putere, în cât în spațiu de câteva săptămâni cecurile mele, legatul meu, a rămas numai ca o amintire. Am cheltuit tot. Am asvârlit tot, râzând cu iubita mea. Ea adeseaori mă întrebă, de unde am atâția bani și cum pot să cheltuesc astfel de sume. Eu însă o linișteam cu câte o glumă. Când insistă o asiguram, că posed sume considerabile din speculații la Bursă sau am realizat câștiguri imense mai înainte la Casino, la Monte Carlo.

Și se prindea fiindcă n'aveam timp să reflectăm serios la lucrurile astea. Eram așa de preocupați și de absorbiți de alte chestiuni care ne făceau mai mare plăcere.

still...

The following day I visited her in Rue Croix de Marbre. Afterwards, we walked arm in arm down the solitary alley leading to Cimiez. What did we talk about? I wish I could remember. One never knows the exact moment when one falls in love. You only notice it when your are head over heels.

We were engaged within a few days. The ceremony was very simple. Just the two of us, alone, in my small apartment in Dubouchage. The wedding, we decided, should take place later, back home.

We were both carried away. In a few weeks, my cheques, my bequest, all my money had vanished. We spent everything. We squandered it all, happy to be in love. She would often ask where the money came from, those huge amounts I was spending. I would reassure her with a joke. If she pressed me further, I'd tell her that I was in possession of considerable assets from stock market transactions or from earlier winnings at the Monte Carlo casino.

She believed me: we did not waste time worrying about trifles. We were busy, we were utterly absorbed by things that gave much more pleasure.

Toaletele Gabrielei! Să mă fi văzut... Devenisem maniac tot ca și „Tanti Anna la folle”, nu religios însă, ci în chestiuni mai subtile, în lingerie fină de damă bunioară... Aveam pretențiunea că mă pricep și că am gust. Gabriella făcea haz, când după un paravan sau în fața unei oglinde, înaintea unei maestre a foarfecelui îmi dam părerea. Aveam de ce să mă iubească furnizorii. Plăcerea mea era toată ziua să fiu în magazine, să cumpăr, să cumpăr, să-i fac cadouri, să-i aduc tot ce e mai scump, tot ce e mai rar, tot ce poate încânta o femeie... Flori, bijuterii, parfumuri, biblouri, dantele. Niciodată nu mi se părea că e de ajuns.

Unde nebunia a ajuns completă și a atins culmea, a fost atunci când am început să frecuentăm cercurile și Gabriella, îndemnată de mine, făcea diferențe fantastice la joc. Ea se pretă caprițiilor mele, cu o grație, cu un elan dintr'o instinctivă cochetărie, mergând chiar de multe ori înaintea dorințelor, pe care eram prea timid ca să i le arăt.

Pentru mine momentul, când apăream seara târziu cu ea, la „Grand Cercle” sau aiurea, în „decolté” mare, strălucitoare de brilante și de perle, era unic. Vanitatea,

Gabriella's toilets! You should have seen me... I had become a fanatic like 'tante Anna la Folle'. I wasn't religious, though. I was interested in more sophisticated matters, such as fine women's underwear... I claimed I was a connoisseur, I was convinced I had good taste. Gabriella was very amused when I voiced my opinions while she was trying on clothes behind a screen or in front of a mirror, witnessed by professional dressmakers. The shop owners had more than enough reason to adore me. I delighted in going constantly to their shops, always buying her gifts, the most expensive, the rarest things that might enchant a woman... Flowers, jewels, perfumes, knick-knacks, laces. Nothing ever seemed quite enough.

The peak of this frenzy of ours was when we began to attend the casinos and Gabriella, with my encouragement, risked huge amounts at the games. She embraced my every whim with such grace, such joy, born from an instinctive coquetry: she welcomed even those wishes I was still reticent to name.

I loved it when I made my appearance late at night at the “Grand Cercle” or elsewhere, with her beside me in an eye-catching, low-cut dress, wearing pearls and diamonds. I was

orgoliul, satisfacția mea secretă, nu mai cunoștea limite. Eleganța și frumusețea ei, făceau senzație. Avea atâtă rasă în cât părea o regină. O lăsam să se așeze la masa verde, cu un vraf de bancnote. Și eu ca un chibiț treceam la spatele ei. Sau îmi plăcea să mă perd între curioși, să sorb efectul pe care-l făcea, în privirile tuturilor ațintite spre ea. Sau să aud șoaptele celor care o admirau, o poșteau în mod tainic...

La început în primele zile, mi-aduc aminte, Gabriela făcea joc relativ mic. Un beneficiu de câte-va mii de franci, a încurajat-o, așa încât la urmă, ne perdeam vremea mai mult prin salele de joc.

Cum era de așteptat, am căzut pe seria neagră. Într-o singură seară ne-am curățat de 100.000 franci.

Pe la orele două noaptea eram liberi. Un fapt divers. Nu ne-am emoționat deloc. Lovitura era teribilă, însă noi nu ne dădeam cont.

Conform obiceiului am plecat să supăm la Ernest. Eram însoțiți de doi prietini, de baronul Bianchi de Carcaro, fost diplomat brazilian, un om respectabil și în vârstă. Celalt un tânăr Richietti, italian, un giovine amuzant.

Am luat o masă. Eram toți într-o vervă și într-o dispoziție nebună. Baronul povestea calm, corect, câte-va

infinitely proud, secretly ecstatic. Her elegance and her beauty drew all the eyes. She was as brilliant as a queen. I would let her sit down at the green table with a huge heap of bills. And I would place myself at her back and kibitz. I would then hide in the crowd and relish the impact she had on them, the look in those eyes that were all riveted on her. I'd hear the whispers of those who admired her, secretly desired her...

On the first few days, I remember Gabriella would gamble relatively small sums. Having won a few thousand francs once, she grew bold, so we ended up spending most of our time in the gambling rooms.

As was to be expected, our luck came to an end. During one single evening we lost 100,000 francs.

At two in the morning, we were penniless. Yet this was just another evening for us. We were not worried in the least. The blow was massive, but to us it mattered so little.

As usual we went for supper at Ernest's. We were accompanied by two friends: Baron Bianchi de Caracaro—who was a former Brazilian diplomat, a respectable elderly gentleman, and a young, amusing Italian named Richietti.

We sat down at a table, all of us talkative and in very high spirits. The Baron was narrating in a calm, collected

anecdote din cariera lui. La un moment dat Gabriela, îmi spunea ceva la ureche, roșindu-se toată. Ea nu văzuse nici odată un „chambre séparée”. I-am denunțat curiozitatea și am făcut toți haz de ignoranța ei. Ne-am mutat. Eram mai bine. Ideia fusese excelentă.

Am continuat să petrecem. Să bem din abundență șampanie. Gabriella se simte deodată rău, are o sincopă... A trebuit să i se desfacă corsajul. Să i se rupă chiar, pentru ca să i se poată da ajutor mai repede.

Richietti s’a scuzat și s’a retras ca un om bine crescut. Starea mea era deplorabilă. Am adormit fără să pot fi Gabrielei de nici un folos.

Peste o oră era ziuă. M’am deșteptat. Baronul făcea de gardă lângă noi. El pusese colierul de perle pe masă și aștepta ca un prieten credincios. Gabriella era culcată pe jumătate goală, în nesimțire. Se chemase un medic în grabă. În cameră mirosea a eter.

M’am alarmat și m’am rușinat de această oribilă scenă. Și pentru prima oară am avut impresia dezastrului spre care merg.

Gabriella s’a făcut bine. Și ceeace era inevitabil s’a întâmplat. După o săptămână nu mai aveam un franc.

manner, several stories from his career. At some point, blushing, Gabriella whispered something in my ear. She had never seen a “chambre séparée”. I made her curiosity public and we all laughed at her ignorance. We changed tables. It felt much better. It had been an excellent idea.

We continued to enjoy ourselves, drinking a lot of champagne. Suddenly, Gabriella felt ill, she fainted... Her bodice had to be loosened, indeed we ripped it open so she could receive help faster.

Richietti excused himself and withdrew like a gentleman. I was in a terrible state myself. I fell asleep without being of any further help to Gabriella.

Within an hour, day broke. I woke up. The Baron was standing guard over us. He had placed the pearl necklace on the table and was waiting like a faithful friend. Gabriella was lying there half naked, unconscious. A doctor had been hastily called. The room stank of ether.

I was alarmed and felt ashamed of this disgusting scene. For the first time, I foresaw the disaster towards which I was heading.

Gabriella recovered. Then the inevitable happened. One week later, there was no money left.

Trebuia să ascund adevărul. Nu-i puteam mărturisi starea în care mă găseam din lipsă de curaj, din lașitate, din iubire prea mare față de ea. Mi-eră imposibil. Trebuia să mint până la sfârșit.

Am trecut pe la Cassa Cercului unde am expus situația în care mă găseam și mi s'a dat 2000 de franci. Eram hotărât să plec imediat. Motivul pe care-l invocam e că mă reclamă afaceri urgente în țară.

Nu voi uita niciodată veselia Gabriellei. Tot drumul am suferit din cauza asta. Ea nu înțelegea nimic. Seninătatea și lipsa ei de grije, mă exasperau.

Ideia de a mă răzbună îmi încolțea în minte. Cu cât mă apropiam mai mult de patrie, cu atât îmi dădeam seama de ireparabil... Cu atât îmi îmulțeam reproșurile, regretele... Îmi reveneau în minte iluziile, socotelile cu care plecasem... Vedeam legatul meu distrus în loc să fie intact, în valori străine, în plasamente strălucite...

Aveam o idee fixă. Să mă debarsez de ea. Deși fapta nu era a unui gentilom.

Când am intrat în țară, m'am dat jos din tren, la o stație mică... după ce i-am lăsat o scrisoare pe care o păstrez în copie:

I had to hide the truth from her. I could never confess the situation I was in: I simply lacked the courage, I was a coward, I loved her too much. I just could not do it. I had to go on deceiving her to the end.

I returned to the Casino cashier and I managed to convey something of our situation; they lent me 2,000 francs. I was determined to leave Nice immediately. The reason I gave was that urgent matters required immediate attention back home.

I will never forget Gabriella's joy. It haunted me during the entire trip. She had no idea. She was cheerful and carefree, which exasperated me even more.

I was beginning to think about revenge. The closer we drew to our own country, the better I realised my loss was irreparable... I blamed myself, I was desperately sorry... My initial dreams and plans returned to mind... I saw my inheritance gone, instead of having turned into foreign stocks, brilliant investments...

I had my mind set on one thing only: to be rid of her. I wasn't going to be a gentleman, and I knew it.

When we crossed the border, I got off the train at a small station. I left a letter for her, a copy of which I kept for myself:

„Ca și „tanti Anna la folle”, scumpa mea Gabriello, te „plachez” și eu. E pentru a doua oară când ți se întâmplă... Vai, cum să te mai consòlez? Eu te-am iubit însă, să știi și te iubesc încă, chiar în momentul ăsta.

M’ai ruinat, e adevărat. Dar nu din vina ta, ci poate numai din a dragostei noastre. Eu nu pot să te iubesc altfel, decât făcându-ți cadouri și aducând tot la picioarele tale.

Acum când nu mai am nimic, trebuie să renunț și la tine. Poate că tu m’ai fi iubit și așa. Cine știe? Eu însă vreau să fiu sincer. N’ăș mai garantă de mine în condițiile astea.

Ai fost cea mai dulce și cea mai nebună dintre „maîtresse”. Așa ai fost până la urmă și așa vreau să mă despart de tine.

În sfârșit, Gabriello, îți urez drum bun. Nu te mai gândi la ce a fost. Despre legătura noastră n’am să vorbesc la nimini. De acum încolo am să vegetez în mizerie și în obscuritate. Cu o amintire luminoasă și cu o singură recunoștință, pentru tine.

Mai cum se cade ca „tanti Anna la folle” îți zic cel puțin bonjour. Și te sărut pentru cea din urmă oară. Mai ales nu fi neconsolată. Haide recunoaște că nu sunt așa rău... că am fost

“My dear Gabriella, I am ditching you, just like ‘tante Anna la folle’. This will be the second time it happens to you. I am not trying to comfort you. You must know, however, that I loved you and still do.

“You have ruined me. It may not have been your fault, though. Our love alone is to blame. I did my best: I bought you gifts and laid everything I had at your feet, because I didn’t know how to love you otherwise.

“Now that I have nothing left to offer, I must give you up. Perhaps you would have loved me no matter what. Who knows? As things are, I must be honest with you: I may change completely under these new circumstances.

“You have been the sweetest, the most enchanting ‘maîtresse’ I have ever known. You have been that to the very end, and that is how I want to remember you.

“My dear Gabriella, go on your way. Do not dwell on the past. I will tell no one about our affair. I will lead an obscure life of poverty from now on. I will cling to my beautiful memory of you, and feel grateful.

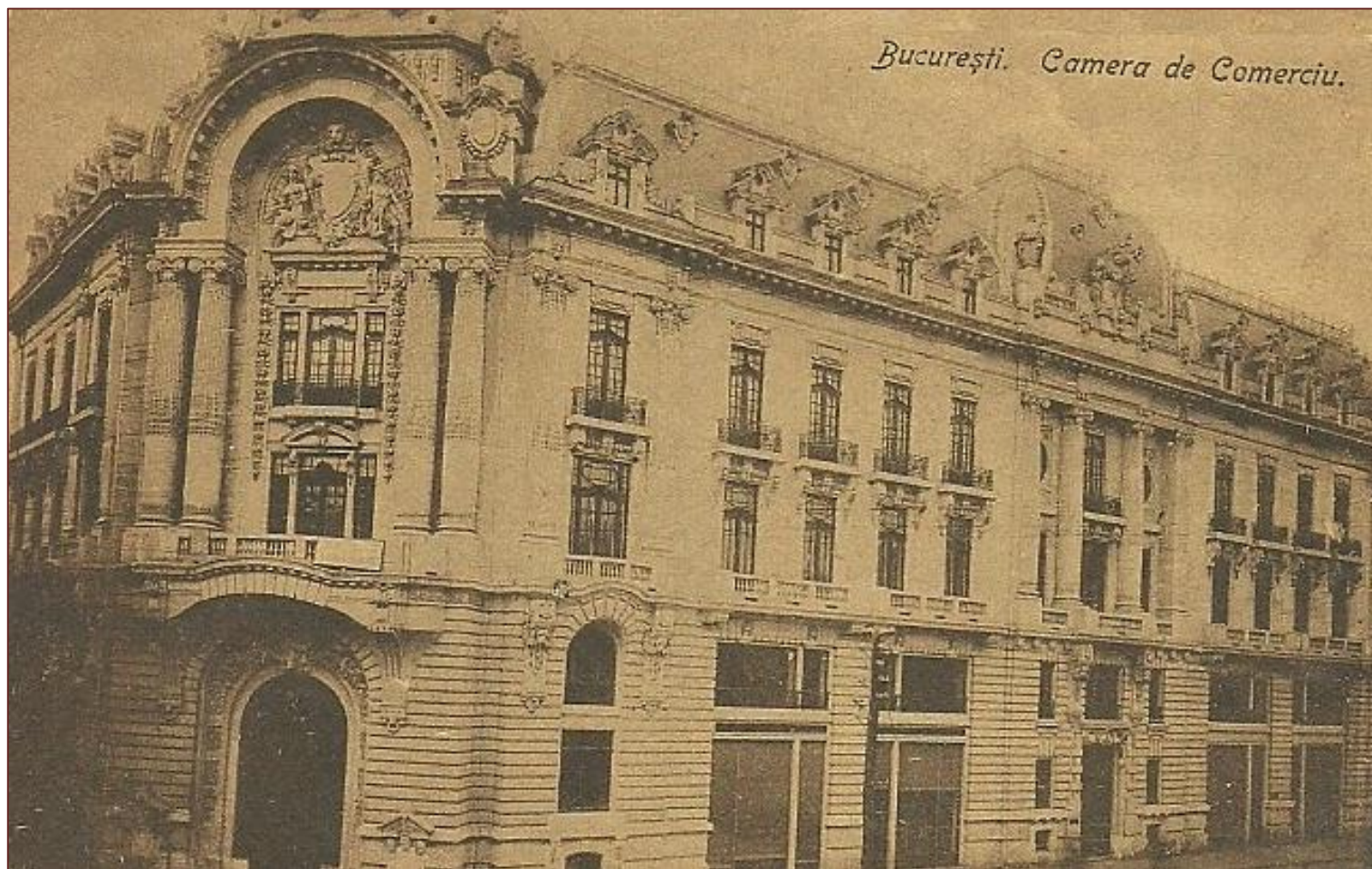
“Kinder than ‘tante Anna la folle’, I wanted to say a last ‘Bonjour!’ I am kissing you one last time. Most of all, please do not take it to heart. I do not mean to hurt you, and you know

credincios dragostii noastre, când am făcut gestul acesta...
Poate urât, dar atât de necesar!"

it. I am doing this as one more proof of my love... If it seems
rude to you, I cannot help that."

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

128

Sarah

- Ce frumoasă ești Sarah!
- Ah, lasă-mă... De câte ori n'am auzit...
- Bine, da, eu îți spun, că ești frumoasă...
- Ei și?
- Că-mi placi...
- Zău.
- Mult, așa de mult, în cât...
- Vezi c'o să mă rogi ceva...
- Sigur Sarah.
- Ei și ce vrei să mă rogi?
- Să vii cu mine. Să vorbim... Uite pe strada asta...

– Hai, dacă zici! Numai să-mi spui repede ce vrei.
M'așteaptă mama acasă.

– Eu sunt băiat bun Sarah. Să ai încredere în mine. Nu
te uită că sunt numai căprar... Îți spun pe cinstea mea: nu

Sarah

"Sarah! You are beautiful!"

"Never mind that! I've heard it so many times..."

"I'm telling you, you are beautiful..."

"So what?"

"I like you..."

"Do you!"

"I like you so much that..."

"Now you're going to ask me something..."

"Sarah, of course."

"What do you want to ask me?"

"I want you to come with me. We must talk. Look here,
let's walk along this street..."

"All right. But you'll have to talk fast, whatever you have
to say. My mother will be waiting for me at home."

"Sarah, I'm a good man. Trust me. There's more to me
than my rank. I know I am just a corporal, but... Honestly, I

umblu cu mofturi. Am învățat și eu nițică carte. Sunt și eu de neam; să nu crezi că sunt așa... Totdeauna mi-a fost dragă o fată ca tine.

– Ai mai cunoscut una ca mine?

– Ferească Dumnezeu!

– Pentru ce nu te duci cu ea?

El o apucă de mână.

– Sarah!

– Ce n'am dreptate?

– Nu înțelegi.

– Eu nu vreau nimic... Și pentru ce m'ai oprit, dacă îți place alta?

– Sarah!

El o apucă acum de mijloc. Ea fără să se apere, închide ochii și se lasă în brațele lui, amețită.

Ovreica îl întreabă încet, abia respirând:

– Cum te cheamă?

– Gheorghiță.

– Gheorghiță... fii deștept!

– Sarah... – îi murmură el la ureche cu emoțiune.

mean it. I've had some education. I come from a good family. Don't think so little of me... I've always loved a girl like you."

"Then you've met a girl like me?"

"God forbid!"

"Why don't you go with her?"

He took her hand.

"Sarah!"

"What? Am I wrong?"

"You don't understand."

"I'm not sure... Why stop me in the street if you like some other girl?"

"Sarah!"

He put his arm round her waist. Without defending herself, she closed her eyes and allowed him to hold her, caught up in the moment.

The Jewess asked him in a low voice now, hardly breathing:

"What's your name?"

"Gheorghiță."

"Gheorghiță. Don't be a fool..."

"Sarah!" he whispered passionately in her ear.

– Ce vrei dela mine?

– Să mergi... La marginea orașului... Am o odăiță cu chirie.

– Bine.

Au plecat. El avea un ordin de serviciu pentru trei zile la Iași. Fusesse după atâtea luni de front, clasat la un serviciu auxiliar, la Centrul de Instrucție. Căută pe străzile „Capitalei” – o femeie și a întâlnit-o pe Sarah. Vorbeau acum amândoi, când el deodată privind în jos are o tresărire:

– De unde ai pantofii? Cine ți-a făcut rost de ei?

– Un Rus.

– Mă mir cum nu ți-e rușine să vorbești cu mine!

– Și pentru ce te superi?

– Ascultă-mă. Ești o...

– Ce crezi că a fost ceva?

– Atunci pentru ce ți-a dat Rusul pantofii?

– Îmi ceri socoteală? Bine, eu nu ți-o dau.

– Sarah, ai dreptate... Ce prost sunt!

– Ah, Gheorghită, taci acum... Ea îl sărută și pe străzile murdare ale Tătărașilor, nu e nimeni de cât numai Caporalul

“What do you want from me?”

“Come with me. To the outskirts... I’m renting a small room there.”

“All right.”

They walked. He had been commissioned to stay in Iași for three days. After so many months spent at the Front, he had been assigned an auxiliary job at the Training Centre. He was looking for a woman on the streets of the Capital when he met Sarah. As they were talking, he looked down and suddenly shuddered.

“Where did you get those shoes? Who bought them for you?”

“A Russian.”

“And you’re telling *me* that!”

“What are you so angry about?”

“Listen, you are nothing but a...”

“A what..?”

“Why else would a Russian give you shoes?”

“I don’t owe any explanations to you.”

“You’re right, Sarah... I’m a fool!”

“Come on, Gheorghită, be quiet now...”

She kissed him and there was nobody else on the filthy

cu fata lui înlănțuită de mijloc.

El are o floare la ureche. Și ea o haină stacojie, pantofi înalți și un mers legănat și sprinten de căprioară, care se duce înainte, pe poteci necunoscute... A luat-o la Bacău. Sarah a făcut cum a zis el. N'a mai dat pe acasă... Avea un inel de valoare dela acelaș Rus, pe care l'a vândut a doua zi, pe câteva sute de franci.

La Bacău cine nu știa de ovreica lui Gheorghiță!

Ea stă într'o căsuță la periferie și îl așteptă, numai noaptea, când fugea dela cazarmă. Eră prea credincioasă. Ofițerii, ca să se răzbune, au voit să-l mute și-i făceau tot felul de mizerii.

— Pentru ce sunt așa de răi oamenii ăștia? — îi spuneă ea când erau singuri.

— Pentru că ești tu așa de frumoasă Sarah!

Gheorghiță eră perdut. Bolnav de febră tifoidă în

streets of Tătărași besides the Corporal and his girl, his arm slipping around her waist.

There was a flower behind his ear. She had a scarlet coat, high heels and a nimble, swaying gait, like a deer that ventures deeper, pursuing an unfamiliar path... He took her with him to Bacău. Sarah did just as she was asked. She never went back to her home... She had a valuable ring from the same Russian man, and she sold it the very next day for a few hundred lei.

There was barely anyone in Bacău who had not heard of Gheorghiță's Jewess.

She lived in a small house on the outskirts and would wait for him on those nights when he went AWOL from barracks. She was too faithful. The commanding officers were jealous: they tried to transfer him to another camp and made his life hell.

"Why are these people so mean?" she would ask him when they were alone.

"Because you are so beautiful, Sarah!"

Gheorghiță was very ill. He was suffering from typhoid

spitalul „Obuziere” de vreo două săptămâni, el era condamnat definitiv de medici.

Noaptea și câte odată chiar ziua, Sarah se furișă în spital printre sentinele, până la patul lui și nu odată din cauza ei, se agravase starea bolnavului.

În delir el o strigă într’una: „Sarah!...”

Ea pândea când nu era nimeni și apărea atunci lângă el. Îl sărută pe gură, pe picioare, îl ridică din pat, să-l strângă la piept, îi lingeă rănilor, înțepăturile, pe care i-le făceau doctorii, ca să-i introducă serul și morfina.

Totuși Caporalul a scăpat cu viață și Sarah s’a îmbolnăvit.

Într’o zi el stă prin curtea spitalului la soare, slab, în convalescență, cu scufie pe cap și în halat vărgat.

Un cosciug trecea pe șosea... El s’a suit pe gard și a strigat: „Sarah!”, rostogolindu-se...

În adevăr, era Sarah.

fever. He had been in the Obuziere hospital for about two weeks and the doctors had given up on him.

At night and sometimes even during the day, Sarah would sneak into the hospital. She’d make her way past the sentries to his bed. More than once, the patient’s condition worsened because of her visits.

He was delirious and kept calling “Sarah!...”

She would wait till nobody was around and then she would sneak to his bedside. She would kiss him, kiss his feet, lift him up from the bed in order to hold him close. She would lick his wounds, the reddening pin pricks inflicted by the doctors when they injected serum and morphine.

But the Corporal survived. Sarah fell ill.

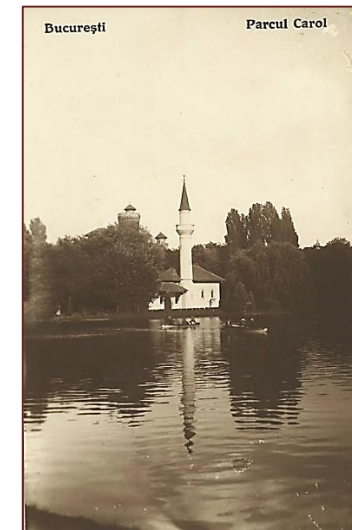
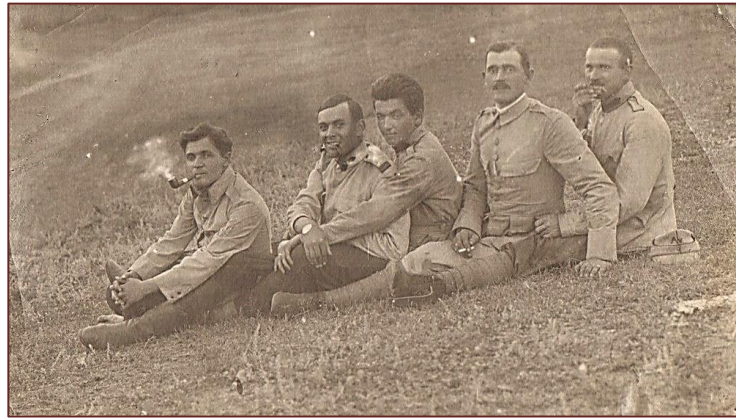
One day, he was in the hospital yard, warming himself in the sun. He was all bones, slowly recovering; he wore a skull cap and a striped dressing gown.

A coffin was being driven to the cemetery... He climbed the fence, he cried out, “Sarah!” and fell heavily to the ground...

It was Sarah, indeed.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

134

Păcătoasa

–Ah! cum te vreau!—îngână voluptos Eugenia, la urechile lui Petre și, întinzând brațele-i albe în jurul gâtului lui:

–Cum te iubesc! cât îmi ești de scump, Petre! Dar ce e extraordinar, cum ne potrivim noi! Sunt nebună... Uite sunt nebună câteodată. Am și aerul; nu? Nu-mi răspunzi? Petre, Petre, nu ai nici o atențiune azi pentru mine? De ce nu ești mai tandru? Ah! ce bărbat posomorît și tăcut am luat. Posacule! Mă

The Sinner

“Oh! I want you so much!” Eugenie whispers voluptuously into Peter’s ear as she wraps her white arms around his neck:

“I love you so! You are everything to me, Peter! Isn’t it extraordinary how we belong together? I’m crazy... I just can’t help myself sometimes. I do sound crazy, don’t I? Say something! Oh Peter, Peter, you aren’t even listening to what I’m saying! Couldn’t you be a little bit more loving? Oh! You

desguști, vorbește! Petre, ce sunt mofturile astea? Nu mai înțeleg nimic. Te obosesc? Bine. Am să te las în pace. Te plictisesc, sigur, nu poți să stai numai cu mine. Ah! cunosc cântecul ăsta. Așa îmi trebuie, așa îmi trebuie!..

– Ai isprăvit?

– Nu... Sărută-mă!

– O singură dată, nu e așa?

– Petre, încă odată!

– N'am convenit adineaori așa?

El se execută.

– Suntem amândoi niște caraghioși, pe onoarea mea!

– O! ești rău dispus. Din ce în ce mă conving că ești rău dispus. Foarte rău dispus. Ce păcat! Vream să-ți fac o surpriză. Trebuie să renunț, trebuie! Domnul e rău dispus. Ia întoarce spatele. Te rog nu te uita. Te rog fii bun și nu te uita, Petre!

El se execută.

– Poftim, ce vrei?

– Așteaptă.

Ea își face o schimbare în toaleta ei, și așa destul de

are gloomy and quiet. I don't know why I married you. Grumpy, indeed! You upset me – say something! Peter, why on earth are you so moody? I do not understand. Am I boring you? Very well then. I'll leave you alone. I am boring you, of course I am. You can't possibly spend all your time with me. Oh! I know the tune. Serves me right."

"Are you done now?"

"No... give me a kiss!"

"Just one."

"One more, Peter!"

"But you said one."

He complies.

"We are both being silly – we really are!"

"Oh! I see. You're in a bad mood. A bad mood, obviously. In a terribly bad mood. What a pity! I was going to surprise you. Now I will have to give it up. I have to! Somebody around here is in a bad mood. Look the other way. No peeking. Peter! Just don't look at me for a minute."

He complies.

"There. What now?"

"Just one moment."

She was wearing next to nothing before, and now she

sumară. Această schimbare e așa de radicală și de complectă, în cât lipsită de orice complicațiuni, e ultima expresie a eleganței feminine. Ea apare așa în fața lui, furișându-se ca și cum ar vrea să se strecoare încet, pe nesimțite, în sufletul, în inima lui... Cu mișcări de pisică, cu ochi de seducțiune scânteetoare ea se trânteste alături de el, ascunzându-și fața în părul ce i s'a despletit.

— Petre, nu știu ce să fac, să-ți plac. Ah! Nu știi cum mă descurajezi. Eu nu mai pot nimic în fața ta, nimic.. Sunt ca un sloiu de ghiață, Petre, sunt femeia cea mai nenorocită, cea mai nenorocită!...

— Ai isprăvit?

— Nu! nu! nu!

— Bine, când vei isprăvi să mă anunți.

— Posomorâtule!

— Eugenio, cel puțin asigură-te de uși... poza și toaleta asta...

— Mi-e tot una!

— Alaltăeri ai făcut acelaș lucru. Ai venit exact în acelaș costum în biroul meu, pentru ca un client care era în sala de așteptare să te vadă...

— Mi-aduc aminte...

wears even less. The change is radical, drastic and the epitome of simplicity: now she stands there as the ultimate expression of womanly grace. She turns to face him as if intent on stealing into his soul, his heart... Like a silent cat, with such glistening enticement in her eyes, she lowers herself next to him, her ruffled hair falling across his face.

"Peter, I don't know how to please you any more. You make me feel lost. I am nothing, nothing to you. I am as cold as ice, Peter. I couldn't be more miserable than I am now..."

"Have you finished?"

"No. No. No!"

"Very well! Let me know when you do."

"So grumpy!"

"Eugenie, at least make sure the door is closed... look at you — you've hardly a stitch on..."

"I couldn't care less!"

"You did this the other day. You came through to my office looking like this and one of my clients was waiting outside. He must have caught sight of you..."

"It's true..."

– E ceva ne mai pomenit!
– Ah! Cum am țipat!...
– Te cred. Dar a fost prea târziu. Vezi să nu se repete.

– Mi-e egal! Știi? Mi-e egal!

– A, te-ai supărat?
– Sărută-mă și-mi trece.

El se execută. Ea se scoală și închide ușile voioasă, fără nici o grije, ca și cum n'ar fi avut până atunci nimic de împărțit.

Apoi vine și se așează lângă el.

– Uite așa îmi place să stăm. Să stăm toată ziua, ce-mi pasă mie!

– De clientelă, de treburile mele... Asta ți-e indiferent!

– N'ai fost eri la tribunal?

– Astăzi, însă nu mă lași. Ce folos! M'a căutat un coleg... Am un proces la Curte și nouă ne arde de dragoste.

Ea se scoală și trece în fața unei oglinzi, fredonând:

– Tu nu-mi spui mie niciodată că sunt frumoasă, niciodată! Pariez că de n'aș fi soția ta, de ți-aș fi numai amantă, ai fi mai galant cu mine!

"It's unheard of!"

"He let out a cry!"

"Of course he did. But it was too late. I can't have that happening again."

"I really couldn't care less! Do you hear me? I couldn't care less!"

"Now you are angry."

"Kiss me then."

He complies. She gets up and closes both doors, happy as can be, and as if nothing had happened.

Then she comes and sits next to him.

"This is how I like it. If only we could do this all day and forget the world!"

"My practise, my business... You want me to forget it?"

"Weren't you in court yesterday?"

"Not enough. Look at you: you won't let me go today. A colleague came looking for me... I have an appearance in Court and you're in the mood for love."

She gets up and stands in front of the mirror, humming:

"You know, you never tell me I'm beautiful. Never! I'm sure if I were your mistress, not your wife, you would be more courteous!"

El dă din umeri ca un om care nu e înțeles.

—Petre, Petre, destul! Ah! jocul ăsta durează, se eternizează. Nu mai pot! isprăvește! Aruncă-ți masca!... masca asta de tip imposibil, de torturator, de nesuferit. Vreau să isprăvești! Înțelege? Vreau să isprăvești!

—Și eu vreau să nu mă mai întrerupi dela ocupațiile mele. Odată pentru totdeauna!...

—Îți promit.

—Nu mai lucrez nimic...

—Știu, Petre.

—Cheltuesc numai și petrec!

—Și numai eu sunt de vină...

—Firește!

—Acum, însă mă ierți!

—Poftim! Să ne vadă cineva. Suntem după masă. Abia am dejunat, și uite, uite ce facem... Uite, cum ești... Hal! În ce costum... Nu, că suntem nebuni... E și de râs. Parole d'honneur!... Eugenico, Eugenico, nu e serios!... Isprăvește...

—Da, da, nu e serios!

Ei se strâng în brațe. Au renunțat deocamdată la

He shrugs his shoulders helplessly: she just does not understand.

"Stop it, Peter! The game goes on and on, it's turning into a habit. I'm tired of it! Stop it now! Put away that mask of yours!... Stop hiding behind that impossible mask. You are not a tormentor and you are not obnoxious. Stop it! Do you hear me? I want you to put an end to it now!"

"And I want you to stop keeping me from work. Once and for all!..."

"All right, I will."

"I'm not getting anything done."

"I know, Peter."

"I spend and I go out. That's all I do."

"And I'm the only one to blame, am I?"

"Yes, you are!"

"Well, you'll forgive me anyway!"

"Look at us! Incredible. We've barely had lunch and look at us... The way you look... Look at yourself! Walking about like this. We must be crazy... It's ridiculous.... Eugenie, it's not responsible!... Let's have done with it..."

"True, it's not responsible!"

They are in each other's arms. No need for explanations

explicații. El deabia mai poate să șoptească un ultim strigăt de revoltă:

– Ce scandal!

Iar ea să-i răspundă, în culmea fericirii, victorioasă:

– Ce nelegiuire! Nu-i așa, Petre?

Cineva însă, a bătut la ușe. Advocatul se desface din brațele ei încurcat, zăpăcit, jenat, cu vârfurile urechilor roșii.

– Vezi, Eugenio, vezi? Eu am știut c’o să fim deranjați. Eu ți-am spus că nu eră momentul. Trebuie să mă cheme la Curte. Mi-a venit rândul.

El întreabă:

– Cine e?

– Un client! – răspunde cineva afară.

– Mă rog, cine e?

– Un prieten.

– A, e generalul! îl asigură Eugenia, fără să-și schimbe poziția.

– Crezi?

– Sigur, ce are aface Petre... Lasă-l să aștepte!...

– Crezi?

– Da, ferește că e moșul. El e atât de indiscret. Nu știi

now. He barely whispers one last cry of protest:

“Preposterous!”

Ecstatically, triumphantly she blurts out:

“It’s outrageous! Isn’t it, Peter?”

A knock at the door. The lawyer pushes her away. He is confused, embarrassed, ashamed; he blushes to the tips of his ears.

“See, Eugenie, see? I knew we’d be interrupted. I told you this was not the moment. It’s time – I’m due in court.”

He calls out:

“Who’s there?”

“A client!” a voice outside the room replies.

“Well, what client?”

“A friend.”

“The general!” Eugenie reassures him, as if nothing had happened.

“You think so?”

“Of course. Never mind him. Let him wait!...”

“You think so?”

“Yes, of course, it’s him. Who else would drop by like

că el are o specialitate: să vie totdeauna la momentul psihologic? De astă dată s'a întrecut. Am să-i servesc una mai pe urmă. Ai niște prieteni! E îngrozitor! Nu putem să stăm un moment singuri. Oamenii ăștia trebuie să știe mereu ce facem. Ne spionează.

– Mon général. d-ta ești?

– Da, draguță!

– Un moment să aștepti. Sunt ocupat, am o mică afacere.

– Nu, nu, vezi-ți de treabă. Caut pe d-na; vream să știu dacă e acasă?

– Poftim animalul! Ah! Lasă-mă să-i răspund.

– Eugenio, o să știe că ești aici...

– Lasă-mă!

– Mon général...

Întorcându-se la ea, care sosise lângă ușa:

– Taci din gură! Ești ridiculă! Ce vrei să faci?.. Mon général îndată!

În timpul acesta se aude soneria telefonului; Eugenia devine palidă.

– Allo! Da, da, eu... Curte, secția III. Sosesc imediat. A

this? This is just like the old man: to turn up at the worst possible moment. It's the last straw. Leave him to me. The friends you have! It's dreadful! We hardly have a minute to ourselves. How do they...? They must be spying on us."

"Mon général," he calls. "Is that you?"

"Yes, my dear!"

"Just a moment. I'm busy. I have something to attend to."

"Just carry on. I have really come to see your wife; is she in?"

"See? The brute! I'll give him a piece of my mind."

"Eugenie, he can't know you're in here..."

"Just one word!"

"Mon général"...

He is at the door. She comes toward him and he turns to her:

"Be quiet! You're being ridiculous! What do you want to do? Mon général, just one moment!"

Now the phone is ringing and Eugenie suddenly pales.

"Hello! Yes, speaking... The third section, in Court. I'll

început? Imediat, imediat.

Petre, închide aparatul:

– Îmbracă-te!

El își adună servieta.

– Eugenio, îmi pare foarte rău; eu am avut toată bună-voința.

O sărută pe frunte.

– Nu e nimica; la urma urmei, nu ești tu... Nu e decât generalul de vină.

– Rămâneți împreună. Oprește-l diseară la masă.

El a plecat; ea trece printr'o ușe de siguranță în buduar. Părul ei bogat cade în unde pe umeri și ridicând ochii spre tavan ea șoptește:

– Ce neșansă!

Apoi, cu necaz:

– Am să-i cer socoteală generalului.

II.

Eugenica Colescu e fără îndoială una dintre cele mai încântătoare femei din societatea bucureșteană. Măritată numai de trei ani, mariajul acesta pare ideal sub toate

be there in a minute. Has it begun? Right away."

Peter hangs up.

"Get dressed!"

He grabs his briefcase.

"Eugenie, I'm very sorry; I did my best."

He kisses her forehead.

"No harm done; it's not your fault, after all... It's really the general's."

"I'll leave him with you. Have him stay for dinner."

And he's gone. She goes into her boudoir using the other door. Her hair still down about her shoulders, she raises her eyes to the ceiling and whispers:

"Just my luck!"

Then, furiously:

"Well, General, you must pay for this!"

II.

Eugenie Colescu is certainly one of the loveliest women you could meet in Bucharest's high society. She has only been married for three years. She married for love. The marriage

raporturile; el avea la bază iubirea. Avocat distins, Petre Colescu, deși foarte tânăr încă, făcuse o carieră strălucită... Își vedeă, cu regret însă, în urmă, activitatea, restrânsă, din pricina temperamentului soției sale. Printre prietenii ce-i vizitau și cari, erau destul de numeroși, era totdeauna, un strigăt de admirație. Ei o considerau perechea cea mai fericită din lume. Nimeni nu bănuia că această unire avea și ea o parte slabă; era tocmai acest exces de fericire.

Numai generalul, mai filozof, și mai bun observator, avea alte păreri, pe care le debită la început timid, apoi cu oarecare energie.

Eugenica era acum gata pentru atac, hotărâtă să-i facă o primire puțin călduroasă acestui amic al casei, al cărui gest fusese mai adineaori atât de inoportun.

El se instalase confortabil într'un fotoliu, își aprinsese havana, privea vag tapetele, fără să bănuiască teribilele proiecte ce se puneau la cale în camera de alături.

Generalul Iosif Tutunaru, era un om de vreo 54 de ani, aproape alb, solid, cu o înfățișare de „bonhomme”, afabil, fără distincțiune, însă galant cu femeile; era singurul din prietenii lui Petre care îndrăznise să-i facă curte soției sale, o curte bine

looks perfect. Though still young, Peter Colescu has already made a name for himself as a distinguished lawyer. Just lately however, he has begun to feel that he is unfortunately not doing as well as he might, and that his wife is at the bottom of it. All their many friends that come over to their house cannot take their eyes off her. They are considered to be the happiest couple in the world. Nobody suspects that their relationship has its flaw – which is an excess of happiness.

The general however has seen and understood it all. He has actually come to a different conclusion. He may have been uncertain when he first voiced it, but he is much more confident when he talks about it now.

Eugenie is now good and ready. She is determined to show this friend of theirs that he is not welcome: he has arrived at such an inconvenient time.

He is now sitting in a comfortable armchair, has lit a cigar, and gazes at the wallpaper, completely unaware of the plans Eugenie is hatching in the adjoining room.

General Joseph Tutunaru is about 54 years of age, grey-haired, a little overweight, with the look of a “bonhomme”. He is well mannered, not quite refined, yet always courteous when women are around. Amongst Peter's friends, he is the

înțelea foarte discretă, însă stăruitoare.

El își avea în această privință ideile lui de vechi ofițer cu experiență, care avusese în viață, atâtea aventuri, atâtea cuceriri, de necrezut aproape.

— Orice femeie la urmă trebuie să cadă, — era maxima lui favorită, cu care agasă în toate discuțiile, păstrând încă un aer de Don Juan.

— Astăzi am să știu ce vrea — își spune Eugenia — de ce mă plictisește omul ăsta așa? O să fie amuzant, nu? N'o să mă jenez deloc. Ba bine că nu! După ceea ce mi-a făcut! A, vom vedea noi, cine va învinge, ilustre general...

Ea își face ultimele preparative ale toaletei, cu o minuțiositate de cochetă incorigibilă.

— Moș Iosif. A, bietul moș Iosif! Vom vedea noi care din doi? Voiu face la nevoie și pe M-me Putifar... A, e așa de bătrân... Săracul! Nu e pericol. Îl voiu umili însă; îl voiu rușina pentru toată viața. Ca să-mi ajung scopul, n'am să-mi refuz nimic, nimic!

Ea sună. Apare femeia de serviciu.

only one to whom the thought has occurred to court his wife, which he does — discreetly, but persistently.

He has his own ideas in this respect,. They are those of an old, experienced officer who has had many affairs in his life, incredibly many conquests.

"Any woman is eventually bound to fall." This is his favourite maxim, and one he employs to get on everybody's nerves in conversation, since he is rather old to play the Don Juan.

"Today I need to get to the bottom of this," Eugenie thinks to herself. "Why does he never stop coming? It will be fun, indeed. I'll stop at nothing. Be sure I won't! Not after he has done this to me. Well, mon général, Oh, we'll see who triumphs in the end. . .

She checks herself in the mirror, determined to look her best.

"Joseph... old Joseph, you poor old man! It's either you or me. I'll be Madam Putifar if I have to. Oh, he is really old... The poor thing! He is harmless. But I'll teach him a lesson. One he'll never forget. Whatever it takes. I'll get there no matter what it takes!"

She rings the hand bell. The maid comes in.

- Să chemi te rog pe Jacques!
Chauffeurul intră cu șapca în mână.
– Să-ți schimbi cascheta!
– Da, conică!
– Peste o oră să fii gata!
– Am înțeles, conică.
– Ai schimbat anvelopa?
– Da.
– Bine, băete. Tragi la scară, știi obiceiul; mă anunți.

Eugenica e într-o robe de chambre, cu pieptul desfăcut puțin în față, cu brațele goale, în dantele, gura ei mică are o mișcare de neastâmpăr; în figură i-se citește o stare de supraexcitare ce o transformă, o face de nerecunoscut, și îi dă strălucirea, imaginea expresivă, a unui demon frumos.

Ea sună din nou:

- Să vie aici, d-l general.

El intră cu o mișcare largă și cu un surâs de om de lume.

– Bonjour, mon brave, bonjour mon général! În sfârșit, în sfârșit, te-ai ținut de cuvânt. Ai venit mai de vreme ca de obicei la noi. Te rog să mă ierți că te-am făcut să mă aștepti.

“Get me Jacques!”

The driver comes in cap in hand.

“Get rid of that cap!”

“Yes, ma’am!”

“In one hour!”

“Yes, ma’am.”

“Have you changed the tyre?”

“I have.”

“Very good. Bring the car up front, you know the rest. Let me know.”

Eugenie’s “robe de chambre” is carelessly buttoned; her naked arms are brushed by its lace. Her little mouth fidgets; her face betrays a state of excitement which transforms her, makes her unrecognizable and gives her the bright, eloquent appearance of a beautiful demon.

She rings again:

“Do let the general in.”

He arrives with his ample gestures and a smile fit for a man of the world.

“Bonjour, mon brave, bonjour, mon général! At last, at last you’ve kept your word. You’ve come even earlier than usual. Please forgive me for having kept you waiting. You

Dar știi ce insuportabile suntem noi, femeile, cu toaleta noastră. Știam că ești dincolo, însă nu mă puteam decide să mă grăbesc.

– Doamnă, sunteți... zeița Afrodita când iese... din spuma mării.

– Mon général, mon général, să fim serioși!

– Să-mi dau osteneala, Doamnă!

– Bravo, așa îmi place!.. Totdeauna ataci. Totdeauna înainte, niciodată înapoi...

– Ce să fac, Doamnă? Așa e meseria mea de militar, în care am îmbătrânit...

– E foarte frumos. Ei, succes și de aici înainte!

El nu i-a dat încă drumul mâinii pe care a sărutat-o, cu un respect și cu o curtoazie desăvârșită. Ea n'a făcut nimic ca să și o iasă înapoi.

Eră bine azi generalul. Eră „în formă”. Părea mult mai tânăr ca în zilele celelalte. Pentru prima oară ea îl găsea amuzant, plăcut, interesant. Acest „colos” nu eră așa de antipatic, cum i-se părea la început.

Acest bătrân nu eră așa de ridicul și de respingător, cum și-l închipuise până atunci. Eră un om, un bărbat. În fața lui se simțea turburată.

know how long it takes a woman to get properly dressed. I knew that you were in the other room, but I wanted to look my best.”

“But you are more beautiful than Aphrodite... rising from the ocean.”

“Come now, mon général!”

“I mean it, Madam!”

“That's so like you! Always on the offensive. Will you never give up?”

“I cannot help it, Madam. I've done it all my life. I am just an old soldier.

“How very nice. Well, good luck then!”

He is still holding her hand, having kissed it with courteous deference. She shows no intention of drawing it back.

The general looks good today. He is “en pleine forme”. He seems, if anything, younger than his years. For once, she finds him amusing, agreeable, interesting. Imposing as he is, he is not so bad after all.

No—the old man is not ridiculous or unlikeable—she was wrong. He is rather engaging. He is human. And he is a man. He troubles her.

Hotărîta să-l braveze, să-i facă o farsă, de care avea să rădă la urmă cu poftă, ea îi suferea ascendentul; privirea lui puternică și clară îi impunea.

Eugenica simțea ceva ciudat, nervos, efectele unei senzațiuni bizare, pe care nu o mai avusese multă vreme. Cu o volubilitate în voce, cu o privire intensă îi spune:

—Ia loc, mon général. Nu știi câtă plăcere îmi faci. Ah! Îmi ești un bun prieten... Acum văd! Vii să mă vezi. E foarte frumos asta din partea duminale, d-le general... Uite, nu știi cât sunt de recunoscătoare... Cât am să țin de azi înainte la dumneata.

Această primire neașteptată dăruie calmul generalului:

—O, doamnă!...

Ea îi întinde mâna cu o grație, cu o insistență deosebită.

—Da, da, să fim prieteni!... Am nevoie... Îmi promiți?

—Vai!

—Eziți?

—Dimpotrivă. Nu știu ce să cred.

A minute ago she was determined to outwit him, to make him look like a fool. But now — he is appealing, there is something commanding in his eyes: his firm, clear gaze impresses her against her better judgment.

Eugenie is feeling strangely excited: an odd sensation she had almost forgotten. Suddenly talkative, gazing at him affectionately, she says:

“Do have a seat, mon général. It’s so good of you to come. Such a good friend! Now I see! So very thoughtful of you, mon général. I’m so grateful... I’m very fond of you, I really am.”

This sudden, warm welcome discomfits the general’s calm demeanour:

“You are too kind, madam.”

She holds out her hand: such grace, such exquisite resolve.

“Come now, let’s be friends!.. I need a friend... Do you promise?”

“Well, I...?”

“Why not?”

“Really? Does this mean...?”

— Mon général, mon général. Să-mi dai voe. Ascultă-mă. Avem să ne înțelegem îndată. Întâi: am să fiu indiscretă. Iosif... e un nume greu, de Biblie. Ah, nu zice nimic. Femea care te-a iubit, mon général, cum ți-a zis?

— În multe feluri.

— Iosif, în orice caz, nu.

— Ai dreptate.

— Sif... Sif, mon brave... îți place? Eu așa am să-ți zic.

— Fie.

— Nu ești mulțumit?

— Coniță, râzi de mine.

În ochii ei sunt câte-va lacrimi.

— E posibil? Cum mai e posibil, să-ți închipuești asta?

— Totuși e de necrezut.

— E adevărat... E adevărat...

— Mă iubești?

— Cum poți să te mai îndoești? Ce probă vrei să-ți dau? Mai e nevoie de vreuna! Dar e clar... Ah! dacă-ți dau tot. Tot... Sunt gata. Ia, Sif. Pentru numele lui Dumnezeu... Ce faci? Un general e mai întreprinzător. Uite eu închid ușile... am cheia în

“Mon général, mon général. May I...? Listen! You’ll see what I mean. But first, I must ask you a rather more personal question. Joseph... such an imposing, biblical name. Have you never been called by a more affectionate name? By the women who have loved you?”

“Plenty of times.”

“And it wasn’t Joseph, I’m sure of that.”

“You are right. It wasn’t Joseph.”

“Mon brave Seph, then... How do you like it? That’s what I will call you.”

“Very well.”

“You don’t like it?”

“Madam, are you mocking me.”

There are tears in her eyes now.

“Is it possible? How can you possibly say that now?”

“Well, it’s incredible.”

“It’s true... It’s true.”

“That you love me?”

“How can you doubt it? What proof do you need? Isn’t it obvious? Of course it is. Here, I am yours. Look at me. Yours, Seph. For God’s sake... What are you waiting for? Seize the opportunity, mon général. There... I’m going to lock

mână.

Ea se duce și se întoarce.

—Ce zici?

Sif rămâne împietrit. El o privește, îi surâde ca un copil cuminte, îi sărută mâinile amândouă. Nu răspunde încă nimic.

—Sif, mon brave... vrei o probă? Vrei o probă decisivă, că vreau să fiu a ta? Iat-o. Iat-o. Grăbește-te până e timp.

Ea își desface agrafa din față. „Robe-de-chambrul” alunecă moale, cu un foșnet ușor, de-a lungul corpului jos. Se apropie, astfel de el și dintr’un salt e la gâtul lui.

— Sif, sunt a ta!

Ofițerul se desmeticește la această atingere dulce, neobicinuit de dulce. Se simte biruit, învins, ca o jucărie a ei și abia îi zice:

—O, mersi.

El o strânge cu putere la pieptul său lat, pe tunica lui cu brandenburguri, încât ea e aproape, să strige.

—Nu visai asta, Sif. Eu însă știam, o prevedeam demult. Mi-e indiferent, cum mă judeci. Eu sunt fericită... Ah! Pot s’o spun...

the doors... I have the key.”

She locks the doors and returns.

“What now?”

Seph is utterly at a loss. He looks at her, smiles obediently like a child, then kisses both her hands. He can’t find a single word.

“Mon brave Seph... What proof do you want? Do you want clear proof that I wish to be yours? Here, then. Look! We don’t have much time.”

With a little gesture she lets her “robe de chambre” slip all the way down, making a soft rustling sound. The next moment she has her arms around his neck.

“I am yours, Seph!”

Her passionate embrace moves him to some response at last. He’s overwhelmed and helpless, a mere plaything in her hands:

“Oh, merci.”

He embraces her, pressing her to his broad chest clad in his Brandenburg tunic. He almost makes her cry out .

“Are you surprised, Seph? Well, I knew it. I have seen it coming. Think of me as you will... I am happy... Yes! I can say that...”

Deodată cine-va bate la ușe. Generalul e în mijlocul odăii.

– Cine e?

– Sif! Nu te speria. E șofeurul. Mă anunță că automobilul e la scară.

Făcând câți-vă pași, pe covor, agitat, el îi se adresează cu un tremolo în voce:

– Doamnă, nu e prudent ce facem. Trecutul meu, prietenia mea pentru Petre, mă face să fiu cu băgare de seamă. E și o chestiune de conștiință aici...

– Sif, e prea târziu...

– Regret, dar vedeți, acum mi-am adus aminte. E prea grav... E inutil.

Din nou bate la ușe.

– Coniță, automobilul.

– Bine, Jacques. Mon général, să-mi dai voe, să-ți spun... Ești un laș!

Și se scoală repede din așternutul în care sta îngropată. Ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic:

– Mon général, am să te rog, să treci în odaia cealaltă; mă îmbrac.

Suddenly there is a knock at the door. The general jumps to his feet.

"Who's that?"

"It's all right, Seph. It's just the chauffeur. He must have brought the car to the front."

After taking a few steps back, he addresses her nervously in a troubled voice:

"Madam, this is very unwise. Peter is my friend, and besides, I have a reputation to consider. I must be careful. My conscience, you know..."

"Seph, it's too late!"

"I regret, madam. Now I realize... This cannot be... It must not be."

Another knock at the door.

"The car is here, madam."

"Very well, Jacques. I must say, mon général... you are such a coward!"

She was reclining on the bed: now she jumps up in a hurry. She speaks as if nothing had happened:

"Mon général, if you don't mind stepping out for just one moment. I must be getting dressed."

III.

Sunt orele 6. La Șosea echipagele au început să-și facă apariția. Mișcarea care e de obicei la această oră, nu a atins încă punctul culminant. Pe alea pietonilor e lume mai multă și animația mai mare. Generalul Iosif Tutunaru, cu doi tineri, unul în dreapta și altul în stânga, merg încet de vorbă, cu capul gol, lovind din când în când cu bastonul, nisipul de pe alee. Ceva mai departe îi urmează o trăsură luxoasă de piață.

– Mon général, fii sincer... Știu că-i vezi foarte des... D-na Colescu e extraordinară. Ah, ce femee! Ce femee! Bucureștiul tot e amorezat de ea.

– Aveți dreptate, băeți.

– Se pare că nu e nimic de făcut. Adoră pe bărbatu-său. Ce crezi?

Generalul nu răspunde nimic.

– Pe onoarea mea, mon-cher... Ca să fii iubit, de o astfel de femee, trebuie să ai șansă... Colescu a avut-o! Bun băiat. Nu es decât împreună. Se ține de el, mon cher, e puțin lucru asta? Are aerul să fie nebună după el. Ce zici, mon général?

III.

It's 6 o'clock. The grand carriages are already driving down the boulevard. It is not yet as crowded as it usually gets at this hour. There are lots of people on the pavement and they move in all directions. Bareheaded, General Joseph Tutunaru walks slowly along with two young men, one to his right, the other to his left, chatting. From time to time he stirs the sand of the alley with his cane. An elegant hackney carriage follows them at some distance.

"Mon général, be honest... I know you are often at their house... Mrs Colescu is extraordinary. What a woman! What a woman! All Bucharest is in love with her."

"True, my boys."

"Yet it seems there's nothing to be done about it. She adores her husband. What do you think?"

The general keeps silent.

"Really, mon cher... To be loved by such a woman you'd have to have luck on your side... Colescu has it! He's a good man. They go out together all the time. She follows him about, mon cher. Good for him. She seems to be crazy about him. What do you think, mon Général?"

– Nu știu nimic, băeți.
– Uite-o... singură!
– Nu se poate.
– Dacă-ți spun...
– Ce încântat sunt, că e fără Colescu. Semn că o să-și ia un amant.

– S’o mănânci! Are ceva femeia asta, de te dă gata din întâia clipă.

– Fie vorba între noi, mon général, taci ca un motan.

– Dragii mei, sunteți copii. Eu sunt un ramolit. Ce să mă mai amestec?

– O viață întreagă ai făcut pe modestul. Nu putem mânca o pâine de pe urma d-tale.

Într’un „Torpedo” splendid, Eugenia cu Jacques la „volan”, trece într’o viteză nebună, printre teii înfloriți, printre șirurile de trăsuri, cari merg potolit pe șosea.

Au ajuns la Minovici.

Oprește.

Jacques stopează.

– Jacques, pentru ce ai oprit motorul?

– Conița dorește să meargă înainte?

“I really don’t know, my boys.”

“Look... there she is... alone!”

“It can’t be.”

“I’m telling you...”

“I’m so pleased she’s out without Colescu. That’s a sign that she’s going to take a lover.”

“What charm! She’s got something special, that woman. She gets to you.”

“Between us, mon Général, you are far too quiet.”

“My dears, you are so young. I’m an old dodderer. Why talk about such things any more?”

“You’re always so damn modest. Nobody can gossip about you.”

In an elegant Torpedo car, beneath the blooming linden trees, amongst the lines of coaches rolling quietly along the avenue, Eugenie drives by at a crazy speed with Jacques behind the wheel.

They reach the Minovici Villa.

They stop.

Jacques pulls over.

“Jacques, why have you stopped the engine?”

“Does ma’am wish to go on?”

– Da, băete.

– Am înțeles.

Au trecut de Băneasa.

– Jacques, oprește!

– Conița dorește, chiar aici?

– Nu, lângă pădurea asta. Treci șanțul. E un drum de care, nu? Am putea merge pe el.

– Cum bine-voește conița.

– Doamne, ce frumos e! Stai te rog aici. Jacques să ne dăm jos. Acum poți să oprești motorul. Nu mi-ai fi putut închipui, că lângă București poate să fie un colț așa de poetic. Oamenii la țară sunt mai fericiți decât noi, îmi vine să cred câteodată.

– Da, coniță.

În stânga e o tarla de porumb. Porumbul a crescut așa de mare, în cât omul nu se poate vede a călare.

– Jacques, mi-ar fi frică să trec pe aici.

– De ce coniță?

– M'aș simți așa de singură. Și totuși mi-ar place...

– Încercați... Nu e nimeni.

– Jacques. Vino după mine.

– Conița nu trebuie să aibă nici o grije.

"Yes, of course."

"Yes, ma'am."

They have passed Băneasa.

"Jacques, stop!"

"Ma'am wants to stop here?"

"No, next to those woods. Go beyond the ditch. That is a cart road, isn't it? We can follow it."

"As ma'am pleases."

"God, how beautiful it is here! Stop please, Jacques. Let's get out of the car. Now you can switch off the engine. I would never have imagined that there'd be such a poetic stretch of land so close to Bucharest. Sometimes I think country folk are happier than we are."

"Yes, ma'am."

To their left there is a corn field. The corn has grown so tall that even a man on horseback could hide in it.

"I'd be scared to walk here alone, Jacques."

"Why, ma'am?"

"I'd feel lonely. And yet I'd like to..."

"Go ahead then... There is no one here."

"Jacques, will you follow me?"

"Ma'am, you needn't worry."

– Să mă aperi tu. Mai aproape Jacques! Mai aproape.
Ca să mă aperi.

- Conița crede că e nevoe?
- Doamne, știi eu? Jacques.
- Coniță...

Ea îl apucă intenționat de mână.

- Sunt mai sigură așa.

Mâna asta aspră, brutală, stângace, ea o strânge cu un fel de plăcere. O trage după ea, nu-i opune nici o rezistență. O așteaptă puternică, dureroasă, să se înfigă în spatele ei, în jurul mijlocului ei, delicat, ca să țipe... Ea se întoarce cuprinsă de neliniște, palidă și se uită în ochii lui.

- Jacques, am obosit.
- Conița ar putea să șadă.
- Să stai și tu lângă mine.
- Cum dorește, conița.
- Da, dar cum? Jos, pe pământul gol... O să putem?

Jacques e un tânăr simpatic, brun, un tip de „buldog” încăpățânat, cu ochi vioi și fața rasă. Sub aerul lui cuviincios, el ascunde o îndrăzneală, fără marginine. Mișcările lui sunt repezi, pasul decis, tot caracterul lui se acordă cu meseria lui de șofer.

“Protect me. Closer Jacques! Closer. To protect me.”

“Does ma’am think it quite necessary?”

“Well?... Jacques.”

“Ma’am...”

She takes his hand deliberately.

“I feel safer this way.”

She grasps his coarse, brutal, clumsy hand with a sort of pleasure. She pulls it closer and it offers no resistance. She half expects it to clasp her from behind, encircle her delicate waist, till she cries out... She turns around, pale and anxious, looking into his eyes.

“Jacques, I’m tired.”

“Ma’am could sit down.”

“Will you sit next to me?”

“As ma’am wishes.”

“Yes, but how? On the bare ground... Can we?”

Jacques is an attractive dark young man, the kind that resembles a stubborn bulldog, with bright eyes and clean shaven cheeks. He is deferential, but it’s easy to guess that he can also be very bold. His movements are swift, his gait self-assured, his nature is in keeping with his role as chauffeur.

– Nu ne vede nimeni, Jacques...

– Nu, conică.

– Jacques, Jacques. Ce faci? E cu puțință? Te rog... Te rog. Ai milă puțin de mine. Cât de puțin... Jacques. Pentru-ce faci asta?

– Conică e păcat de rochie...

– Jacques, ai răbdare. Vai! Nu pot... Gândește-te puțin la mine. Jacques! Jacques! Sunt perdută!..

"No one will see us, Jacques..."

"No, ma'am."

"Oh, Jacques. Jacques. What are you doing? Is it possible? Please... Please. Be good... to me. Jacques. Why are you doing this?"

"Ma'am, it's a shame to ruin the dress..."

"Jacques, be patient. Oh, dear! I can't... What am I doing. Jacques! Jacques! I'm lost!..."

Automobilul se întoarce. Ea stă în fund și șoferul la locul lui în față.

El sare acum corect, cu un salut adânc, deschizând ușa stăpânii sale în pragul casei.

– Bună seara, Jacques – îi spune ea cu un suris.

– Sărut mâna, conică – răspunde smerit.

– Petre, am avut un accident... Privește mâinile, spatele, mai ales spatele... sunt vânătă, e o rană. Am căzut de pe scara automobilului. Petre e îngrozitor... tot corpul, sufer. A fost tare, așa de tare!... Toată viața am să-mi aduc aminte!

The automobile returns. She is sitting in the back, the driver is behind the wheel.

He jumps out respectfully and, with a deep bow, opens the door of the car to his mistress when they reach the house.

"Good bye, Jacques," she says with a smile.

"Good bye, ma'am," he replies humbly.

"Peter, I've had an accident... Look at my hands, my back, especially my back... I'm so bruised. I'm sore all over. I fell off the running-board of the car. Peter, it's awful... my whole body hurts. I fell on hard ground... I'll remember it as

– Te îngrijesc eu.

– Merci, Petre. Nu e nimic grav. Sunt mulțumită...
Plimbarea asta mi-a făcut așa bine.

– Știi că s'a pronunțat Curtea. Am câștigat procesul.

– Bravo! Și tu ești mulțumit atunci?

– Firește.

long as I live!"

"I'll take care of you."

"Thank you, Peter. But it's nothing serious. I am content... The ride has done me a great deal of good."

"The Court has reached the verdict, you know. I have won the case."

"Wonderful! Then you are happy too?"

"Of course."

Nu plânge, maică Românie!

Nu plânge, maică Românie,
Că am să mor neîmpărtaşit!
Un glonț pornit spre pieptul tău,
Cu pieptul meu eu l-am oprit...

Nu plânge, maică Românie!
E rândul nostru să luptăm
Și din pământul ce ne arde
Nici o fărâmbă să nu dăm!

Nu plânge, maică Românie!
Pentru dreptate noi pierim;
Copiii noștri, peste veacuri,
Onoare ne vor da, o știm!

Nu plânge, maică Românie!
Adună tot ce-i bun sub soare;
Ne cheamă și pe noi la praznic,
Când România va fi mare!

Versuri găsite în ranița unui soldat
mort în toamna anului 1918,
pe muntele Sorica,
din Carpații de Curbură.

Contemporaries of
Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea

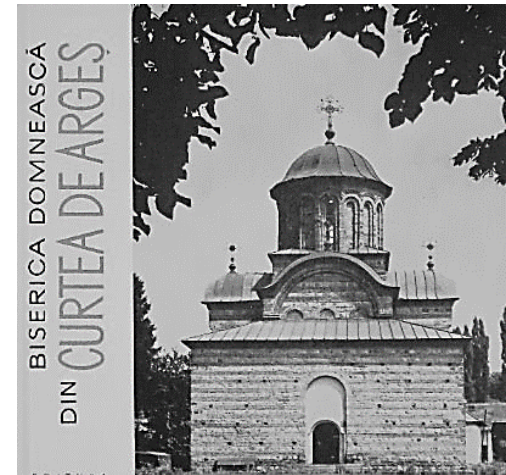
1819	1895	Nicolae Filimon
1819	1890	Vasile Alecsandri
1838	1907	Bogdan Petriceicu-Hasdeu
1839	1889	Ion Creangă
1839	1914	Regele Carol I
1840	1917	Titu Maiorescu
1842	1932	Iacob Negruzzi
1848	1925	Ioan Slavici
1850	1889	Mihai Eminescu
1852	1912	Ion Luca Caragiale
1854	1920	Alexandru Macedonski
1855	1920	Constantin Dobrogeanu-Gherea
1858	1918	Barbu Ștefănescu Delavrancea
1866	1918	George Coșbuc
1871	1936	Garabet Ibrăileanu
1871	1940	Nicolae Iorga
1871	1940	Nicolae Iorga
1874	1934	Paul Zarifopol
1875	1938	Regina Maria

1876	1955	Hortensia Papadat-Bengescu
1877	1933	Jean Bart
1880	1967	Tudor Arghezi
1881	1944	Ion Minulescu
1881	1957	George Bacovia
1881	1943	Eugen Lovinescu
1882	1963	Ion Agârbiceanu
1884	1935	Panait Istrati
1884	1963	Vasile Voiculescu
1885	1961	Ion Barbu
1885	1944	Liviu Rebreanu
1885	1936	Mateiu Caragiale
1885	1961	Alice Voinescu
1886	1931	Mihail C. Vlădescu / Alexis C. Drăculea
1886	1937	George Topârceanu
1886	1940	Nicolae Tonitza, pictor
1889	1961	Mihail Sadoveanu
1889	1973	Martha Bibescu
1891	1945	Ion Pillat
1892	1961	Cezar Petrescu
1892	1948	Dragoș Protopopescu
1894	1957	Camil Petrescu
1895	1964	Ion Vinea
1895	1961	Lucian Blaga
1895	1961	Ion Barbu
1896	1963	Tristan Tzara

1896	1964	Mihai Ralea
1897	1954	Ionel Teodoreanu
1897	1964	Tudor Vianu
1898	1944	Barbu Fundoianu/Bejamin Fondane
1898	1938	George Mihail Zamfirescu
1899	1965	George Călinescu
1902	1974	Zaharia Stancu
1903	1980	Tudor Mușatescu
1904	1952	Mircea Vulcănescu
1907	1986	Mircea Eliade
1907	1945	Mihail Sebastian
1909	1994	Eugen Ionescu
1909	1938	Max Blecher
1909	1987	Constantin Noica
1911	1995	Emil Cioran
1918	1991	Leon D. Levițchi
1918	1992	Dan Duțescu

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

161

Palatul Snagov

**Works by Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea
(1886-1931)**

1915	Mihail C. Vlădescu	<i>Jurnalul unui razboinic.</i>	București. Depozitul la Librăria Alcalay & Co. No. 37-Calea Victoriei-No. 37.
1918	Alexis V. Drăculea	<i>Jurnalul meu de războiu.</i>	București. Tipografia profesională, Dimitrie C. Ionescu, 9-Strada Câmpineanu-9.
1918	Alexis V. Drăculea	<i>În retragere. Schite și nuvele din războiu.</i>	București. Tipografia profesională, Dimitrie C. Ionescu, 9-Strada Câmpineanu-9.
1922	Alexis V. Drăculea	<i>Între Venus și Marte. Nuvele.</i>	București. Tipografia profesională, Dimitrie C. Ionescu, 9-Strada Câmpineanu-9.
1923	Mihail C. Vlădescu.
Fost deputat.	<i>Generalul Averescu, sămănătorul de ofensive.</i>	București. Editura Adevărul.
1925	Mihail C. Vlădescu.	<i>Problema Comandamentului. Două sisteme.</i>	

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schițe și nuvele de războiu. 1918.

163

1928 Fost deputat.
Alexis V. Drăculea *Ioana. Tragedie în 3 acte.*

Institutul de Arte Grafice "Îndreptarea".
București. Calea Victoriei, 63-65.

n.d.
(fără
dată) Mihail C. Vlădescu *Voica. Dramă în 5 acte.*

București. Tipografia cooperativă "Poporul".
Bulevard Elisabeta No. 27.

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

164

Alexis V. Drăculea
In Retreat. În retragere.
Schite și nuvele de războiu. 1918.

165

